

DET TEOLOGISKE
MENIGHETSAKULTET

Et rettferdig menneskes bønn

En sammenligning av metodismen på 1700- og 1800-tallet og bønnehusbevegelsens lære om helliggjørelse og bønnesvar.

Forfatter: Harald Olsen

Veileder:

Førsteamanuensis Roar G. Fotland

Masteroppgaven er gjennomført som ledd i utdanningen ved

Det teologiske Menighetsfakultet og er godkjent som del av denne utdanningen

Det teologiske menighetsfakultet, Våren 2016

AVH5010: Masteravhandling (60 ECTS)

Master i Teologi

Antall ord: 40074

Sammendrag

Problemstilling: «I hvor stor grad er det likhetstrekk mellom metodismen på 1700- og 1800-tallet og bønnehusbevegelsens lære om helliggjørelse og bønnesvar?»

Avhandlingen er en sammenligning av metodismen på 1700- og 1800-tallet og bønnehusbevegelsen når det gjelder teologi om helliggjørelse og bønnesvar. Metoden består av studier av litteratur fra begge bevegelsene: I hovedsak Pete Greig, Mike Bickle og B. Humphrey fra bønnehusbevegelsen om både helliggjørelse og bønnesvar; fra metodismen John Fletcher og John Wesley om helliggjørelse og E. M. Bounds om bønnesvar. Avhandlingen inneholder også en teoridel med hvor jeg studerer Ole Hallesby og Einar Anker Nilsen om bønn, og Harald Hegstad, Tore Meistad og Keith Drury om helliggjørelse. I tillegg er det også brukt noe plass på å gå gjennom bibelavsnitt om bønn og bønnesvar.

Konklusjonen er at det er en del forskjeller på de to bevegelsene når det gjelder hellighet og helliggjørelse, men når det gjelder lære om bønnesvar ser det ut til at det er ganske likt eller mindre forskjeller.

Forskjellene når det gjelder helliggjørelse går mest på at metodistene mente at det gikk an å komme fram til en tilstand der man ikke gjorde bevisst synd, det som kalles kristelig fullkommenhet eller full helliggjørelse. Det ser ikke ut som om bønnehusbevegelsen går så langt, og de sier heller at fullkommenhet er et verdig mål, men uoppnåelig i praksis.

Når det gjelder bønnesvar er begge bevegelsene enige om at det kan ha med hellighet å gjøre, men det finnes også andre grunner som ikke kan sies å ha med det å gjøre.

Innhold

Sammendrag	2
1. Innledning.....	6
Tema.....	6
Problemstilling.....	6
Hvorfor undersøke dette?.....	6
Avgrensning.....	7
Hva er gjort tidligere?.....	8
Kilder.....	8
Metode.....	9
Avhandlingens struktur	9
Hermeneutikk.....	9
2. Teoretiske perspektiver.....	12
Om bønn.....	12
Bønnens vesen - hva er det å be?	12
Bønn om vekkelse.....	14
Å kjempe i bønn.....	15
Bønnens hensikt	17
Manglende bønnesvar.....	18
Vanskelige spørsmål	19
Bønn må læres.....	20
Bønnens ånd.....	21
Om helligjørelse.....	22
Fokus på hellighet i NT	23
Hellighet og frihet fra synd i forskjellige tradisjoner	24
Keith Drury: Sju tilnærminger til hellighet.....	27
3. Bibelteologisk perspektiv	31
Jakob 5:16.....	31
Hva er et rettferdig menneske i Jakobs brev?.....	31
Virksom og utretter mye	36
Andre bibelsteder om bønn	37
Det gamle testamente.....	38

Det nye testamente.....	39
Konklusjon	39
4. Bønnehusbevegelsen	41
Presentasjon.....	41
Historien	41
Kjente bønnehus	41
Bønnerommet	41
Intimitet og involvering	41
Israels frelse.....	41
Forberedelse på endetiden	41
Forløperkallet	41
Boiler Rooms	41
Helliggjørelse og bønn i bønnehusbevegelsen.....	41
Helliggjørelse	41
Bønnesvar.....	47
5. Metodistbevegelsen på 17-1800-tallet	61
Presentasjon av metodistbevegelsen.....	61
Historie	61
Bønn og bønnemøter i metodistkirken	66
Kristelig fullkommenhet og Hellighetsbevegelsen	68
Edward M. Bounds	69
Helliggjørelse og bønn i metodismen.....	70
Helliggjørelse og kristen fullkommenhet	71
Bønn og hellighet.....	76
6. Drøfting.....	85
Drøfting av hellighet og helliggjørelse.....	85
Hva er hellighet og helliggjørelse?	85
Hvorfor skal vi bli hellige?	87
Hvor langt er det mulig å nå i helliggjørelsen?.....	88
Hvordan blir vi helliggjort?	90
Drøfting av hellighet og bønnesvar	92
Læren om lidelse	93
Motiv og innstilling.....	94
Relasjon til Gud og andre	96

Tro	98
Utholdenhet	99
Synd og lydighet	101
Jakob 5:16 Et rettferdig menneskes bønn.....	105
Rettferdighet	106
Gud hører alltid omvendelsesbønner	107
Grunner til manglende bønnesvar som ikke nødvendigvis har med hellighet å gjøre	108
7. Konklusjon	111
Svar på forskningsspørsmålet.....	111
Mitt forskningsbidrag	114
Egne refleksjoner.....	114
Bibliografi	115
Elektroniske kilder:	119

1. Innledning

Tema

De første 150 årene av metodistbevegelsens historie er historien om en eventyrlig vekst, kjennetegnet av vekkelse og stor framgang for evangeliet de fleste steder bevegelsen kom. Bevegelsen la sterk vekt på personlig hellighet, og samtidig var de opptatt av sosialt arbeid og å hjelpe mennesker i nød. Bønn var en viktig del av deres virksomhet, og bygde en sunn grunnvoll for det andre arbeidet. Kombinasjonen av hellighet og bønn og praktisk arbeid gjorde at bevegelsen lyktes på en måte som få andre gjennom historien har gjort.

I løpet av de siste 15 årene har det vokst fram en bønnehusbevegelse som er kjennetegnet av bønn døgnet rundt kombinert med utadrettet arbeid som prøver å gjøre noe for samfunnet rundt seg. Bevegelsen er ikke bundet til noe kirkesamfunn og har ikke noen fasttømret teologi eller organisasjon, men er en bevegelse som består av mennesker med felles interesser og et sterkt ønske om å være der Gud vil de skal være. Jeg er interessert i å se om denne bevegelsen har potensialet i seg til å bli noe av det metodistbevegelsen var for et par århundrer siden. Vil den kunne føre til at det kan skje vekkelse og framgang for evangeliet der den kommer?

For å finne ut av dette vil jeg sammenligne de to bevegelsene med blick på hellighet og bønnesvar og sammenhengen mellom disse. Jakob 5:16 sier: «Et rettferdig menneskes bønn er virksom og utretter mye.»¹ Vil bønnen til bønnehusbevegelsen føre til bønnesvar og utrette mye? Forskningsspørsmålet jeg vil stille er dette:

Problemstilling

I hvor stor grad er det likhetstrekk mellom metodismen på 1700- og 1800-tallet og bønnehusbevegelsens lære om helliggjørelse og bønnesvar?

Hvorfor undersøke dette?

Jeg har i lang tid vært interessert i bønn og hellighet hver for seg. Metodistkirken legger historisk stor vekt på hellighet og helliggjørelse, men denne læren ser ikke lenger ut til å ha noen stor praktisk betydning. Derfor har jeg stor interesse av å studere den opprinnelige

---

¹ Bibelen 2011

helligjørelseslæren for å se om det er noe som kan hentes fram igjen, eller om det er noe som ikke bør ha så stor betydning i dag. Den delen av Metodistkirken jeg har vokst opp i og tilhører har alltid lagt vekt på lengselen etter at Gud skal gjøre noe mer, etter en vekkelse eller fornyelse av de kristne, og at mennesker skal finne Jesus. Sentralt i dette ligger troen på at bønn er livsnødvendig for at noe av dette skal kunne skje. Jeg har også i perioder personlig studert mye vekkelse- og bønnelitteratur, og har en interesse for bønn, både som privatperson og som pastor i en menighet. I tillegg har jeg, som mange andre, stor erfaring med ubesvarte bøtter. Jeg har bestemt meg for å kombinere disse to interessene og ut fra det jobbe med systematisk teologi på området som handler om hellighet og kraft i bønn, eller bønnesvar.

I tillegg til min interesse for hellighet og bønn i Metodistkirkens historie har jeg også fulgt med på nyere ting som har skjedd på bønneområdet i Norge og verden. De senere årene har det vokst fram en stadig sterkere bønnebevegelse med fokus på bønn 24 timer i døgnet 7 dager i uka. Eksponenter for dette er bl.a. International House of Prayer (IHOP) i USA, og bønnehuset "Restore" på Grimerud ved Hamar i Norge. Inspirasjonen kommer blant annet fra et bønnemøte som startet i landsbyen Herrnhut i Tyskland i 1727 og varte kontinuerlig i over 120 år.

Når man ber er en naturlig forutsetning at man ønsker, og kanskje forventer, et svar på bønner. Den tidlige metodismen har mange personer som tydelig levde et hellig liv og fikk svar på sine bøtter, spesielt om vekkelse og at mennesker skulle bli frelst. Når jeg ser overgivelsen til Gud og det sterke drivet til å be i bønnehusbevegelsen har jeg en anelse om at denne bevegelsen kanskje kan være en del av noe som fører til lignende resultater som de tidlige metodistene.

Avgrensning

Jeg hadde tenkt å konsentrere meg om de tidlige metodister fra omkring de første 70-80 årene av bevegelsens historie. I Metodisthistorien ser man mange som levde et hellig liv, og som ba og fikk tydelige bønnesvar. Men det er ikke så lett å finne noen av de tidlige metodistene som setter dette sammen og lager en teologi ut av det. Det som er viktig er å finne noen som fortsatt står på den opprinnelige hellighetslæren, som samtidig sier noe om bønn. Den jeg har funnet som har skrevet mest utførlig om dette er metodistpresten,

hellighetsforkynneren og bønnemannen Edward McKendree Bounds fra andre halvdel av 1800-tallet. Derfor er tidsperioden jeg beskriver såpass vid som 1700- og 1800-tallet.

Bønnehusbevegelsen er som navnet antyder ikke en fast organisasjon med fasttømret teologi. Det er mer en bevegelse som består av mennesker med forskjellig bakgrunn som har funnet sammen fordi de har noen felles interesser. Det betyr at det er vanskelig å si at «dette mener bønnehusbevegelsen». Jeg har derfor tatt utgangspunkt i noen av internettartiklene og bøkene som er skrevet om bevegelsen, i hovedsak Pete Greig fra «24-7-prayer» i England, og noe fra «International House of Prayer» i USA. Jeg har også hatt samtaler med Helge Brudeli som var leder på bønnehuset «Restore» på Grimerud ved Hamar.

Hva er gjort tidligere?

Jeg har lett etter arbeider som er gjort på området tidligere. Jeg finner mye som handler om hellighet og helliggjørelse, men når man setter det sammen med bønn og bønnesvar blir det lite å finne. Pete Greig har skrevet boka *God on mute* hvor han beskriver 15 grunner til manglende bønnesvar. Han har ikke spesielt fokus på hellighet, men noen av grunnene kan ha med hellighet å gjøre. Oddvar Sjøvik i boka *Bønn framfor alt* nevner uoppgjort synd som en grunn til manglende bønnesvar². Det har også blitt gjort studier på metodistkirken og bønnehusbevegelsen, men jeg har ikke funnet noen som sammenligner de to på noe område.

Kilder

Når det gjelder metodistbevegelsen vil jeg i stor grad bruke primærkilder, i hovedsak John Fletcher om hellighet og Edward McKendree Bounds om bønn. Jeg vil også supplere med noe av John Wesley og andre. Når det gjelder bønnehusbevegelsen er hovedkildene Pete Greig som tilhører 24-7-Prayer i England og Billy Humphrey og Mike Bickle som tilhører miljøet rundt International House Of Prayer i Kansas City, USA. Når det gjelder bibeltekstene bruker jeg forskjellige nyere kommentarer. Jeg bruker også en del eldre kommentarer fordi det er interessant med innspill fra samtidige til metodistvekkelsen. Blant dem er John Wesleys *Notes on the Bible*.

---

² Sjøvik 1995, ss. 205-207

Metode

Studiet vil i hovedsak bestå av litteraturstudier, noe tolkning av relevante tekster rundt temaet, og bli komplettert av intervjuer med mennesker som er involvert i bønnehusbevegelsen. Hovedfokuset vil ligge på en systematisk teologisk behandling av temaet.

Sitater er i hovedsak oversatt til norsk, unntatt der man ved en oversettelse vil miste viktige deler av betydningen.

Avhandlingens struktur

Jeg begynner med å legge et teoretisk grunnlag for temaene ved å skrive om bønn og hellighet ut fra anerkjente kilder som ikke nødvendigvis har noe med det to bevegelsene å gjøre. Deretter ser jeg på det bibelteologiske perspektivet ut fra tekster både i NT og GT, og behandler forholdsvis grundig Jakob 5:16b som er noe av grunnlaget for å skrive denne oppgaven.

Så presenterer jeg bønnehusbevegelsen og fortsetter med å beskrive hvordan de lærer om sammenhengen mellom hellighet og bønnesvar. Det samme gjør jeg med metodismen. I den delen hvor jeg beskriver læren i de to bevegelsene starter jeg med å beskrive læren om hellighet, og bringer etter hvert inn hvordan forholdet er mellom hellighet og bønnesvar. Når det gjelder bønnehusbevegelsen har den ikke noen nedtegnet lære, men jeg vil prøve å trekke ut hovedtrender av det som skrives i kildene.

Til slutt vil jeg drøfte om det er noen likhetstrekk mellom de to bevegelsene, og hva de likhetstrekkene eventuelt består i. Jeg ønsker også ut fra de to bevegelsene og det bibelske perspektivet å ende opp med en systematisk teologisk konklusjon som sier noe om sammenhengen mellom hellighet og bønnesvar, om det er noen.

Hermeneutikk

Denne avhandlingen baserer seg på teksttolkning og bruker enkelte intervjuer som ekstra kilde. Derfor vil jeg skrive litt om hermeneutikk. Hermeneutikk handler om hvordan man skal tolke tekst.

En tekst består av tegn som er satt sammen til ord. Disse tegnene kan forstås på forskjellige måter, så vi trenger å tolke dem slik at vi kan forklare hva den vil si. Jan-Olav Henriksen sier: «Forståelsen av en tekst henger alltid sammen med hvor vi befinner oss.»³ Tekst har blitt til i en kontekst og tolkes i en kontekst. Vi trenger å kjenne til den historiske konteksten tolken levde under for å kunne forstå tolkningen, for en som tolker gjør det alltid ut fra sitt ståsted. En tolkning har noen forutsetninger som er bestemt ut fra tolkens samtid, og disse forutsetningene preger tolkningen. Hermeneutikk handler om spørsmålene man kan stille rundt disse forutsetningene.

Henriksen sier: «Hermeneutikken handler både om å tenke igjennom hva som skal til for å forstå teksten, og om hvilke metoder vi kan bruke for å få tak i tekstens ulike meninger.»⁴ Selve ordet betyr mer enn å oversette fra ett språk til et annet, det betyr også å tolke det som er skjult eller uklart, det som vi ikke automatisk forstår.

Når man leser en tekst kan den henvise til ulike ting: Den kan henvise til virkeligheten eller den kan henvise til andre tekster. «Den hermeneutiske sirkel»⁵ er et uttrykk enkelte forskere bruker om måten teksten kan henvise oss til virkeligheten og virkeligheten kan vise oss tilbake til teksten. Henriksen sier: «Å lese tekst fører derfor ikke bare til at vi forstår teksten, men fører også i mange tilfeller til at vår forståelse av virkeligheten blir utdypet.»

Hermeneutikken skal hjelpe oss å tolke og forstå autorative tekster. Da setter man gjerne opp regler og metoder for tolkning. Dette kalles ofte metodehermeneutikk. I tillegg trenger man å reflektere over forutsetningene som finnes for at vi skal kunne tolke og forstå teksten. Disse forutsetningene forandrer seg og det har konsekvenser for måten man kan bruke teksten. Henriksen kaller refleksjonen rundt disse forutsetningene for «forståelseshermeneutikk»⁶. Dette er en mer grunnleggende hermeneutikk som tematiserer forutsetningene som ligger bak metodene og reglene. Henriksen skriver: «Det er først når hermeneutikken spør etter metodenes forutsetninger, at den også blir i stand til å utprøve kritisk hvor holdbare de ulike tolkningsmetodene er.»

---

³ Henriksen 1994, s 13

⁴ Henriksen 1994, s 15

⁵ Henriksen 1994, s 14

⁶ Henriksen 1994, s 16

I denne avhandlingen brukes mye plass på å tolke tekster fra forskjellige tidsepoker. Når det gjelder bønnebevegelsen er det stort sett tekster fra de siste 20 år. Det vil si at tidsspennet ikke er så stort. Da er det ikke snakk om tolking av en tekst fra en annen tidsperiode.

Variablene her er at tekstene er skrevet i et visst miljø som kan være ukjent for tolkeren, kanskje på et annet språk (eventuelt med en oversetter), og at man må prøve å forstå forfatteren. Når det gjelder metodismen er tekstene som legges til grunn skrevet over en tidsperiode på over 150 år, fra før midten av 1700-tallet fram til ca. år 1900. Her får vi, i tillegg til variablene nevnt om bønnebevegelsen, et stort tidsspenn fra vår tid til tekstene som tolkes og et stort tidsspenn innbyrdes mellom tekstene. Det betyr at samfunnet er annerledes, ting blir uttrykt på en annen måte, og ord kan ha forandret mening. Som et eksempel på det siste kan vi ta ordet «entusiasme»: I våre dager betyr det iver, og er et positivt ladet ord. På 1700-tallet var det et negativt ladet ord som beskrev noe useriøst og overspent.

2. Teoretiske perspektiver

Om bønn

Ole Hallesbys bok *Fra bønnens verden* er en klassisk og internasjonalt anerkjent bok om bønn. Jeg vil bruke den for å legge en grunnvoll for hva bønn er og tar utgangspunkt i kapitteloverskriftene hans. Jeg vil også trekke inn noen momenter fra *Det nytter å be* av metodistpastoren Einar Anker Nilsen.

Bønnens vesen - hva er det å be?

Hallesby sier at «å be er å lukke Jesus inn.»⁷ Han tar utgangspunkt i Johannes Åpenbaring 3:20 om Jesus som banker på.

Se, jeg står for døren og banker. Om noen hører min røst og åpner døren, vil jeg gå inn til ham og holde måltid, jeg med ham og han med meg.⁸

Jesus tar initiativet til at vi ber ved at han banker på, at han vil inn til oss. Vi behøver bare åpne sjelen for ham. Det er ikke vår bønn som trekker Jesus inn i sjelen, men Jesus som selv går inn bare vi har åpnet opp for ham. Der gjør han sin gode gjerning. Hallesby fortsetter med å sammenligne Jesu nærvær i sjelen med at Gud holder måltid med oss. Bønnens vesen «er av Gud tenkt som det fortrolige og festlige samvær mellom Gud og mennesket.»⁹

Derfor er ikke resultatet av bønnen avhengig av kraften til den som ber. Når bønnen handler om at Gud slipper inn i oss gjør det at selv den mest kraftløse kan be. «Vil vi ha Jesus inn til vår nød? Det er bønnens ene store hovedsak.»¹⁰

Anker Nilsen sier at «Å be er å være sammen med Jesus.»¹¹ Bønnen er en innstilling og en holdning og handler om vårt forhold til Gud. Bønnen er liv og kan sammenlignes med å puste.

---

⁷ Hallesby 1971, s. 9

⁸ Bibelen 2011

⁹ Hallesby 1971, s. 10

¹⁰ Hallesby 1971, s. 10

¹¹ Nilsen 1963, s. 11

Hallesby bruker også eksemplet fra slangen i ørkenen¹² at det var nok at de kastet et blikk på kobberslangen så ble de friske. På samme måte er bønn som å vende vårt blikk mot Frelseren. Bønn går dypere enn ord. Den er en tilstand i vårt hjerte, som Gud hører som bønn. «Om den formes i ord eller ikke, betyr ikke noe for Gud, men bare for oss.»¹³ Denne tilstanden inneholder to ting, hjelpeløsheten og troen.

Hjelpeløsheten

Hjelpeløsheten er det første og sikreste kjennetegnet på et bedende sinn. Bønnen er de hjelpeløses siste utvei. Når du føler at du er full av synd og urenheter, at du ikke klarer å være slik du skal, at du er fjernt fra Gud og ikke kan nærme deg hans hellighet, da kan det hende at du ikke engang klarer å be. Da svarer Hallesby:

Hør nå min venn! Din hjelpeløshet er din beste bønn. Den roper fra ditt hjerte inn i Guds hjerte, bedre enn alle dine ord og bønner. Han hører den fra det første øyeblikk da hjelpeløsheten grep deg. Og han er i full aktivitet med å oppfylle din hjelpeløshets bønn, nå som dengang han hørte den verkbrudnes hjelpeløse og ordløse bønn.¹⁴

På samme måte som en mor hører et spedbarn som skriker hører Gud hjelpeløsheten og handler på den.

Dette gjelder også en som ikke er omvendt. Gud gir gode gaver til både onde og gode. En uomvendt tar gjerne imot materielle gaver som hjelp, men når det kommer til hjelp for sjelen vil han ikke ha hjelp og vender seg bort. Men hvis synderen får se hvem Gud er og vil omvende seg hører Gud fra første stund, selv når det ikke føles slik: Hvorfor gir ikke Gud meg fred og glede? Hvorfor får jeg ikke visshet? Men hvis han holder ut forsones han med at Gud er ubegripelig, og at han selv er hjelpeløs.

Før var hjelpeløsheten bønnens stormsentrum (...) Nå bærer hjelpeløsheten stilt hele bønnens liv. Det sønderknuste hjerte vet at det ikke formår noe overfor Gud, men at det heller ikke behøver mer enn å finne seg i sin hjelpeløshet og la seg stelle og betjene av den høye og hellige Gud, akkurat som det lille spebarn lar seg stelle av mor.¹⁵

Bønnen består fra nå av å hele tiden fortelle Gud hvor vi føler oss hjelpeløse.

---

¹² Joh. 3:14-15 og 4. Mos. 21:8f

¹³ Hallesby 1971, s. 13

¹⁴ Hallesby 1971, s. 15

¹⁵ Hallesby 1971, ss. 21-22

Troen

Troen er den andre siden av bønnens vesen. Hebreerbrevet 11:6 sier: «Uten tro er det umulig å være til glede for Gud.»¹⁶ Uten tro er det ingen bønn. Hallesby sier: «Hjelpeløsheten og tro er det som i forening frembringer bønn.»¹⁷ Likevel fører snakk om tro til at mange blir nedslått, fordi mange bibelsteder snakker om sammenhengen mellom tro og bønnesvar.¹⁸ Det står at den som ber skal be i tro uten å tvile. Men den som ber kan oppleve å tvile både før, under og etter bønnen.

Troens livstegn er ifølge Hallesby dette:

Den som ser sin nød, den innrømmer sin hjelpeløshet, går til Jesus og sier ham akkurat hvor ille det står til og legger sin sak i Jesu hånd.

Nå kan du og jeg si oss selv hvor mye tro vi må ha for å be. *Vi har tro nok, når vi vender oss til Jesus i vår hjelpeløshet.*¹⁹

Dette viser hvordan bønnen vokser fram av hjelpeløsheten og troen. I følge Hallesby er grunnen til at det ikke trengs mer tro for å be noe som ligger i bønnens vesen. Bønn er å lukke opp når Jesus banker. Vi skal ikke hjelpe Jesus å oppfylle bønnen, vi skal bare lukke opp for ham. Dette gjør vi ved vår bønn.

Tvil og vantro

Hallesby trekker opp en skillelinje mellom de to begrepene tvil og vantro. Vantro er en viljesbeslutning som består i at mennesket ikke vil tro, ikke vil innrømme sin hjelpeløshet og gå til Jesus. Men om tvilen sier han: «Tvilen derimot er en lidelse, en smerte, en sykdom, som til sine tider legger seg over troen.»²⁰ Tvilen er ikke farlig, men den er med på å gjøre oss hjelpeløse, som er en god ting ifølge Hallesby. Det er nok at vi kommer til Jesus i vår nød. Da har vi nok tro til at Gud kan svare på bønnen.

Bønn om vekkelse

Når Jesus for opp til himmelen fikk disiplene oppdraget med å utbre evangeliet til verdens ende. Dette var et umulig oppdrag, men Jesus utrustet dem også til oppgaven. Hallesby sier om utrustningen:

---

¹⁶ Bibelen 2011

¹⁷ Hallesby 1971, s. 24

¹⁸ Dette gjelder f.eks. Matt. 21:21-22, Joh. 11:40, Matt. 8:13 og Jak. 1:6-8

¹⁹ Hallesby 1971, s. 26

²⁰ Hallesby 1971, s. 28

Objektivt ved å gi dem selve messiasgaven: Den hellige ånd, som stillet hele den oververdslige verdens krefter til rådighet for den lille Kristusmenighet. (...) *Subjektivt* ruster han dem ved å gi dem *bønnen*, det middel som overfører alle disse objektive, oververdslige krefter til den enkelte og menigheten.²¹

Den hellige ånd er bønnens ånd, som lærer de troende å be. Både Hallesby og Anker Nilsen kommer stadig innom dette, og Hallesby avslutter sin bok med et kapittel om det.

Han fortsetter med å sitere Matteus 18:19, 17:20, Filipperne 4:6²², og sier at dette våpen og arbeidsredskapet vil gjøre de troende uovervinnelige. Denne kraften virker over alt, uavhengig av tid og avstand, og er bare tilgjengelig for Jesu venner. Men dette våpenet virker bare når vi ber etter Guds vilje.

Hallesby sier vi skal be om vekkelser, og Gud sender av og til vekkelser. Men Hallesby nevner tre problemer: Vekkelsene er så sjeldne, vekkelsene er små og lokale, og vekkelsene har liten åndelig kraft. Og han sier: «Og grunnen til alt dette er den at vårt bønnearbeid svikter.»²³ Ånden virker hele tiden på de uomvendte også mellom vekkelsene. Han sammenligner det med sprengningsarbeid:

Dette Åndens arbeid ligner mineringsarbeider. Ånden skal sprengne i stykker synders harde hjerte og lettsindige motstand mot Gud. Vekkelser blir å ligner med den tid da mineskuddene avfyres. Tiden mellom vekkelsene svarer derimot til den tid da de dype hullene møysommelig bores i det harde fjellet.²⁴

Å kjempe i bønn

Bønnen er den sentrale delen i menneskenes gudsliv. Derfor er det ifølge Hallesby naturlig at bønnelivet er den fremste skyteskiven for Satan. Han samarbeider med «vår gamle Adam»²⁵,

---

²¹ Hallesby 1971, s. 59

²² Dersom to av dere her på jorden blir enige om å be om noe, hva det enn er, skal de få det av min Far i himmelen. (Matt 18:19); «Sannelig, jeg sier dere: Om dere har tro som et sennepsfrø, kan dere si til dette fjellet: 'Flytt deg herfra og dit!' – og det skal flytte seg, og ingenting skal være umulig for dere. (Matt 17:20); Vær ikke bekymret for noe! Men legg alt dere har på hjertet, fram for Gud. Be og kall på ham med takk. (Fil 4:6) (Bibelen 2011)

²³ Hallesby 1971, s. 72

²⁴ Hallesby 1971, s. 73

²⁵ Hallesby 1971, s. 85

som har en motvilje mot åndelige ting. Han vil først og fremst få oss til å utsette å be, og deretter prøver han å få bønnestunden til å bli så kort som mulig, eller uten fokus.

Når man ber trenger man å komme med et åpent hjerte. Det skal skje noe med den som ber under bønnen. Hvis man holder tilbake noe, eller holder noe skjult, lukker man ikke opp for Jesus som Hallesby definerer bønn som. Hallesby fortsetter med å si at når man snakker om denne siden av bønnens kamp, «så kunne vi visst si at kampen går ut på *en ting*, selv om den kjempes på noe forskjellige fronter: All vår bønnekamp skal gjøre oss enige med bønnens ånd.»²⁶

I følge Hallesby er bønnens kamp ikke en kamp med Gud. Gud kjenner menneskene bedre enn de kjenner seg selv, og vet hva de trenger. Hallesby sier at det noen ganger er som om vi ber om sølv når Gud ønsker å gi oss gull. Bønnens kamp er altså en kamp mot oss selv.

I følge Hallesby kjemper vi mot flere ting i denne kampen:²⁷ Egenkjærlighet: At vi bare er opptatt av vårt eget og det nært ved, så bønnens ånd får ikke skapt omsorg for andre i våre hjerter. Makelighet: At vi som disiplene i Getsemane ikke orker å holde oss våkne i bønn. Jesus oppfordrer til å våke og be. Hallesby sier:

Skal vi *fortsette med* å ha omsorg for dem vi ber for, så deres behov og nød driver oss til daglig forbønn, så går ikke det uten strid og strev. Det er den *vedholdende bønn*, der vi ikke går trett, men holder på å be inntil bønnehørelsen kommer, det er denne bønn som er vanskeligst for oss, og derfor koster oss mest kamp.²⁸

I bønnekampen må man for det første lide med den personen eller saken det gjelder. For det andre må man kjempe seg gjennom de hindringene som måtte komme og legge vanskelighetene i bønnen fram for bønnens ånd. Det er denne ånd som vinner seier. Denne bønnens ånd vil legge både bønneemner i de bedendes hjerter og holde dem varme dersom man bekjenner svakhetene sine. Bønnens ånd leder den troende både inn i bønnens kamp og bønnens arbeid.

---

²⁶ Hallesby 1971, s. 95

²⁷ Hallesby 1971, fra s. 104

²⁸ Hallesby 1971, s. 106

Bønnens hensikt

Hallesby skriver at bønnens hensikt er først og fremst å forherlige Guds navn. Han skriver:

*Og grunnloven for bønn er denne: at bønn er bestemt og anordnet til å forherlige Gud. Bønnen er innrettet for å gi Jesus adgang til å bruke sine oververdslige frelseskrefter. Og til det ønsker han å benytte oss.*²⁹

Når vi ber om det som forherliger Gud kommer vi også til å se at ting går i oppfyllelse.

Hallesby siterer også 1. Johannes 5:14-15: «Og dette er vår frimodige tillit til ham: *at han hører oss når vi ber om noe som er etter hans vilje.* Og når vi vet at han hører oss hva vi enn ber om, så vet vi at vi allerede *har* det vi har bedt ham om.»³⁰

Hallesby skriver også:

Enten du derfor ber om store ting eller små ting, så si til Gud: "Dersom det forherliger ditt navn, så gjør det lille under og hjelp meg. Men hvis det ikke forherliger ditt navn, så la meg bare være i denne forlegenhet. Og gi så kraft til å forherlige ditt navn i den."³¹

Hallesby nevner innvendingen med at en slik måte å be på kanskje vil svekke bønnens kraft, men ut fra tanken om at bønn er å lukke Jesus inn i vår nød, så blir nettopp en slik bønn å la Jesus få adgang med sine krefter. Når Jesus får adgang blir det fred og stillhet i hjertet. Og da vil vi det som er til Guds ære. Når mennesker ber på den måten kan de lykkes i å lukke opp for Jesus. Når de i bønnen ønsker å forherlige Guds navn er de i overensstemmelse med bønnens ånd, og det gir fred i hjertet.

Anker Nilsen sier også at bønnen skal ta sikte på å gi Gud ære. Han skriver:

Det er hemmeligheten i bønnen: Skje ikke min, men din vilje! Det er noen som mener at det å be slik, røber en svak tro, ja, at man har en utgangsdør som kan brukes når bønnen ikke besvares. Gjennom den kan man så gå ut bakveien med stompene av sin

---

²⁹ Hallesby 1971, s. 121

³⁰ Bibelen 2011. Hallesbys uthevinger.

³¹ Hallesby 1971, s. 123

tro. Nei, den som ber at Guds vilje må skje, han har en sterkere tro enn den som vil trumfe sin vilje igjennom. Den som ber om at Guds vilje må skje, han tror på Gud.³²

Manglende bønnesvar

Hallesby skriver videre om det å ikke få bønnesvar. Dette kan være et problem, spesielt for barn. De har hørt om at Jesus er snill og god, og de ber frimodig om noe, men får ikke svar. Da kan det ifølge Hallesby komme en krise i barnets liv. Han sier vi må bruke eksempler når vi forklarer for barnet hva som skjer. Han nevner selv eksempelet med skyteulykker hos barn. De har fått en salongrifle av foreldrene og det skjer en skyteulykke. Han knytter det til bønnen ved å si at de hadde lyst på det og ba foreldrene om det. Selv om barnet ønsket seg gevær, var det ikke vist av foreldrene å gi dem det. På samme måte må Gud av og til si nei til våre bønner. Hallesby sier: «Da forstår barnet at det er en nåde av Gud også når han nekter å gi oss det vi ber om.»³³

Anker Nilsen skriver at Gud hører alle våre bønner, men han svarer ikke alltid slik vi har bedt. Han spør om vi kan si at Gud svarer på alle våre bønner? «Det kan vi hvis vi vil godta at nei også er et svar, og at svaret er et svar selv om det kommer noe forsinket etter vår timeplan.»³⁴

Bønner som får nei er først og fremst meningsløse bønner. «Det går ikke an å be om ting som er imot Guds lover og planer og mot en rettferdig menneskelig ordening.»³⁵ Egoistiske bønner som vil fremme mine interesser på bekostning av andre får også nei. Anker Nilsen sier også at bønner hindres dersom vi ikke lever rett med våre nærmeste (1. Pet. 3:7), og dersom vi har noe imot noen (Mark. 11:25). Begge disse siste handler om relasjon. Til sist skriver han om at bønner uten tro får nei, men troen behøver ikke være stor for å få svar.

Bønner hvor Gud sier vent, kan for det første være der Guds plan ikke har kommet så langt. For det andre kan vi trenge å modnes før vi kan ta imot svaret. For det tredje kan Gud vente for å prøve oss, prøve vår tro eller vår tålmodighet.

---

³² Nilsen 1963, s. 128

³³ Hallesby 1971, s. 126

³⁴ Nilsen 1963, s 108

³⁵ Nilsen 1963, s 115

Vanskelige spørsmål

Hallesby tar opp noen av spørsmålene som kan stilles i forbindelse med bønn:

Hvordan kan bønnen utrette så store ting når den selv er så svak? Vi finner bibelord som handler om at vi må tro, og da får vi. Og noen ganger har vi opplevd at bønnens ånd har visket til oss at vi bare kan be og så får vi det. Men dette er ikke den vanlige opplevelsen ifølge Hallesby:

De merkeligste bønnehørelser fikk de nettopp da de både *før og under og etter* bønnen var uten visshet og klarhet, ja som de selv syntes: også uten tro. Da svarte Gud med de mektigste og merkeligste bønnehørelser.³⁶

Bønnen er det som forløser Guds kraft. En lysbryter er enkel å håndtere. På samme måte som en lysbryter slipper til kraften slik at lyset kommer på, slik slipper også bønnen til Guds kraft slik at den kan virke i våre liv.

Trenger Gud vår forbønn? Gud gjør ting i verden ved hjelp av mennesker som sier seg villige til å følge ham. På samme måte har Gud frivillig gjort seg avhengig av vår bønn fordi bønnen er det avgjørende for de som overgir seg til Gud. Jesus sier i Matteus at vi skal be høstens herre drive arbeidere ut til høsten.³⁷ Jesus sier at det er Gud som skal drive arbeiderne ut, men han er avhengig av vår bønn. Kraftoverføringen fra Gud til mennesker er nødvendig, men skjer gjennom mennesker som lukker opp for Jesu frelseskrefter.

Er bønn og bønnehørelse forenlig med Guds verdensstyre? Tanken med dette spørsmålet er at hvis hver enkelt skal kunne forandre Guds plan gjennom bønn, blir det ikke da bare kaos? Gud har lovet å svare på bønner som bes i hans navn og om ting som er etter hans vilje. Hallesby sier: «Menneskets bønn er derfor et middel som Gud øyeblikkelig bruker i sitt verdensstyre. Det skjer altså noe ved menneskets bønn som eller ikke ville være skjedd.»³⁸

---

³⁶ Hallesby 1971, s. 144

³⁷ Matteus 9:37-38 Høsten er stor, men arbeiderne få. Be derfor høstens herre sende ut arbeidere for å høste inn grøden hans. (Bibelen, 1978)

³⁸ Hallesby 1971, s. 151

Oppfyller Gud også uomvendte menneskers bønn? På dette svarer Hallesby at Gud ikke har lovet å svare andre enn sine barn. Men Gud kan gjøre mer enn han har lovet. Og en grunn til at Gud vil svare en bønn fra en uomvendt menneske kan være at han ønsker å frelse det.

Bønn må læres

Bønn har sine lover som bønnens ånd vil lære oss. Hvis vi følger disse lovene blir bønnelivet vårt normalt og sunt. Hvis vi bryter dem blir det blir det tungt, og vi får ikke høstet frukter av bønningen. Hallesby nevner noen av de vanlige feilene man gjør: Ønsket om å hjelpe Gud med å oppfylle bønningen, å bruke bønningen til å kommandere Gud, og når vi glemmer å be i Jesu navn.

Vi trenger ikke å hjelpe Gud ved å fortelle ham hvordan han skal svare. Det bestemmer han selv. Vi kan heller ikke befale Gud å oppfylle våre ønsker. En sånn tanke kommer fra en mistillit til Gud. Vi mener at vi selv forstår bedre hvordan dette skal gjøres enn Gud gjør. Men bønnens ånd lærer oss at Gud bestemmer når og hvordan han skal svare.

Når vi glemmer å be i Jesu navn

Jesus vil hjelpe oss, og det er det vi skal basere bønningen på , ikke på vår egen nød eller styrke eller noe annet. Hallesby sier:

...hør meg, ikke for min skyld, heller ikke for min bønns skyld, ja ikke engang for min nøds skyld, for den er jo en følge av min synd. Men hør meg for Jesu skyld. (...) Da ser vi at bønningen i Jesu navn det er *bønningen* i vår bønn.³⁹

Det er ikke bønningen vår som gjør at Gud begynner å interessere seg for vår nød, han er den som inspirerer oss til å be fordi han ser vår nød, og når vi ber åpner vi for at han kan hjelpe oss i vår nød.

Både Hallesby og Anker Nilsen skriver om bønnens skole. Hallesby sier at i bønnens skole er det bønnens ånd som er læremester. Bønningen skjer mye i det skjulte, og arbeid i det skjulte koster ofte mye mer en åpent arbeid. Når du får bønnesvar er det som regel ingen som vet det, og du får derfor ikke ros. Men Gud vet om arbeidet du har gjort i det skjulte og vil lønne deg i det åpenbare.

---

³⁹ Hallesby 1971, s. 55

Anker Nilsen sier at det for det første viktig å vite at dette handler om Guds plan. Vi skal sette oss inn i denne planen og fullføre den. Det neste man skal lære er at bønnen skal ha som mål å gi Gud ære. Nilsen sier:

Motivet for all vår bønn må vi ha klart bestandig. Det er ikke at jeg skal få alt det jeg ber om. (...) Det er ikke i første rekke at andre skal ha det godt heller. (...) Når Gud æres, blir det fred på jorden og velbehag blant menneskene. Snur vi på strofene, kommer vi galt avsted. Guds ære må være først.⁴⁰

Det tredje man ifølge Anker Nilsen må lære er at bønn ikke handler om ting, men om ånd, «bønnens ånd»⁴¹. Det dreier seg heller ikke om ord eller form. Den første bønn er: Gud, gi meg bønnens ånd! Det er det viktige. Dette er også det sentrale i Hallesbys bok, som jeg nevner nedenfor.

Bønnens ånd

Til slutt i boka si snakker Hallesby om bønnens ånd. Bønnens ånd er den røde tråden som binder alt sammen. Hallesby sier at «det er bønnens ånd som kaster lys over alle sider ved bønnelivet.»⁴² Bønnens ånd er svaret og den som lærer deg når du ikke forstår bønnens vesen, når vanskelighetene er uoverstigelige, når arbeidet med bønn er tungt, når kampen er hard, når du misbruker bønnen, når du ikke vet hvordan du skal be, når bønnens skole er vanskelig. I alle ting vil bønnens ånd lære den som ønsker å lære. Hallesby beskriver hva som skjer når vi ber om denne bønnens ånd:

Uten at vi selv merker overgangen, vil bønnen bli det samlende midtpunkt i vårt spredte og travle liv. Det vi opplever om dagen vil dra vårt sinn og vår tanke stilt og naturlig til Gud. Det dukker opp en trang til å tale med Gud om det. Det vi ser og hører hos våre kjære, hos våre venner og fiender, hos omvendte og uomvendte, timelig og åndelig, smått og stort, tungt og lett, alle disse iakttagelser og opplevelser som fyller og former vårt daglige liv, det begynner på en selvfølgelig og lykkelig vis å forme seg i bønnen.⁴³

---

⁴⁰ Nilsen 1963, s. 129. Lukas 2:14 "Ære være Gud i det høyeste og fred på jorden blant mennesker som har Guds velbehag!" (Bibelen, 1978)

⁴¹ Sakarja 12:10

⁴² Hallesby 1971, s. 161

⁴³ Hallesby 1971, s. 163

I bønner forteller en om sine opplevelser til Gud, og bønner blir etter hvert det viktigste arbeidet en utfører. Alle bønnene har et vedheng: «Bare hvis det forherliger ditt navn!»⁴⁴ Det er også viktig å overlate tider og måter bønnesvaret kommer på i Guds hånd. Når en vokser i denne gjerningen blir det flere og flere bønnehørelser, men man behøver ikke selv anstrenge seg for at det skal skje. Når man på denne måten legger alt i Guds hånd får man en arv av besvarte bønner etter seg som blir stående også etter at man har gått bort fra denne verden.

Om helliggjørelse

Jeg ønsker i dette kapittelet å legge en grunnvoll for forståelse av hellighet og helliggjørelse fra flere forskjellige tradisjoner. Jeg vil referere fra Harald Hegstads bok *Gud, verden og håpet* og fra Tore Meistads bok *Frelsens veg* om de forskjellige tradisjonene, og til slutt vil jeg referere en systematisering av forskjellige syn på helliggjørelse fra Keith Drurys bok *Holiness for ordinary people*. Meistad beskriver pinseteologi, katolsk teologi og wesleyansk (metodistisk) teologi, mens Hegstad beskriver luthersk, katolsk og metodistisk teologi.

Harald Hegstad skriver i sin bok at forståelsen av frelsen må beskrives fra flere synsvinkler. En side er hvordan den enkelte får del i frelsen, og en annen er den kristnes liv i denne verden, det som kalles helliggjørelsen.⁴⁵ Hegstad skriver:

Viktige spørsmål er i denne sammenheng hvordan en skal oppfatte forholdet mellom dette nye livet på den ene siden og det vanlige menneskelivet, herunder forholdet til synden. Et annet spørsmål er om helliggjørelsen innebærer en utvikling eller vekst i hellighet, og om man eventuelt kan bli *helt* helliggjort i dette liv.⁴⁶

---

⁴⁴ Hallesby 1971, s. 164

⁴⁵ Hegstad 2015, s. 195

⁴⁶ Hegstad 2015, s. 195

Fokus på hellighet i NT

Hegstad viser at NT beskriver at frelsen fører til en radikal forandring i livet. Han nevner blant annet begrepene «født på ny» og «ny skapning»⁴⁷ som eksempler på det. Frelsen er en forandring av menneskets forhold til Gud, at de blir kalt hellige.⁴⁸ Han skriver videre:

Samtidig som det sies at de kristne *er* hellige, oppfordres de til å *bli* hellige (f.eks. i Rom 6,19: «...så dere kan bli hellige»; jf. 1 Pet 1,15). Kristenlivet kan derfor sees under synsvinkelen å «fullføre vår helliggjørelse» (2 Kor10,15).⁴⁹

For å forklare hvordan kristne kan kalles hellige samtidig som de oppfordres til å bli hellige bruker han tanken om «allerede nå og ennå ikke».⁵⁰ Han skriver: «En kristen er altså fullt ut hellig i og med den nye relasjonen til Gud, samtidig som alle sider ved livet ennå ikke er preget av denne helligheten.»⁵¹ Helligheten til den kristne kan bare erfares fullt ut ved den endelige frelse når den kristne kommer til Gud i herlighet, men skal likevel gi seg konkrete utslag i dette livet. Siden det oppfordres til å bli hellig betyr det at livet kan preges av hellighet av forskjellig grad. Det går an å la helligheten prege livet lite eller mye. Men Hegstad poengterer at det er den som er blitt hellig som oppfordres til å leve hellig, ikke at man skal leve hellig for å bli hellig. Det handler om å bli satt inn i en ny relasjon til Gud. Helliggjørelse innebærer «å vende seg bort (fra) synden til et liv i overensstemmelse med Guds vilje.»⁵² Han viser til «Åndens frukt» og «kjøttets gjerninger»⁵³ i Galaterbrevet for å vise et eksempel på den etiske og moralske siden av helliggjørelsen i NT. Han referer Paulus som snakker om «det gamle menneske» i motsetning til «det nye menneske».⁵⁴ Han sier:

«Kjøttet» og «det gamle menneske» er for en kristen ikke bare noe som tilhører fortiden, men er også noe man bærer med seg inn i kristenlivet. Et sentralt motiv i de

---

⁴⁷ Joh 3:3 og 2. Kor 5:17

⁴⁸ 3. Mos 19:2, Rom 1:7, 16:15 og Ef 1:1.

⁴⁹ Hegstad 2015, s. 196 (Forfatters uthevinger)

⁵⁰ Uttrykket betyr at Guds rike kom inn i verden med Jesu komme, liv, død, oppstandelse og himmelfart, men eksisterer sammen med denne verdens rike inntil Jesus kommer tilbake og gjør slutt på den ondes makt og gjenoppretter Guds rike helt og fullt.

⁵¹ Hegstad 2015, s. 196

⁵² Hegstad 2015, s. 196-197

⁵³ Gal 5:19-23

⁵⁴ F.eks. i Ef 4:22

nytestamentlige brevene er derfor formaningen om å la livet preges av Åndens nye liv i stedet for å la seg prege av den tilbøyelighet til synd som fortsatt er til stede.⁵⁵

Han trekker «allerede nå og ennå ikke» videre til også å gjelde befrielse fra syndens innflytelse. Man er fri fra synden under evangeliet, men dette løftet har ennå ikke blitt fullt realisert fordi synden hele tiden ligger der som en mulighet. Det kristne livet er derfor en kamp mot synden og for det gode i den kristnes liv. Oppfordringene til Paulus er å ikke stille sine lemmer til tjeneste for synden, men til tjeneste for Gud, som våpen for det som er rett.⁵⁶

Vi finner både hos Paulus og Johannes at synden er uforenlig med det nye livet.⁵⁷ Men det er forskjell på å falle i synd og omvende seg, og det å leve i synd og ikke ville omvende seg. Det andre er ikke forenlig med helliggjørelse. Hegstad sier videre: «Til det nye livet hører imidlertid ikke bare å vende seg bort fra synden, men også å gjøre det gode, framfor alt å vise kjærlighet.»⁵⁸ Hegstad sier at behovet for bekjennelse og syndstilgivelse som man finner i NT viser at synden fortsatt spiller en rolle i livet til en kristen.

Hellighet og frihet fra synd i forskjellige tradisjoner

Spørsmålet om hvor stor syndens rolle i en kristen er har vært mye diskutert gjennom historien. Ofte går forskjellene på hvordan man tolker kapittel 7 i Romerbrevet. Paulus forteller her om hvordan det er noe i ham som vil gjøre det gode, men synden i ham får ham til å gjøre det onde. Hegstad sier: «Det avgjørende spørsmål er om Paulus her skildrer sitt liv som kristen eller sin tilværelse som lovfrom jøde før han kom til tro på Jesus.»⁵⁹

Luthersk teologi har tradisjonelt en mer pessimistisk oppfatning av muligheten for å slippe unna syndens makt, og tolker Romerne 7 som en beskrivelse av den kristnes situasjon.

Meistad skriver om luthersk syn:

---

⁵⁵ Hegstad 2015, s. 197

⁵⁶ Rom 6:13

⁵⁷ Rom 8:13, 1 Joh 3:9-10

⁵⁸ Hegstad 2015, s. 198

⁵⁹ Hegstad 2015, s. 199

Luther hevdet derimot at den kristnes hellighet er prinsipiell, akkurat på samme måte som rettferdiggjørelsen. Den kristne er hellig fordi Kristi hellighet er tilregnet hver den som tror. Men i seg selv er den troende fortsatt en synder.⁶⁰

Hegstad sier noe lignende:

Ifølge luthersk oppfatning eier den kristne tilgivelse for arvesyndens skyld, men blir ikke kvitt arvesynden som sådan. I den kristne lever «det gamle menneske» og «det nye menneske» side om side og i kamp med hverandre. Et kristent menneske er derfor «samtidig rettferdig og synder» (...). Først i den kroppslige død blir det gamle menneske borte (...)⁶¹

Luthersk teologi er altså pessimistisk i forhold til muligheten for å vokse i hellighet. De legger vekt på den daglige omvendelse, og en daglig kamp mot det gamle menneske som drepes mer og mer slik at det nye mennesket kan vinne større plass. Kampen mot synden er først og fremst til nytte for min neste, og ikke fordi man er opptatt av egen hellighet. Hegstad skriver:

Et viktig anliggende (...) i luthersk sammenheng, er at gode gjerninger og kampen mot synden først og fremst skjer for nestens skyld, ikke for ens egen del. Å være mer opptatt av sin egen hellighet enn av nestens ve og vel, er definitivt ikke uttrykk for en ekte hellighet.⁶²

Når det gjelder pinsevekkelsens forståelse av hellighet sier Meistad at den kommer fra hellighetsbevegelsens tanke om en «andre velsignelse».⁶³ Pinsevekkelsen forsto denne erfaringen som en dåp i Den hellige ånd som førte til en erfaring av Guds nærvær i sjelen til den kristne, og ofte en erfaring av en fylde av Guds kjærlighet. Meistad sier: «Men beskrivelsen konsentrerer seg gjerne om det indre livet (...). Helligheten får et subjektivt og individualistisk preg. Det er mest tale om å bli fylt av kjærlighet og mindre om kjærlighetens sosiale ytringer.»⁶⁴

---

⁶⁰ Meistad 1992, s. 227

⁶¹ Hegstad 2015, s. 198

⁶² Hegstad 2015, s. 201

⁶³ Engelsk «second blessing»: Keith Drury definerer det som: «Et andre definitivt verk i den kristnes liv som følger omvendelsen og fører til kraft over synd og kraft til kjærlighetsfull tjeneste for Gud og andre. Den andre velsignelsen er full helliggjørelse oppnådd gjennom dåpen i Den hellige ånd, noen ganger også kalt full frelse.» (Drury 2009, s. 221) (Egen oversettelse).

⁶⁴ Meistad 1992, s. 226

Når det gjelder katolsk teologi skriver Hegstad at der tar Gud bort både arvesynden i seg selv og dens skyld i dåpen. Det er likevel en tilbøyelighet til å synde som blir igjen, men den er ikke i seg selv synd.

Meistad beskriver også den katolske tradisjonen. Hellighet er noe som kan erfares, men det er også viktig av den indre helligheten blir uttrykt i levd liv. «Disse ytringene er gjerne forstått som individualistiske mer enn sosiale og etiske. Det er den enkelte troende som står i sentrum, ikke hvilke konsekvenser kristenlivet får i verden.»⁶⁵ Man har en tanke om at det er to ulike krav som mennesker stilles overfor. For vanlige kristne holder det å holde budene, men for de som vil bli hellige finnes det en del råd som bør følges i tillegg. Dette kalles «Dobbel standard»-teorien⁶⁶. Dette gjelder for eksempel munkene.

Hos John Wesley finner man tanken om en prosess som kan føre til et punkt der man blir fullstendig helliggjort. Hegstad skriver:

Det betyr ikke at man er fritatt fra enhver mulighet til å synde, eller at man er blitt feilfri. En slik total helliggjørelse er heller ikke et resultat av menneskets eget strev, men et resultat av nådens gjerning i mennesket.⁶⁷

Selv om ikke alle metodister i dag går like langt som Wesley har de en generelt en optimistisk innstilling til hva Gud gjennom sin nåde kan gjøre i en kristen. Nåden har en forvandlende kraft som gjør at synden får mindre plass og Guds vilje får mer plass.

Om wesleyansk frelsesforståelse skriver Meistad at den

... ikke kretser om rettfærdiggjørelse eller tilgivelse av arvesyndens skyld, men om helliggjørelsen som en forvandling av den troende. Dette skjer som et verk av nåden og som følge av fellesskapet med den oppstandne Kristus og delaktighet i Guds liv, som gjennomtrenger menneskets natur og restaurere den til sin opprinnelige hensikt og tilstand (...).⁶⁸

---

⁶⁵ Meistad 1992, s. 226

⁶⁶ Meistad 1992, s. 226

⁶⁷ Hegstad 2015, s. 200

⁶⁸ Meistad 1992, s. 190

Han sier at hellighetsforståelsen ligner på pinsebevegelsen i at det er snakk om en indre personlig erfaring. Samtidig ligner den på katolsk tradisjon i at den legger vekt på betydningen av ytre hellig liv, selv om forståelsen av hvordan dette livet arter seg er annerledes. En av forskjellene er tanken om at hellighet er noe alle kan få del i, det er ikke bare forbeholdt munk og andre som kan ofre seg spesielt for et sett med regler. En annen forskjell er at Guds kjærlighet ikke bare skal erfares i den troendes indre liv, men også komme til uttrykk i samfunnet rundt slik at både samfunnet og menneskene der kan forvandles etter Guds vilje. Meistad skriver:

Wesleyansk hellighetsforståelse er derfor personlig og sosial på samme tid. At helligheten kan erfares av alle mennesker som et resultat av tro og nåde, gjør at dens personlige karakter blir sterkt understreket. Samtidig er dens ytringer sosiale. Derfor kommer den til uttrykk både overfor den troendes forhold til naturen (...) og til andre mennesker i samfunnet (...).⁶⁹

Metodistkirkens kirkeordning sier:

Helliggjørelse er fornyelsen av vår falne natur ved Den hellige ånd, mottatt gjennom tro på Jesus Kristus, hvis forsonende blod renses fra all synd; ved dette er vi ikke bare befridd fra syndens skyld, men er vasket rene fra dens forurensning, frelst fra dens makt, og har blitt gitt, gjennom nåde, å elske Gud av hele vårt hjerte og å vandre ulastelige i hans hellige befalinger.⁷⁰

Keith Drury: Sju tilnærminger til hellighet

Keith Drury har bakgrunn fra The Wesleyan Church med utspring i USA, og har skrevet flere bøker, blant annet *Holiness for ordinary people* (Hellighet for vanlige mennesker)⁷¹ som jeg vil bruke som utgangspunkt for å beskrive forskjellige syn på hellighet.

Drury beskriver sju måter å tilnærme seg hellighet på i forskjellige tradisjoner, og han sier at de «representerer de vanligste svarene som blir gitt i våre dager.»⁷² En frase som er vanlig i

---

⁶⁹ Meistad 1992, s. 227

⁷⁰ The United Methodist Church in Northern Europe & Eurasia 2009. Egen oversettelse.

⁷¹ Drury 2009

⁷² Drury 2009, s 42. Egen oversettelse.

dag er «å bli en helt innviet etterfølger av Jesus Kristus.»⁷³ Rekkefølgen er fra det mest pessimistiske synet på muligheten til å erfare hellighet i dette livet, til det mest positive.

1. Kristi hellighet – ikke min

Alle mennesker er så syndige at vi ikke engang kan bli delvis innviede etterfølgere av Jesus i dette livet, og vi vil alltid være så syndige at vi aldri kan bli hellige i praksis. Vi skal stadig bekjenne vår syndfullhet, og stole på Kristi hellighet, for Gud har tilregnet oss Kristi rettferdighet. Når Gud ser på oss ser han Kristus. Å søke hellighet i det daglige livet er nytteløst og kan lede til mer synder, som stolthet og skryt av vår egen hellighet.

Calvin og Luther blir ofte plassert her. Drury sier at det sannsynligvis stemmer for Luther som hadde fokus på rettferdiggjørelse ved tro alene. Men han snakket også om helliggjørelse. Calvin hører kanskje mer til neste kategori, men han var mer opptatt av vår objektive stilling overfor Gud enn på praktisk helliggjørelse.

2. Verdig mål – umulig drøm

Det andre synet på hellighet lærer at det ikke er mulig å bli en fullt innviet kristen i dette livet, men vi skal gå i den retningen likevel. Vi skal stole på at Gud i større og større grad kan frigjøre oss fra syndige tanker, ord og gjerninger, og gradvis øke vår kjærlighet. Vi skal sikte høyt, men det er ikke mulig å nå målet. «De som underviser denne tilnærmingen til hellighet ser det mer som en reise enn et bestemmelsessted.»⁷⁴ Hellighet er delvis mulig i dette livet, men ikke helt.

Dette synet har de fleste reformerte teologer og John Calvin. De tror at «et fullt og helt hellig liv ikke er mulig, men det gir oss ingen unnskyldning – vi skal jage etter Kristuslighet likevel...»⁷⁵

3. En øyeblikksopplevelse – men ikke mulig å opprettholde

De som har dette synet tror at det er mulig å bli en helt innviet troende i dette livet, men det er ikke mulig å opprettholde tilstanden over tid. Man kan oppleve en dag, eller til og med en uke, hvor man virkelig elsker Gud og sin neste og lever ut denne kjærligheten. Men den

---

⁷³ Drury 2009, s 42. Egen oversettelse.

⁷⁴ Drury 2009, s 44. Egen oversettelse.

⁷⁵ Drury 2009, s 45. Egen oversettelse.

syndige natur på innsiden er for sterk og blir aldri helt borte, og man vil før eller senere gå tilbake til et liv i ulydighet. ”

Drury sier at dette er standpunktet til mange evangelikale lutheranere i dag, og ifølge ham mener noen forskere at dette var Martin Luthers standpunkt. De som holder dette synet sier at hellig liv er som å gå på vannet – før eller senere synker du igjen.

4. En erfaring det er mulig å opprettholde – men med tilbakefall

Det fjerde standpunktet sier at vi kan være fullt innviede etterfølgere av Jesus, og det kan vare en lang stund. Det er ganske likt det forrige punktet, bortsett fra hvor lenge det er mulig å opprettholde. Den syndige natur blir ikke helt borte. Synd og ulydighet er ikke normalen, men unntaket.

Dette er synet til Keswick-bevegelsen på 1800-tallet. De legger ikke vekt på «Du kommer til å falle», men «Det er mulig å leve i lydighet.»

5. Mulig – etter en lang vekstprosess

Tilnærmingen til hellighet som vi kan kalle «den lange veien» sier at det er mulig å leve som en helt innviet etterfølger av Jesus Kristus, men det kan bare oppnås etter mange år med gradvis vekst. Den kristne kalles til å drepe syndens gjerninger, og gradvis bevege seg nærmere Jesus. Så etter mange år kan de bli helt og fullt Kristi etterfølgere. Hellighet finnes ifølge dette synet mest hos de som har vært seriøse kristne gjennom mange år. Dette synet holdes vanligvis av de som er opptatt av personlig hellighet innenfor United Methodist Church.

6. Fortsett å søke til du mottar.

«Middelveien» lærer at også unge mennesker kan bli en fullt innviet etterfølger av Jesus og leve i fullkommen kjærlighet til Gud og andre. Men du kan ikke oppleve dette bare ved å be om det og deretter tro, Gud helliggjør oss i sin egen tidsplan. «Dermed skal en hellighetssøker fortsette å søke inntil Gud svarer med et andre nådeverk som gjør et liv i kraft og renhet mulig.»⁷⁶ Det kan ta lang tid, men vi skal fortsette å søke inntil Gud svarer. Full helliggjørelse er en gave Gud gir som skal søkes, ikke gripes.

---

⁷⁶ Drury 2009, s 48. Egen oversettelse.

Selv om Wesleys undervisning er mye diskutert er det mange teologer som mener at han hadde dette synet. Drury siterer hellighetsforkynnere fra 1900-tallet: «Kom hver gang alteret er åpent inntil du mottar dette Guds verk – be, søk, bank på, og til slutt vil du få et svar; døren vil bli åpnet og du vil finne.»⁷⁷

7. Tro og ta imot ved tro – nå

Den siste tilnærmingen er mest radikal. Den tillemper evangeliseringstankegang til hellighet ved å si: Hvordan ble du frelst? Slik blir du helliggjort! Du behøvde ikke vente til Gud var klar til å frelse deg, du strakk deg ut i tro og tok imot frelsens gave som blir tilbudt alle. Det samme er sant om helliggjørelse. Drury sier: «Denne tro-motta- tilnærmingen lærer optimistisk at enhver kristen i enhver alder og kristent modenhetsnivå kan motta dette Guds fulle verk ved tro – på samme måte som vi ble frelst, ved å be og tro.»⁷⁸ Gud vil ikke holde tilbake noen god gave fra deg, og det inkluderer å bli fylt av hans Ånd og bli hellig.

Denne tilnærmingen blir ofte kalt den «kortere veien», og var den som ofte ble forkynt på Camp Meeting-bevegelsen og Phoebe Palmer på 1800-tallet. Den er vanlig i hellighetsbevegelsen i dag sammen med de to forrige.

---

⁷⁷ Drury 2009, s 49. Egen oversettelse.

⁷⁸ Drury 2009, s 49. Egen oversettelse.

3. Bibelteologisk perspektiv

Jeg vil se på den bibelske bakgrunnen for hellighet i forhold til bønnesvar. Jeg vil behandle Jakob 5:16 grundig og tolke det ved hjelp av både moderne kommentarer og noe fra Wesleys tid. Grunnen til at jeg bruker eldre kommentarer er for å få perspektivet som samtidige med metodistvekkelsen hadde. Deretter vil jeg kort sette opp en tematisk gjennomgang av bibelvers som handler om dette temaet, se om det er noen forskjell på NT og GT, og oppsummere med hva det er som kan hindre bønnesvar i det bibelske vitnesbyrde.

Jakob 5:16

Utgangspunktet for denne oppgaven er setningen i Jakob 5:16 om et rettferdig menneskes bønn: «Et rettferdig menneskes bønn har stor kraft og virkning»⁷⁹, eller «Et rettferdig menneskes bønn er virksom og utretter mye.»⁸⁰ Jeg vil se litt på betydningen av denne setningen og konteksten den står i, både den nære konteksten og i forhold til resten av brevet.

Hva er et rettferdig menneske i Jakobs brev?

Når denne bønnen utretter mye er det interessant å finne ut hva Jakob mener med «rettferdig» eller «å bli rettferdiggjort». To betydninger utpeker seg. Man kan tenke at det betyr en som får sine synder tilgitt, og dermed har sin sak i orden med Gud, og blir *tilregnet* rettferdig. Den andre muligheten er at det er en troende person som lever et rettferdig og hellig liv etter Guds vilje, en person som virkelig har *tilegnet* seg rettferdigheten i praksis. For å finne ut av det må vi se på resten av brevet og temaet det har.

Jakob 2:14-26

Motyer sier at Jakob 2:14-26 er nøkkelausnittet⁸¹ i brevet, og her finner vi brevets hovedbudskap. Gilbrant sier det samme: «Det sentrale budskap i Jakobs brev er dette at tro og gjerning ikke kan skilles.»⁸² Mange kommentatorer mener at Jakob og Paulus er uenige om hvordan man blir frelst. For eksempel sier «The Interpreter's Bible» om rettferdiggjørelse:

---

⁷⁹ Bibelen - Den Hellige Skrift 1994

⁸⁰ Bibelen 2011

⁸¹ Motyer 2008, s 19

⁸² Gilbrant 1996, Bind IV s. 545

For Paulus er dette første akt i det åndelige livet, der Gud tar imot den troende sjel, tilgir den, og setter den i gang på veien. For Jakob tilhører ikke rettferdiggjørelse begynnelsen, men til fortsettelsen eller til og med slutten av det åndelig livet...⁸³

Uenigheten skal altså gå på at Paulus sier at rettferdiggjørelsens grunnlag er troen alene, mens Jakob mener at rettferdiggjørelsens grunnlag er tro og gjerninger. Men mener Jakob det samme som Paulus når han skriver om rettferdiggjørelse her?

William Barclay⁸⁴ skriver også om denne mulige konflikten mellom Jakob og Paulus: at Jakob 2:14-26 er brukt for å prøve å vise at Jakob og Paulus sto mot hverandre. Han argumenterer med at Jakobs agenda om frukter av troen blir fremhevet så sterkt gjennom hele det nye testamente, også av Paulus. Men han sier også at Jakob bedømmer enkelte ting annerledes enn Paulus. Paulus legger vekt på nåde og tro, og Jakob på gjerninger, men Barclay mener at Jakob heller reagerer på en forvrengt utgave av Paulus. Han sier det kommer an på hva slags tro man mener: En rent intellektuell tro som ikke har noen innvirkning på livet, eller en tro som man baserer livet på og vil kjempe for. I følge Barclay argumenterer Jakob mot den første formen for tro. Det som Paulus hevdet var den andre formen for tro. Forskjellen på Paulus og Jakob er likevel at de tar utgangspunkt i forskjellige deler av kristenlivet. Paulus tar utgangspunkt i kristenlivets første begynnelse, mens Jakob begynner med den som allerede er en kristen. «Et slikt menneske, sier Jakob ganske riktig, må leve et nytt liv, for han er en ny skapning. Han er blitt *rettferdiggjort*, og nå må han vise at han er blitt *helliggjort*. Dette ville Paulus ha vært helt enig i.»⁸⁵

Barclay fortsetter med å si at kristendommen med urette har blitt gjengitt som et enten-eller der det burde vært et både-og. «I et velordnet liv må det være både *tanke og handling (...)* *bønn og innsats (... og) tro og gjerninger.*»⁸⁶ Tro og gjerninger er ikke motpoler, men er uatskillelige.

Alec Motyer skriver også om den mulige konflikten mellom de to, og at svaret på det kommer an på meningen med nøkkeavsnittet i 2:14-26: «Synet som blir hevdet i denne boken er at uenigheten mellom Jakob og Paulus faktisk blir kunstig produsert ved å vri

---

⁸³ Buttrick (red) 1957, s 41. Egen oversettelse

⁸⁴ Barclay 1991 s. 89-92

⁸⁵ Barclay 1991, s. 92

⁸⁶ Barclay 1991, s. 95, 96

Jakobs ord ut av sin kontekst»⁸⁷ Han fortsetter med å sitere artikkel 11 og 12 fra den anglikanske kirkes trosartikler hvor den ene omhandler rettferdighet ved tro alene, som tilsvarer det Paulus mener, og den neste handler om at gode gjerninger er gode og akseptable for Gud og springer ut av sann tro, som tilsvarer Jakob. Han skriver videre: «For Paulus var spørsmålet, 'Hvordan erfarer man frelse?' og svaret, 'Ved troen alene.' For Jakob var spørsmålet, 'Hvordan kan man gjenkjenne sann og frelsende tro?' og svaret, 'Ved dens frukter.'»

Ordet som brukes i Jakob 2:21 om at Abraham ble rettferdiggjort er «edikaiote» som er en form av «dikaioå». Peter H. Davids sier om denne formen:

Edikaiote refererer ikke til en forensisk handling hvor en synder blir erklært frikjent (som i Paulus), men til en erklæring fra Gud om at en person er rettferdig, *saddiq.* (...) Adamson har rett når han sier at hensikten har en moralsk heller enn en primært juridisk hovedvekt (...). Poenget i Jakobs argumentrekke har dermed ingenting å gjøre med en forensisk erklæring av rettferdiggjørelse; argumentet er ganske enkelt at Abraham hadde tro (...) men han hadde også gjerninger som fløt ut fra den troen. Hans tro var ikke bare "å si", men "å si og gjøre."⁸⁸

John Wesley diskuterer i sine «Notes» hva Jakob mener med rettferdighet i dette avsnittet. I kommentaren til vers 21 sier han:

Ble ikke Abraham rettferdiggjort ved gjerninger - Paulus sier han ble rettferdiggjort ved tro (Rom 4:2 og videre), likevel motsier ikke Jakob ham; for han snakker ikke om den samme rettferdiggjørelsen. Paulus snakker om det som Abraham mottok mange år før Isak ble født (1. Mos 15), Jakob om det som han ikke mottok før han hadde ofret Isak på alteret. Han ble derfor rettferdiggjort på Paulus' måte (det vil si regnet for rettferdig,) ved tro, før sine gjerninger. Han ble rettferdiggjort på Jakobs måte (det vil si gjort rettferdig,) ved gjerninger, som en følge av sin tro. Så Jakobs rettferdiggjørelse ved gjerninger er en frukt av Paulus rettferdiggjørelse ved tro.⁸⁹

---

⁸⁷ Motyer 2008, s 19. Egen oversettelse

⁸⁸ Davids 1982, s. 127

⁸⁹ Wesley 1898, s. 364. Egen oversettelse

Wesley skriver videre at gjerningene ikke gir liv til troen, men at troen avler gjerninger. Troen kommer ikke ut av gjerninger, men blir fullkommengjort ved dem. Når det står i vers 24 at mennesket blir rettferdiggjort ved gjerninger snakker ikke Paulus og Jakob om samme tro og gjerninger. Paulus snakker om levende tro, mens Jakob her snakker om død tro; Paulus snakker om gjerninger før troen, og Jakob om gjerninger som kommer etter troen. Jakob tar eksempel både fra Abraham, jødernes far, og Rahab, en kvinne og synder som tilhører hedningene. Dette betyr ifølge Wesley at Jakob vil vise at i alle mennesker (uansett kjønn eller nasjonalitet) produserer sann tro gjerninger, og troen blir fullkommengjort ved gjerningene.

Vi ser altså at for Wesley er et rettferdig menneske i Jakob en som ikke bare er rettferdiggjort ved tro, men også lever et hellig liv med de gjerninger som hører til.

James Moffat viser til at troen ikke bare kan være en bekjennelse av tro som ikke er noe mer enn det.

Hvis en mann ikke har noen gjerninger å vise til, ingen moralsk karakter og oppførsel som tilsvarer hans religiøse tro, kan hans tro redde ham når han står for dommen til en Gud som er uten barmhjertighet mot en mann som ikke har vist barmhjertighet i sitt liv?⁹⁰

Konklusjonen blir altså at en fornuftig tolkning av Jakobs bruk av «rettferdiggjort» er at det ikke betyr den rettferdigjørelsen som man får når man for første gang kommer til Gud, begynner å tro på ham, og blir født på nytt. Men det betyr at når den rettferdiggjorte fortsetter å tro vil det ut av troen flyte gjerninger som er en naturlig følge av troen.

Jakob 5:16

Hvis vi går til Jakob 5:16 ser vi at ordet for rettferdig er *dikaios*, et adjektiv som betyr en person eller ting som er «rettskaffen, oppreist, rettferdig»⁹¹, eller i overensstemmelse med *dike*, som betyr rett, eller sedvane⁹². Ordet betyr altså «en rettferdig som følger normen som er satt opp». I denne betydningen ligger en handling av å følge noe. Gilbrant sier også: «Likevel kaller Skriften dem for rettferdige som er rettferdiggjort, det vil si: som er erklært

---

⁹⁰ Moffatt 1947, s. 39. Egen oversettelse

⁹¹ Friberg 2016, nr 6849. Egen oversettelse

⁹² Gilbrant 1996, Bind V s. 329

rettferdige av Gud, og som lever ut denne trosrettferdigheten i et gudfryktig og rettferdig liv.»⁹³

Peter H. Davids sier:

Den rettferdige er virkelig ikke Elia i himmelen (...) eller nødvendigvis en profet eller spesielt hellig person i fellesskapet, selv om deres eksempel var viktig (...); den rettferdige er et medlem av fellesskapet, den personen som bekjenner sine synder og overholder fellesskapets standarder (...). Det er det *vanlige* medlemmet som nyter et godt omdømme, ikke bare de eldste eller profetene, som har kraftfulle bønner, som det følgende eksempelet viser.⁹⁴

Interpreter's Bible behandler ikke hva en rettferdig mann er, men nevner det bare i forbifarten i forbindelse med at Elias er en rettferdig mann som ber.⁹⁵ Barclay nevner ikke «en rettferdig mann», men kommer litt inn på bekjennelse av synd som er nevnt i begynnelsen av verset. Denne bekjennelsen må være overfor både Gud og mennesker, for å fjerne de to stengslene synden har skapt.⁹⁶ Det kan hende han her mener at dette fører til at den bedende blir rettferdig.

Motyer viser til at Elia som er eksempelet på rettferdig mann ikke var fullkommen, men viste svakhet på forskjellige tidspunkt i livet.

Med andre ord, han var 'et vanlig menneske', men han hadde sin sak i orden med Gud – eller for å sette tingene inn i den terminologien vi finner i Jakobs brev, var hans tro aktiv i hans gjerninger, og det ble regnet ham til rettferdighet (Jak 2:22-23).⁹⁷

Moffat sier om den rettferdiges bønner: «dvs. bønnene til enhver sann kristen som (for eksempel) en presbyter som ber i tro uten å stille spørsmål, har en ekstraordinær virkning.»⁹⁸ For ham er altså den rettferdige en som har tro og ber i full tillit til Gud. Lundes ettbindskommentar sier at den rettferdige «er en som lever i rett forhold til Gud.»⁹⁹

---

⁹³ Gilbrant 1996, Bind V s. 330

⁹⁴ Davids 1982, s. 196

⁹⁵ Buttrick (red) 1957, s 71

⁹⁶ Barclay 1991, s 155

⁹⁷ Motyer 2008, s 205. Egen oversettelse.

⁹⁸ Moffatt 1947, s 81. Min oversettelse og parantes.

⁹⁹ Sæverås (red.) 1990, s 612

Den presbyterianske bibelkommentatoren Matthew Henry som levde rundt år 1700 skriver i sin *Concise Bible Commentary* angående Jakob 5:16:

And when a righteous person, a true believer, justified in Christ, and by his grace walking before God in holy obedience, presents an effectual fervent prayer, wrought in his heart by the power of the Holy Spirit, raising holy affections and believing expectations and so leading earnestly to plead the promises of God at his mercy-seat, it avails much.¹⁰⁰

Den som ber er en sann, rettferdiggjort troende som vandrer innfor Gud i hellig lydighet.

Konklusjon om en rettferdig mann

Konklusjonen når man ser på de forskjellige kommentarene vil være at en rettferdig for Jakob er en som er rettferdiggjort ved tro, men som har gått videre og også lever ut denne troen i et hellig liv, et liv der troen får utløp ved gode gjerninger. Den rettferdige er ikke bare tilgitt fra sine synder, men lever i lydighet mot Gud. Det betyr ikke nødvendigvis at den rettferdige må ha oppnådd full helliggjørelse, eller kristelig fullkommenhet som metodistene snakker om, men at hun eller han med et oppriktig hjerte er på vei dit. De tre eksemplene som Jakobs brev bruker om rettferdighet, Rahab og Abraham i kapittel 2 og Elias her, var alle mennesker som viste at de trodde på Gud ved at de virkelig risikerte noe. Rahab risikerte livet ved å skjule speiderne fra Israel fordi hun virkelig trodde at de kom til å seire. Elia risikerte livet alene mot 450 Baalsprofeter og en fiendtlig innstilt konge og folk. Abraham risikerte hele sin framtid da han var villig til å ofre løftessønnen, Isak.

Virksom og utretter mye

Hva er virkningen av en rettferdig manns bønn? Motyer skriver:

Det er ingen tvil om den grunnleggende meningen av verbet som oversettes *virksom og utretter mye* : det taler om en kraft 'til å få gjennomført ting', effektiv kraft. (...)

Men kommentatorer er uenige om hvordan vi burde oversette den formen av verbet vi finner her. Peter Davids virker å foretrekke tanken om at bønnen har stor kraft 'når den blir aktivert (av Gud)', men James Adamson har rett når han peker på at alle de ni

---

¹⁰⁰ Henry, Matthew Henry Concise Commentary: Webområde for CCEL, 2013, s. 2034

tilfellene der denne formen forekommer krever at 'bønn er mektig i hva den er i stand til å gjøre, ikke hva den blir aktivert til å gjøre.'¹⁰¹

Matthew Henry bibelkommentar:

Den store fordelen og effekten av bønn blir erklært og bevist: *Den effektive, inderlige bønningen til en rettferdig man utretter mye*, uansett om han ber for seg selv eller for andre: Se på eksemplet med Elias. Den som ber må være en rettferdig mann; ikke rettferdig i absolutt forstand (for det var ikke Elias, som her er brukt som modell for oss), men rettferdig på en evangelisk måte; at man ikke holder fast på eller godkjenner noen misgjerning. *Hadde jeg urett i sinne, ville Herren ikke ha hørt meg*, Salme 66:18. Videre må bønningen være en ivrig, godt sammensatt bønn. Det må være en utøselse av hjertet til Gud; og den må komme ut fra en oppriktig tro. En slik bønn oppnår mye. Den er til stor fordel for oss selv, den kan være til stor nytte for våre venner, og vi kan være sikre på at den er noe Gud setter pris på. Det er godt å ha slike venner som har bønner som er innfor Guds ansikt.¹⁰²

Når et rettferdig menneske ber har den bønningen stor virkning på omgivelsene sine. Bønningen er i stand til å gjøre store ting. Temaet i vers 14 og 15 viser at Jakob mener den kan gjøre noe med bønn, og eksempelet med Elias viser at Jakob mener den kan gjøre noe med naturen, for eksempel været.

Andre bibelsteder om bønn

Vi finner mange steder i bibelen som omhandler bønn og svar på bønn, og jeg vil gå gjennom noen av dem. Dette er ikke en uttømmende liste, men jeg tror den er representativ for tekstene i bibelen. Jeg har ordnet bibelstedene under temaoverskrifter. Jeg vil først ta for meg det gamle testamente, deretter det nye, og til slutt vil jeg se på disse to sammen.

---

¹⁰¹ Motyer 2009, s 204. Siste setningen er på engelsk: "prayer is mighty in what it is *able* to do, not in what it is *enabled* to do."

¹⁰² Henry, Matthew Henry Concise Commentary: Webområde for CCEL, 2013

Det gamle testamente

Motivasjon

Salme 66:18 handler om motivasjonen for bønner, eller hensikten man har for det man skal gjøre. Dersom man har et falskt hjerte overfor Gud, har til hensikt å gjøre urett, enten man har gjort ytre synd eller ikke, så vil man ikke få bønnesvar. Mot dette kan vi sette opp salme 84:12 som sier at den som er «hel i sin ferd» skal få det gode.

Avgudsdyrkelse

Jeremia 11:14 handler om avgudsdyrkelse. Det har ingen hensikt for Gud å svare på bønner til en som egentlig har en annen gud. Han sier at avgudene ikke kommer til å svare dem, for de har ikke makt til det, og ikke han heller, for de har tatt seg andre guder. En slik bønn sier også noe om innstillingen til den som ber: «Jeg har tatt meg avguder, for de er mer behagelige å følge enn Gud. Men jeg vet at hvis jeg virkelig trenger hjelp må jeg be til Gud, for det er han som har makt.»

Onde gjerninger

Dersom vi gjør onde gjerninger eller urett av forskjellige slag, som nevnt i Mika 3:4 og Jesaja 58:4 og 9, vil Gud ikke høre. Her hører også inn de som er voldelige mot andre som er nevnt i Jesaja 1:15 og 59:2, og urettferdige som i Ordspråkene 15:29. Onde gjerninger av alle slag hindrer bønnesvar. Bønnesvaret kan likevel komme dersom man ydmyker seg for Gud, ber om tilgivelse, søker Gud og omvender seg fra de onde gjerningene, som det vises til i 2. Krønikebok 7:14. Da vil Gud høre i himmelen og helbrede landet.

Vil ikke høre

Ordspråkene 28:9 og Sakarja 7:13 handler om de som ikke vil høre på Gud når han taler til dem. De vil gjerne be til Gud når det passer dem og de trenger hjelp, men når Gud svarer noe de ikke liker nekter de å høre og rette seg etter det. De vil ikke få bønnesvar.

Rettskaffen

Men de som vil få bønnesvar er de som er hele i sin ferd (Salme 84:12), som er rettferdige (Salme 34:16 og Ordspråkene 15:29), lever et liv i rettferd, kjærlighet og bryter opp den harde jorda slik at Guds ord får vokse (Hosea 10:12), og som virkelig omvender seg fra onde gjerninger og søker Gud i bønn og ydmykhet.

Det nye testamente

Forhold til andre mennesker

1. Peter 3:7 og Markus 11:25-26 handler om forholdet til andre mennesker. Det første dersom man har noe uoppgjort med sin ektefelle, og det andre når man skal be og kommer på noe man kan anklage en annen for. Før man fortsetter skal man sørge for å tilgi. Hvis Gud skal høre bønner trenger man å ha et avklart forhold til andre mennesker, så sant det står til oss.

Motivasjon

Jakob 4:3 handler om motivasjon. Hvis man ber for å sløse bønnesvaret bort i nytelser vil man ikke få svar. Motivasjonen må være å søke Guds vilje.

Synd

Flere bibelvers handler om urenheter, sinneløshet, strid og å ikke gjøre Guds vilje. Kort sagt, synd. Dette gjelder 1. Timoteus 2:8, Matteus 7:21-23, og Johannes 9:30-33. Det siste av disse versene kan være en jødisk tolkning¹⁰³, men den samstemmer med andre nytestamentlige bibelvers.

De som får bønnesvar

De som derimot får bønnesvar er de som holder Guds bud og gjør godt (1. Johannes 3:22), er rettferdige mennesker i betydningen at de er rettferdiggjorte ved tro og lever det livet med gjerningene som hører til (Jakob 3:16), de som fortsetter å be og søke Gud stadig (Matteus 7:7-11), de som er utholdende i bønn og ikke mister motet (Lukas 18:1-8), de som ber etter Guds vilje (1. Johannes 5:14), de som ber med tro (Matteus 21:22), de som blir enige med hverandre om hva som er rett å be, og gjør det (Matteus 18:19-20).

Konklusjon

Hvis vi sammenligner det gamle og det nye testamente når det gjelder bønnesvar, ser vi at det ikke er store forskjeller på hva som hindrer bønnesvar. Begge deler har motivasjonen bak bønner som en faktor; begge har onde gjerninger eller synd som en viktig del av det som hindrer svar; og begge sier at det er den som er rettferdig, hel i sin ferd og følger Gud som

---

¹⁰³ Her er det referert hva en helbredet blind jødisk mann svarer fariseerne angående hvem som kan få bønnesvar. Det er ikke Jesus selv som sier dette, men han svarer sannsynligvis ut fra rådende jødisk tolkning på den tiden. Da kan man ikke automatisk regne dette som bindende lære for kristne.

får bøttesvar. Vi finner ikke direkte temaene «avgudsdyrkelse» og «vil ikke høre» i NT, men disse kan fint passe inn i kategorien «synd». «Forhold til andre mennesker» som jeg har nevnt fra NT passer også inn i «onde gjerninger»-båsen fra GT. Det eneste ordet jeg har funnet om bønn som ser ut som om det ikke har noen betingelser er Matteus 7:7-11, men det står midt inne i Bergprekenen, og alle versene rundt dem handler om hvordan man skal leve. Det er en oppfordring til å be som en del av det livet som Bergprekenen ellers beskriver.

4. Bønnehusbevegelsen

Presentasjon

Helliggjørelse og bønn i bønnehusbevegelsen

Pete Greig sier:

Utholdenhet er et nøkkelt tema for 24-7. På mange måter er kontinuerlig bønn akkurat det - å nekte å gi opp! Med alle oppmuntringene og til og med miraklene i de første få årene av denne sprø bevegelsen, ville det være lett å få det til å lyde som om alt var lett eller automatisk. Realiteten er at vi alle lever med mange flere frustrasjoner i bønn enn gjennombrudd. Og vi er kalt til å holde ut mens vi søker å elske Gud, elske hverandre, og elske de fortapte. (...) Vi må også være forberedt på å være langdistanseløpere.¹³⁴

Og han fortsetter videre: «24-7-bevegelsen handler om globale forbindelser, et nett av forbindelser, samtidig med at det er en stor frihet i hvordan hver enkelt del utfører oppdraget.»¹³⁵

Helliggjørelse

Bønnebevegelsen har ikke noen utfyllende beskrivelse av helliggjørelse, men snakker en del om lydighet, omvendelse, og Guds rikes verdier. Det er tydelig at hellighet forutsettes og ligger som et grunnlag.

Billy Humphrey tar utgangspunkt i Fader Vår-bønnen «la ditt rike komme, la din vilje skje» og går gjennom Guds rikes historie gjennom bibelen, fra Adam og fram til Jesus. Når Guds rike kommer vil det «få himmelens kultur til å gjennomsyre ethvert jordisk samfunn med Guds rettferdighet og rett.»¹³⁶ Adam fikk herredømme over jorden, men syndet. Dermed mistet han sin autoritet og sitt herredømme, og overlot det til satan. Gjenopprettelsen av riket var en gradvis prosess gjennom bl.a. Abraham, David, Daniel, og Johannes døperen. Johannes var forløperen for den kommende kongen. «Hans budskap kunne bli oppsummert

---

¹³⁴ Greig 2003, s. 200. Egen oversettelse.

¹³⁵ Greig 2003, s. 201. Egen oversettelse.

¹³⁶ Humphrey 2009, s 91. Egen oversettelse

med en tanke: 'Omvend dere, for Guds rike er her, nå!'»¹³⁷ Han ropte ut at Guds rike begynte å gjøre seg gjeldende på jorden. Det var ikke nok å bare høre til riktig slekt for å bli med: man måtte forandre sin livsstil og sin forståelse av riket. Israels synd hindret dem i å bli borgere i Guds rike, og de måtte omvende seg for å kunne gå inn i det.

Jesus proklamerte også Guds rike, og stadfestet det han sa med rikets gjerninger: tegn og under. Gjennom korsfestelse, død og oppstandelsen fra de døde åpnet han veien til Guds rike for alle som ville frasi seg mørkets rike og ta opp Guds rikes verdier. Han vant tilbake autoriteten som Adam hadde mistet. Når Jesus kommer tilbake vil han fysisk gjenopprette Guds rike på jorden, og alle må bøye kne og erkjenne at Jesus er Herre og tjene ham.

Men man behøver ikke vente til Jesus er kommet tilbake for å bli med i Guds rike. Det er mulig allerede nå å komme inn. «Men, å komme inn er avhengig av omvendelse. Å omvende seg er å forandre sitt sinn slik at man forandrer sine handlinger. Det er ikke nok å være "lei seg". Den bedrøvelsen må lede til en forandring i oppførsel.»¹³⁸ Humphrey sier at mennesker ofte forkynner tilgivelse uten sann omvendelse. Man må frivillig vende seg bort fra mørket for å kunne ta imot tilgivelse gjennom Jesu blod. Han spør: «Hvis en person aldri forlater mørkets rike, hvordan kan han da komme inn i lysets rike?»¹³⁹ Han beskriver ikke videre noe særlig av innholdet i helliggjørelsen annet enn at det er en livsstil av bønn og faste. Helliggjørelsen er motivert av at vi skal komme inn i Guds rike og bli med i Guds plan for verdens framtid.

Dette gjelder ikke bare individer, men også nasjoner: «I Sin barmhjertighet, sender Han akkurat nå ut en invitasjon til *alle* nasjoner til å omvende seg før Han fullfører grunnleggelsen av Guds rike på jorden.»¹⁴⁰ Helligheten er en forutsetning for å kunne overleve i trengselstiden og er en forberedelse for tusenårsriket.

I «Visjonen» av Pete Greig er det også klart at hellighet er viktig for bønnebevegelsen:

Hva er visjonen? Visjonen er hellighet som skjærer i øynene.

Den får barn til å le og voksne til å bli sinte.

---

¹³⁷ Humphrey 2009, s 93. Egen oversettelse

¹³⁸ Humphrey 2009, s 95. Egen oversettelse

¹³⁹ Humphrey 2009, s. 96. Egen oversettelse

¹⁴⁰ Humphrey 2009, s. 96

*Den ga avkall på spillet om et minstemål av integritet
for lenge siden, i sin lengsel etter stjernene.*

Den forakter det gode og strekker seg etter det beste.

Den er farlig ubesudlet.

(...)

Hæren er disiplinert og disippelgjort -

unge mennesker tvinger kroppene sine til å lystre.

Hver soldat er villig til å ta en kule for sin medsoldat.

Tatoveringen på ryggen sier:

"For meg er livet Kristus og døden en vinning."¹⁴¹

Helliggjørelsen er en forutsetning for å være i stand til å fullføre oppdraget. Det er ikke om å gjøre å være akkurat så hellig at du hangler deg videre, men en «hellighet som skjærer i øynene» og lengter etter stjernene. Det er en hellighet som er lik Kristus sin hellighet.

Han skriver også om at Gud over tid forvandler oss:

Folk sørger helst for å bli fotografert eller malt når de er på høyden; da sitter de etter hvert igjen med et flatterende minne på svunnen skjønnhet. Men for oss som er i Kristus er ikke årene som går noe negativt. Det er faktisk stikk motsatt! Guds ord forsikrer oss om at vi blir "forvandlet til det samme bildet, fra herlighet til herlighet, og dette skjer ved Herrens Ånd" (2 Kor 3,18).¹⁴²

Her ser vi en forventning om en helliggjørelsesprosess ettersom årene går. Hellighet er noe som skjer mens man lever som kristen og vokser over tid. Greig skriver også om lydighet til Jesus:

Ifølge evangeliene innledet Jesus tre slags forhold til mennesker:

- De kunne kjenne ham som venn.
- De kunne stole på ham som frelser.
- De kunne adlyde ham som Herre.

---

¹⁴¹ Greig 2011, ss. 23, 25 bakfra. (Forfatters utheving)

¹⁴² Greig 2011, s 20

Vi hører invitasjonen til vennskap og frelse runge høyt og tydelig fra prekestoler og kristne gjenstander i hele den vestlige verden, men det kan virke som om Kristi utvetydige krav om total hengivenhet og lydighet har blitt adskilt fra nådebudskapet og blitt litt glemt.¹⁴³

Greig påpeker en mangel i forkynnelsen som går på hellighetsaspektet: Et fokus på Jesus som Herre, og at lydighet er en del av relasjonen til Jesus.

I en samtale¹⁴⁴ med Helge Brudeli, leder ved Restore på Grimerud, snakker han om at det er en lengsel etter vekkelse. Likevel ser vi ikke at det skjer noe. Er det noe som stenger og hindrer veknelsen? Han mener et det er mangelen på hellighet. Vi ønsker en kirke som har autoritet, en kirke som kan gjøre det vi leser om i bibelen. Vi stiller oss spørsmålet: Hvordan kan det skje? Likevel er det få som stiller spørsmålet om det har noe med oss å gjøre. Vi lever i en kirke som har gjort det normalt at Gud ikke taler og innrettet oss etter det. På Grimerud har det i det siste vært fokus på omvendelsen i Joel 2:

Håpet er at vi kristne vender oss til Gud. Det er en relasjon som må opprettes, og for å tre fram for Gud må det være et mål av hellighet. Ting blir veldig forenklet, og da er det ting som vi har mistet. Hvis vi ser på det gamle testamente og renselsen som må skje før man går inn i tempelet: Kan det være noe i det vi trenger å hente fram?¹⁴⁵

Brudeli sier også at bønnehuset har to kall. Det ene handler om «hardcore forbederen», mennesker som er spesielt interessert i bønn: De vil inspirere de som allerede lengter etter å be, og som naturlig kan tenke seg å bruke timer i bønn til Gud. Men det andre kallet handler om alle kristne: hvordan kan vi se livsstilen med Gud levd ut i et vanlig dagligliv.

Bønnehusbevegelsen er knyttet opp mot klosterbevegelsen. Noe av helliggjørelsen handler om regelmessighet. Brudeli forteller at han for noen år siden ble inspirert av Atif Aziz som sa: Begynn å lese 5 salmer hver dag. Dette har han gjort, og opplever en forandring. Det har vokst fram en tillit og visshet om at Gud har kontroll.

---

¹⁴³ Greig 2011, s 21

¹⁴⁴ Brudeli 2013

¹⁴⁵ Brudeli 2013

Salmene setter fokus slik at jeg tror på Guds storhet og hellighet, og så skjer det noe i meg som gjør at jeg blir slik. Dette kan sikkert forklares psykologisk: Når man fyller seg med noe vil det forandre måten man tenker.¹⁴⁶

Han sier at når vi fyller oss med Guds ord så fører det til at vi kan si: «Gud, du er Herre, selv om jeg ikke har svaret.»¹⁴⁷

Mike Bickle, grunnleggeren av International House of Prayer i Kansas City (IHOPKC), skriver om å bli i Kristus. Dette har tre sider: Snakke med Jesus, ta til oss løftene hans, og underordne oss hans lederskap. Han skriver: «Den som gjør det til en livsstil å bli i Kristus, er den som bærer frukt som varer.»¹⁴⁸ Å snakke med Jesus er kjernen i å bli i Kristus. Han sier at det «er så enkelt at alle kan gjøre det, og så enkelt at mange ikke gjør det.»¹⁴⁹ Jesus overlater initiativet til samtalen til oss, men har mye å si oss så lenge vi fortsetter samtalen. I følge Bickle er det viktig å sette av en fast tid hver dag. Den andre siden av å bli i Kristus er å ta til oss av hans løfter. Djevelen kan komme med mange løgner som gjør at vi får negative følelser. Disse løgnene kan bekjempes ved å tale ut Guds ord og løfter.

I den tredje delen av det Bickle sier om å bli i Kristus kommer konkret helliggjørelse inn i bildet: Det handler om å være lydige mot Kristus. Bickle siterer Johannes evangelium: «Den som kjenner mine bud og holder dem, han er det som elsker meg. Og den som elsker meg, skal min Far elske. Ja, også jeg skal elske ham og åpenbare meg for ham»¹⁵⁰ Dette viser at det er de som er lydige som virkelig elsker Jesus, og han lover å åpenbare sitt nærvær for dem. I våre dager fremhever man ofte Guds nåde og overser det som har med vår lydighet å gjøre. Bickle skriver:

Guds nåde er nok når lydigheten vår ikke strekker til, men da er det også viktig kalle synd for «synd» og erklære krig mot den. De som i sannhet elsker Gud, tar en beslutning om å leve i lydighet på alle områder i livet - inkludert hva de bruker tid, penger, ord og oppmerksomhet på.¹⁵¹

---

¹⁴⁶ Brudeli 2013

¹⁴⁷ Brudeli 2013

¹⁴⁸ Bickle 2015, s. 67

¹⁴⁹ Bickle 2015, s. 69

¹⁵⁰ Bibelen 2011. Johannes 14:21

¹⁵¹ Bickle 2015, s. 71

I et tidligere avsnitt om «Den rettferdiges bønn» sier Bickle også noe om lydigheten og det å leve et hellig liv: «Det er viktig at vi gjør lydighet til en hjertesak, selv om vi kommer til kort i praksis. Det finnes ingen som har kommet så langt i rettferdighet at han eller hun er hevet over alle fristelser og aldri snubler på sin vandring med Gud.»¹⁵²

Denne lydigheten er en del av et paktsforhold til Gud. Gud elsker oss, og gjensvaret er at vi skal elske Gud tilbake av all vår kraft. Bickle sier: «"All vår kraft" er jo liten sammenlignet med hans, men dette er et paktsforhold av kjærlighet der begge parter gir alt.»¹⁵³ Det er viktig å presisere at vi ikke gjør oss fortjente til hans kjærlighet eller at han elsker oss mer når vi adlyder ham, men at vår evne til å kjenne Guds kjærlighet vokser.

Bickle skriver også om Kristus i oss:

At Kristus er i oss - det vil si bor i oss - har to sider. For det første tar han bolig - flytter han inn - i ånden vår i *det øyeblikk* vi blir født på ny. For det andre er dette *en prosess* som skjer etter hvert som hans nærvær får prege sinnet og følelseslivet vårt mer og mer.¹⁵⁴

Her snakker han om de to delene vi kan kalle rettferdiggjørelsen og helliggjørelsen. Rettferdiggjørelsen skjer ved at Jesus tar bolig i vårt hjerte ved Den hellige ånd når vi blir født på nytt. Helliggjørelsen er prosessen hvor Jesus ved Den hellige ånd preger våre liv ved at han bor i oss.

Denne helliggjørelsesprosessen som kommer av at Kristus bor i oss består av tre deler eller virkninger¹⁵⁵:

1. Ånden underviser oss. Ånden er læremesteren som underviser oss om Jesu hjerte, ord og vilje og gir oss visdom og oppfinnsomhet til alle deler av livet.
2. Ånden fyller oss. Ånden gir oss nytt mot og motiverer oss til å ikke gi opp. Det er en fristelse til å slutte å strekke seg etter mer av Jesus og bare flykte med. Den hellige ånd inspirerer oss til å overgi oss til Jesus og leve helhjertet for ham.

---

¹⁵² Bickle 2015, s. 53

¹⁵³ Bickle 2015, s. 71

¹⁵⁴ Bickle 2015, s. 73

¹⁵⁵ Bickle 2015, ss. 74-75

3. Ånden utrustrer oss. Bickle sier: «Den hellige ånd utrustrer hjertet vårt og hendene våre. Han fornyer sinnet, viljen og følelsene våre slik at vi kan leve i lydighet og kjærlighet, og han forløser sin kraft gjennom oss for å berøre andre.»¹⁵⁶ Han sier at Ånden skriver Guds ord i hjertet vårt, ut fra Hebreerbrevet 10:16.¹⁵⁷ Dette betyr at Ånden rører ved følelsene våre slik at vi elsker det Gud elsker og hater det han hater. Han gir oss innsikt i hva som ligger på Guds hjerte, gir åpenbaring og gjør våre kalde, harde hjerter levende igjen.

Bickle sier til slutt om dette:

Å bli i Kristus er grunnvullen for bønnelivet vårt og for den livsstilen som er nødvendig om vi skal kunne bære mye frukt, frukt som varer. «Den som blir i meg og jeg i ham, bærer mye frukt» (Joh 15,5)¹⁵⁸

Bønnesvar

Når det gjelder bønnesvar kan det være vanskelig å definere hva som regnes som bønnesvar. Pete Greig har skrevet en bok om når Gud er stille (*God on Mute*), som handler om manglende svar på bønn og hva man gjør når Gud er stille. Ved IHOP er det mye fokus på at vi lever i den siste tid og at kirken vil vinne gjennom og få bønnesvar. Det handler da om at Jesus vil komme tilbake. Helge Brudeli er opptatt av at ting kan ta tid. Vi kan ikke forvente at Gud vil svare til våre forventninger og svare på den måten vi forutsetter. Mike Bickle skriver blant annet om viktigheten av å leve rett overfor Gud og mennesker for at bønnen skal være virksom.

Pete Greig og 24-7 Prayer

Pete Greig nevner 15 grunner til at bønner ikke blir besvarte:

#1: Sunn fornuft. Noen bønner blir ikke besvart fordi de ganske enkelt er dumme!

#2: Motsigelse. Noen bønner blir ikke besvart fordi de motsier andre bønner.

#3: Naturlovene. Noen bønner blir ikke besvart fordi de ville vært skadelige for verden og andres liv.

---

¹⁵⁶ Bickle 2015, s. 75

¹⁵⁷ "Dette er pakten jeg vil slutte med dem i dager som kommer, sier Herren: Jeg vil legge mine lovbud i deres hjerte og skrive dem i deres sinn." Hebr. 10:16 (Bibelen, 2011)

¹⁵⁸ Bickle 2015, s. 76

#4: Livet er hardt. Noen bønner blir ikke besvart fordi skapelsen er «under forgjengelighet» og ikke ennå har blitt helt «frigjort fra trelldommen under forgjengeligheten» (Rom 8:20-21). Tragisk nok vil livet i slike omgivelser uunngåelig bli vanskelig til tider.

#5: Doktrine. Noen bønner blir ikke besvart på den måten vi synes de burde fordi vår forståelse og forventninger til Gud er feil.

#6: Guds beste. Noen bønner blir ikke besvart fordi Gud har noe enda bedre for oss.

#7: Motiv. Noen bønner (til og med slike som høres åndelige ut) blir ikke besvart fordi de i virkeligheten har selviske motiv.

#8: Relasjon. Noen bønner blir ikke besvart fordi Gud Selv er et større Svar enn den tingen vi ber om, og Han ønsker å bruke vår følelse av behov for å dra oss inn i en dypere relasjon med Ham.

#9: Fri vilje. Noen bønner blir ikke besvart fordi Gud ikke vil tvinge en person til å gjøre noe som han eller hun ikke ønsker å gjøre.

#10: Innflytelse. Noen av våre bønner blir ikke besvart ennå fordi de virker gradvis og ikke som en upersonlig mekanisme av påtvunget kontroll.

#11: Satanisk motstand: Noen bønner blir ikke besvart fordi Guds vilje blir direkte utfordret av «ondskapens åndehær i himmelrommet» (Ef 6:12). Utholdenhet, tro og myndig bruk av Guds Ord blir livsviktig for å vinne gjennom.

#12: Tro. Noen bønner blir ikke besvart fordi vi rett og slett ikke tror de vil bli. Imidlertid vokser vår tro når vi lærer Gud å kjenne.

#13: Utholdenhet. Noen bønner har ganske enkelt ikke blitt besvart -- ennå! Uansett om våre bønner blir stått imot av mystiske åndelige krefter, av sta mennesker eller til og med Gud selv, gi bare ikke opp! Fortsett å stille opp dominobrikker.

#14: Synd. Noen bønner blir ikke besvart fordi det er områder av ulydighet i våre liv. Er det skjulte synder vi trenger å bekjenne, eller tiltak vi må gjennomføre for å gi kraft til bønnene våre?

#15: Rettferdighet. Noen bønner blir ikke besvart på grunn av at vi overser behovene til andre mennesker i våre samfunn og i andre nasjoner.¹⁵⁹

Av disse femten grunnene anser jeg at i hvert fall sju kan handle om hellighet: Doktrine, motiv, relasjon, tro, utholdenhet, synd og rettferdighet. Noen av dem direkte, og andre indirekte som noe som blir påvirket av hellighet.

Doktrine kan indirekte ha med bønnesvar å gjøre fordi når man vokser i hellighet består det mye av å kjenne Gud bedre, og kjennskap til Gud gjør at man vokser i kunnskap om Guds natur. Hvilket motiv vi har handler om hellighet fordi den indre motivasjonen endres til å bli mer og mer likt Guds motivasjon jo nærmere vi kommer ham. Helliggjørelsen er en vekst nærmere Gud og handler derfor om en relasjon til ham. Troen kommer av tilliten som vi får til Gud når vi kjenner ham bedre. Vekst i utholdenhet er en del av karakterutviklingen som skjer ved helliggjørelsen. Synd er det motsatte av hellighet, og hele poenget med helliggjørelse er å leve etter Guds vilje og ikke gjøre synd. Rettferdighet er en del av helliggjørelsen fordi hellighet ikke er noe isolert som skjer mellom bare Gud og enkeltmennesket. Det har alltid implikasjoner for det livet vi lever.

Jeg vil gå gjennom disse sju årsakene noe grundigere:

Doktrine

Læren handler om å kjenne Gud, og feil lære kan være en årsak til at vi ikke får bønnesvar. Greig bruker historien om Sjadrak, Mesjak og Abed-Nego for å illustrere forventninger til Gud. De tre sier til Nebukadnesar: «Vi behøver ikke å svare et ord på dette.¹⁷ Vår Gud, som vi tjener, han er mektig til å frelse oss. Av den brennende ildovnen og fra din hånd, konge, vil han frelse.¹⁸ Men hvis ikke, så skal du vite, konge, at vi ikke vil dyrke dine guder eller tilbe det gullbildet du har stilt opp.»¹⁶⁰

For det første sier de sier at Gud har *makt* til å redde dem fra ildovnen (v 17a). De tror også at han *vil* redde dem (v 17b). De har altså tro for et mirakel. Men så kommer siste del: Dersom Gud ikke gjør som de tror, så vil de like vel holde fast på sin Gud. Greig sier: «Men

---

¹⁵⁹ Greig 2007, ss. 139, 143, 147, 154, 158, 171, 173, 177, 188, 190, 212, 222, 227, 230, 232. Egen oversettelse.

¹⁶⁰ Bibelen - Den Hellige Skrift 1994. Daniel 3:16-18

(...) vi ser at de også har tro av et ganske mye dypere slag -- tro til å holde ut lidelse om mirakelet ikke skulle skje.»¹⁶¹

Noen kristne har ikke denne tredje delen som en del av sin lære. Når de da møter problemer kan det føre til at de begynner å tvile på Gud. Greig sier at det ikke er sikkert de trenger å høre trøstende ord om at Gud handler på måter vi ikke forstår, men kanskje heller en bibelsk undervisning om hva det er å være en kristen. Man trenger å legge til sin lære en korrekt forståelse av den viktige plassen lidelse har i kristen erfaring.

Det er her helligjørelsen kommer inn når det gjelder doktrine. Når man vokser i hellighet lærer man blant annet å kjenne Gud bedre, og i en slik prosess vil erfaringen av lidelse være noe som gir oss en rikere forståelse av hvem Gud er, og det vil justere vår lære.

Motiv

Greig forteller om misjonæren James Fraser i Kina som ikke opplevde noe gjennombrudd etter 5 års utrettelig arbeid og bønn. Han oppdaget at han søkte sin egen vilje istedenfor Guds. Selv om han ba om at mennesker skulle bli frelst var hans utgangspunkt ikke å gi Gud ære, men å lykkes med sin tjeneste. Greig sier: «Når våre bønner over lengre tid ikke bringer noe gjennombrudd, kan det hende at vi må spørre oss om vi virkelig søker Herrens vilje på Herrens måte, eller bare våre egne ambisjoner.»¹⁶² Når Fraser forandret litt fokus i sine bønner ble arbeidet langsomt mer fruktbart, og etter åtte år kom en stor vekkelse hvor store menneskemengder kom inn i Guds rike i løpet av noen få måneder. Forandringen skjedde ikke fordi innholdet i bønnene ble forandret, men fordi hjertet bak bønnen forandret seg betydelig.

Relasjon

«Faderens dypeste ønske for våre liv er at vi skal "bo i hans forgårder" og derved komme inn i et mer tilfredsstillende fellesskap med Ham. Ved å holde tilbake velsignelser fra livene våre, får Gud oss til å forbli i Hans nærvær.»¹⁶³ Pete Greig forteller om hvordan Gud taler klart til ham om små ubetydelige ting, mens de store tingene han gjerne skulle hatt svar på forblir ubesvart. Det virker som om Gud anser deres undring og spørsmål som viktigere enn den

---

¹⁶¹ Greig 2007, s. 155. Egen oversettelse

¹⁶² Greig 2007, s. 171. Egen oversettelse

¹⁶³ Greig 2007, s. 174. Egen oversettelse

relativt enkle handlingen å gi et svar. Dette fører til at de ber hardere, lytter mer, ransaker sine sjeler mer. Kort sagt drar de seg nærmere inntil Gud på grunn av manglende bønnesvar. «Faderen har stor glede av vårt nærvær og vil ikke at vi skal forlate ham for fort. Derfor venter kongen med å innfri bønnesvaret, og håper ved det at vi da vil komme nær til ham.»¹⁶⁴

Tro

Det ser ut som om tro er den grunnleggende ingrediensen i all effektiv bønn. Greig sier at tro er en gave fra Gud, som kommer av å kjenne Guds trofasthet. Han gir oss den gaven når vi tilbringer tid i hans nærvær, og den er en refleksjon av hans karakter i oss. «Det er en relasjonell stilling av tillit som gjør oss i stand til å motta Guds vilje på en måte andre ikke kan. Tro er et par åpne hender.»¹⁶⁵ Greig regner opp flere nøkler til tro:

1. Bønn og tilbedelse: Nøkkelen til Jesu tjeneste var de mange timene han tilbrakte i bønn, hvor han trakk seg tilbake fra mengden og fokuserte på Faderen. Dette ga ham frisk tro, innsikt og kraft. For å vokse i tro må vi gi tid i bønnen til å vente, lytte, betrakte og tilbe. Troen vokser ved å fokusere på Guds godhet og storhet. Det er lurt å utvikle en rytme som veksler mellom bønn (be Gud gjøre ting), og takksigelse (feire det han allerede har gjort.)
2. Fellesskap: Enkelte aspekter ved Gud kan bare erfares i fellesskap med andre. Noen mennesker er smittende med sine liv og sin trosiver, og man kommer derfra oppbygget i troen. Om man ikke har anledning til å ha fellesskap med andre troende kan man få stor inspirasjon av å lese om troshelter, og på den måten ha fellesskap med dem som har gått foran deg, og la deres liv øke din tro
3. Faste: Faste-disiplinen kan fokusere bønnen slik et forstørrelsesglass kan fokusere sollyset til å starte en brann. Dette kan være noe å prøve dersom man ikke får gjennombrudd på bestemte områder.
4. Begynn i det små: Jesus sa at vi bare trengte tro som et sennepsfrø. Vi skal prøve å be på det trosnivået vi har kommet til. Dersom vi ikke har nok tro til å gå inn på et sykehus og be for syke, kan vi begynne med å be for en venns hodepine.

---

¹⁶⁴ Greig 2007, s. 176. Egen oversettelse

¹⁶⁵ Greig 2007, s. 214. Egen oversettelse

5. Impulsivitet: Noen ganger gir Gud et utbrudd av tro for noe, og da er det viktig å handle med en gang. Det kan for eksempel være under tilbedelse at Gud gir en visshet om at han ikke bare *kan* gjøre noe, men *vil* gjøre det nå hvis du ber ham.
6. Eventyr: Greig siterer Martin Luther: «Tro er en levende, dristig tillit til Guds nåde»¹⁶⁶
Noen ganger må vi ta store risiker. Greig sier at noen av de største velsignelsene i livet hans har kommet når han har tatt noen skremmende trossteg inn i det ukjente.
7. Bibelstudier: Når vi er sikre på Guds vilje kan vi be med stor tro og tillit. Bibelen er vår håndbok, og gjennom den bygger Gud vår tro ved å åpenbare både sine løfter og hvem han er gjennom Jesus. Paulus sier at «hans usynlige vesen, både hans evige kraft og hans guddommelighet, har menneskene helt fra skapelsen av kunnet se og erkjenne av hans gjerninger.»¹⁶⁷ «Hva ville Jesus gjort»-spørsmålet er et meget godt premiss for veiledning, fordi Jesus har gjort Faderens vilje tydelig for alle tider. Vi bruker ofte «hvis det er din vilje...» som en garanti fordi vi mangler tro. Hvis Gud har åpenbart det i bibelen kan vi søke ham med sikkerhet, selv om vi kan trenge utholdenhet og kanskje gå inn i åndelig krigføring for å motta svar på bønn.
8. Pilegrimsreise: Noen ganger kan en pilegrimsreise være nyttig, enten det er en retreat eller en konferanse vi drar på. Dette kan forløse tro og hjelpe oss til å få et nytt perspektiv på gamle situasjoner.
9. Journalføring: Dette kan være en fin måte å vokse i tro på. Den kan fylles med bibelstudier, ting Gud har sagt, dikt, frustrasjoner, alt som tilhører livet. Ofte kan man bli minnet om Guds trofasthet ved å vende tilbake til det man har skrevet tidligere.
10. Lytte til Gud: Det er viktig å lære å lytte til Guds stemme, og venne våre ører til å lytte til ham. Da kan vi vokse i tro og fortsette med økende frimodighet i det vi gjør. Greig forteller om professor Dallas Willard: «Personlig, sier han, finner jeg at det virker best hvis jeg, etter å ha bedt Gud om å tale til meg ... jeg bruker den neste timen til å utføre en aktivitet som verken fører oppmerksomheten min over på andre ting, eller gjør at jeg må være intenst fokusert på det jeg gjør.»¹⁶⁸ Han nevner hus/hagearbeid, kjøre et ærend. Da har Gud mulighet til å tale til ham, men han

---

¹⁶⁶ Greig 2007, s. 218. Egen oversettelse

¹⁶⁷ Bibelen 2011. Rom 1:20

¹⁶⁸ Greig 2007, s. 222. Egen oversettelse

behøver ikke være opptatt av om dette virker eller ikke. Men dersom Gud virkelig har noe han ønsker å si vil det virke.

Utholdenhet

Pete Greig forteller om et verdensrekordforsøk i å sette opp dominobrikker. Bob Specas hadde nesten satt opp de 10 000 brikkene som trengtes for forsøket da en journalist mistet pressekortet sitt og startet en brikke. Alle falt. Bønn kan sammenlignes med å sette opp dominobrikker, for selv om vi noen ganger får svar første gang vi ber, kan det noen ganger ta måneder eller årevis med trofast bønn før det skjer noe gjennombrudd. Vi kan si det samme til Gud dag etter dag, men en dag ber du det samme, og i løpet av noen minutter får du svar på bønnen din. Lignelsen om den urettferdige dommeren handler om hvordan en enke holdt ut i sin klage, og Jesus sier om lignelsen at den var for å vise dem at de alltid skulle be og ikke gi opp.

Ved å kreve av oss at vi skal holde ut kan våre ubesvarte bønner gjøre mer for å forme vår karakter og gi næring til vår tro enn den umiddelbare tilfredsstillelsen av et stort mirakel. Gud Selv kan noen ganger med hensikt forsinke bønnesvaret for å lære oss en viktig lærdom eller forme vår karakter.¹⁶⁹

Når vi ber Gud om et mirakel uten at det kommer noe svar umiddelbart kan det være at han ønsker å lære oss noe annet, eller håndtere dypere problemer i vårt liv. Ved utholdende bønn viser vi at vi er villige til å vente og overgi oss til Guds prioritet for våre liv. Han siterer igjen James Fraser etter at han hadde oppdaget at han ba feil:

Motstanden vil ikke bli overvunnet ved å argumentere eller bønnfalle, men ved (i hovedsak) stabil, vedvarende bønn ... Jeg gjør nå mitt ansikt hardt som flint: hvis arbeidet ser ut til å mislykkes, så *be*; hvis min tjeneste faller sammen, så *be enda mer*; hvis måneder går med små eller ingen resultater, så *be enda mer og få andre til å hjelpe deg*.¹⁷⁰

Fraser døde rett før andre verdenskrig og etterlot en liten gruppe kristne i Lisu-folket. De overlevde alvorlig forfølgelse fra japanerne og senere kommunistene, og i 1990 regnet

---

¹⁶⁹ Greig 2007, s. 224. Egen oversettelse

¹⁷⁰ Greig 2007, s. 226 Egen oversettelse

myndighetene i Kina med at omkring 90 % av Lisu-folket var kristne. Fraser skrev om Guds måte til suksess i arbeidet: «en treenighet av bønn, tro og tålmodighet.»¹⁷¹

Synd

Greig sier at personlig integritet har noe med bønnesvar å gjøre. Vi må forstå den livsviktige relasjonen mellom hva vi ber og måten vi lever våre liv fra dag til dag. Han siterer Augustin som sier: «Det er gjennom sann fromhet at Guds menn kaster ut himmelrommets fiendtlige krefter som står imot gudfryktighet; ... og de overvinne alle motstanderens fristelser ved å be, ikke til ham, men til deres egen Gud mot ham.»¹⁷² Integritet og bønn er en kraftfull kombinasjon, og det finnes mange eksempler på mennesker som vandrer nært til Jesus og det ser ut til at deres bønner har spesiell viktighet for Gud. Jakob setter sammen ærlighet og gjennomsiktighet med helbredelse og økt kraft i bønn: «Bekjenn da syndene for hverandre og be for hverandre, så dere kan bli helbredet. Et rettferdig menneskes bønn er virksom og utretter mye.»¹⁷³ Når vår relasjon med Gud er rett vil våre bønner være mer kraftfulle og effektive, spesielt når det gjelder helbredelse. «Gud lover aldri å svare på bønnene til en person som ikke lever i et ærlig fellesskap med Ham (selv om Han gjør det noen ganger, i sin nåde!)»¹⁷⁴ Hvis vi ønsker at våre bønner skal bli hørt kan vi ikke «ha urett i sinne»¹⁷⁵, men bør bekjenne det slik at vi kan bli gjort hele.

Det å stå i bønnen med integritet innebærer ikke bare personlig åpenhet og radikal ærlighet, men også at vi lever ut våre bønner i praksis. Noen ganger har vi ikke evner til å utføre noe av det vi ber om, men mange ganger kaller Gud oss til å bli svaret på våre egne bønner ved å forandre måten vi lever på. Da kan det hende at Gud ikke svarer på bønn, ikke fordi han er uvillig til å handle, men fordi vi er uvillige til å handle. «... Mirakler skjer ofte når vi tillater Gud å gjøre oss om til bønnesvar.»¹⁷⁶

Rettferdighet

Greig nevner en siste grunn til ubesvarte bønner, som vi sjelden tenker over: personlig urettferdighet og at vi ignorerer de fattige. Jesaja beskriver hvordan israelittene fastet og

---

¹⁷¹ Greig 2007, s. 227. Egen oversettelse

¹⁷² Greig 2007, s. 228. Egen oversettelse

¹⁷³ Bibelen 2011. Jakob 5:16

¹⁷⁴ Greig 2007, s. 229 Egen oversettelse

¹⁷⁵ Salme 66:18

¹⁷⁶ Greig 2007, s. 229. Egen oversettelse

holdt ut i bønn, men ikke fikk noe bøttesvar. Gud svarer på denne klagen ved å peke på deres livsstil og nevner at de sloss, er lite gjestfrie, driver med ondsinnet sladder, og overser de fattige. Den fasten Gud vil ha er: «at du deler ditt brød med dem som sulter, og lar hjemløse stakkarer komme i hus, at du sørger for klær når du ser en naken, og ikke svikter dine egne.»¹⁷⁷ Hvis vi altså lar oss engasjere mer av de fattige hjemme og ute vil våre bønner være mer effektive, for det står videre: «Da skal Herren svare når du kaller på ham, når du roper om hjelp, skal han si: «Her er jeg!»»¹⁷⁸

Billy Humphrey og IHOP

For Humphrey er hellighet er en forutsetning som ligger der i utgangspunktet. Når vi omvender oss og søker Guds rike lærer vi hva som er Guds agenda. Bønnebevegelsen ber om at «Jesus skal komme, oppfylle Faderens plan, og ta autoritet over planeten.»¹⁷⁹ Gud kommer til å svare på denne bønningen, og Humphrey mener at bønnebevegelsen «venter på at Guds dag skal komme, og fremskynder den»¹⁸⁰, og strir for at Guds rike skal opprettes helt og fullt på jorden. Humphrey beskriver de siste tider og sier at det vil bli en kamp mellom herskerne på jorden, som er inspirert av den onde, og den bedende kirke:

Gud vil demonstrere Sin overlegne styrke og visdom gjennom de hellige. Hans guddommelige domsavsigelser vil forløses på grunn av bønneropene fra Hans folk. På den måten vil den endelige fullbyrdelsen av historien komme som et resultat av de enhetlige bønnene fra Hans Brud.¹⁸¹

Forutsetningen for disse bøttesvarene er at de kristne har omvendt seg, er blitt «de hellige», at de lever hellige liv.

Restore

Bøttesvaret kan være vanskelig å måle, ifølge Helge Brudeli. I den vestlige verden er vi vant til at resultater kan målsettes i løpet av 3 måneder. Det kan de ikke.

---

¹⁷⁷ Bibelen 2011. Jesaja 58:7

¹⁷⁸ Bibelen 2011. Jesaja 58:9

¹⁷⁹ Humphrey 2009, s. 97. Egen oversettelse

¹⁸⁰ Bibelen 2011. 2. Peter 3:12

¹⁸¹ Humphrey 2009, s. 99. Egen oversettelse

Når man er foreldre og gjør et arbeid med oppdragelse hos barnet for eksempel i perioden 7-9 år. Kan du da evaluere denne innsatsen ved å se på barnet som 11-åring? Nei, man ser resultat når de selv får barn.¹⁸²

Han forteller at folk fra Restore reiste til Newcastle i England under OL for å jobbe med bønn der. De samarbeidet med et team fra «The Circuit Riders», en organisasjon som er inspirert av de gamle metodistpredikantene i Amerika. Restore var i hovedsak i bønnerommet og ba, mens Circuit Riders i hovedsak var rundt hentet inn mennesker som ble frelst og satt fri. Brudeli sier det var veldig åpent for å dele evangeliet og vitne på gata. Det var som om noe skjedde når de ba samtidig med at de nådde ut. Han forteller videre at lederen for Youth With a Mission (YWAM) i England fortalte at han aldri hadde sett det så åpent i England som det var nå. Og Brudeli fortsetter:

Og så sa han: "Vi vet ikke hvorfor". Jeg tenker: Kan det være bønne- og lovprisningsalteret? Vi kan jo ikke ta æren for dette, men kan det ha noe med det å gjøre? Dette har jeg alltid lengtet etter i Bønnehusbevegelsen. Det skjer.¹⁸³

Mange av bønnene handler om det indre livet. Brudeli snakker om ørkenfedrenes undervisning om Jerusalem. Når man snakker om Jerusalem i bibelen kan det tolkes som tre forskjellige Jerusalem. Vi har det indre Jerusalem, det personlige; deretter har vi menigheten som Jerusalem; og til sist har vi det fysiske Jerusalem. Når ørkenfedrene leser om Jerusalem i bibelen leses alle tre settingene inn. Det indre Jerusalem tar tid, for det handler om det regelmessige bønnelivet. Brudeli sier: «Vi har lite konsept og aksept for at ting tar tid i vestlig tankegang. Vi vil gjerne ha "quick fix", i løpet av en halvtime skal alle ting være løst.»¹⁸⁴

Bibelen snakker om at vi skal be etter Guds vilje. Brudeli forteller om erfaringene med å be over lengre tid. Det som skjer da er at det løftes fram temaer som er viktige i perioder. En stund var ydmykhet et viktig ord, det var et fokus på å omvende seg fra stolthet. Tidligere var enhet det som ble brakt fram. I følge Brudeli ser det ut som om Gud bringer fram viktige temaer for nasjonen eller verden som trenger forbønn. Når man har bedt en stund kommer en test fra Gud som går innad i bønnegruppa. Denne testen kan man bestå eller feile på.

---

¹⁸² Brudeli 2013

¹⁸³ Brudeli 2013

¹⁸⁴ Brudeli 2013

Dersom man består ser det ut som om man får autoritet til å be for dette også på et større plan og oppleve at det blir gjennombrudd: for kirken som helhet, for en by, nasjonalt eller internasjonalt.

Mike Bickle

I et kapittel om «Kjennetegn på virksom bønn»¹⁸⁵ går Bickle gjennom noen grunner til at bønn kan gi resultater. Han bruker her blant annet bibelavsnittet fra Jakobs brev 5:15-18, og sier at bønnen må være rotfestet i tro. Denne troen handler om en tredobbel tillit til Gud: Bønnen bes med en tillit til at Jesus har autoritet over sykdom og mørkets gjerninger, en tillit til at Jesu blod gjør svake mennesker som oss kvalifisert til å forløse Guds kraft og ta imot velsignelser, og tillit til at Jesus ønsker å velsigne.

Videre så skriver Bickle om viktigheten av gode relasjoner. Det er ikke en motsetning mellom et sterkt bønneliv og gode relasjoner til andre, de utfyller hverandre. Han skriver: «Et sterkt bønneliv vil etter hvert føre til sterke relasjoner med andre mennesker. De som setter oppriktig pris på forholdet sitt til Jesus, får større kjærlighet til mennesker også.»¹⁸⁶ Han nevner også bibelvers som handler om at mannens bønner blir hindret hvis han ikke har et godt forhold til sin kone.¹⁸⁷ Han sier at denne befalingen om et godt forhold i ekteskapet er svært viktig for den globale bønnebevegelsen.

Bickle skriver: «Skal bønnene våre være virksomme, er det en betingelse at vi gjør hva vi kan for å leve rett overfor både Gud og mennesker.»¹⁸⁸ Deretter siterer han Jakob 5:16: «Et rettferdig menneskes bønn er virksom og utretter mye.»¹⁸⁹ Om det rettferdige mennesket sier han:

Et rettferdig menneske er enhver troende som tar en beslutning om å adlyde Jesus og prøver å leve i guds frykt og sannhet (1 Joh 1,6). Det er viktig at vi gjør lydighet til en hjertesak, selv om vi kommer til kort i praksis. Det finnes ingen som har kommet så langt i rettferdighet at han eller hun er hevet over alle fristelser og aldri snubler på sin vandring med Gud. Bønnene fra «et rettferdig menneske» er altså bønnene fra

---

¹⁸⁵ Bickle 2015, ss. 48-66

¹⁸⁶ Bickle 2015, s. 51

¹⁸⁷ 1. Peters brev 3:7

¹⁸⁸ Bickle 2015, s. 52

¹⁸⁹ Bibelen 2011

ufullkomne svake mennesker - slike som deg og meg - som oppriktig ønsker å vandre rettferdig, selv om vi snubler i vår svakhet. Jeg er så takknemlig for at Guds nåde er en realitet!¹⁹⁰

Han fortsetter med å referere til bibelsteder som handler om at Gud svarer våre bønner når vi holder hans bud og holder oss borte fra synd.¹⁹¹ Mange føler de kan tillate seg litt umoral bare de ber mer inderlig og er mer flittig i åndelige disipliner. Men dette fungerer ikke. Bickle sier: «Det er direkte sammenheng mellom livsførselen vår og gleden av bønn.»¹⁹² Hvis vi prøver å kompromisse blir bønnen kjedelig og ineffektiv.

Han sier at vi må gå helhjertet inn for å leve i lydighet, og når vi ikke lykkes må vi omvende oss:

Når vi kommer til kort, må vi erkjenne og bekjenne ulydigheten, i stedet for å bortforklare den. Vi kaller den for synd, omvender oss fra den, og mottar Guds tilgivelse. Så trykker vi på "slett", og øyeblikket etter står vi igjen i Guds nærhet med full frimodighet. Å vandre i lydighet handler ikke om at vi prøver å gjøre oss fortjent til bønnesvar; det handler om å leve etter kjærligheten fordi Gud er kjærlighet.¹⁹³

I Jakob 5:17 står det at Elia «ba inderlig om at det ikke måtte regne, og i tre år og seks måneder falt det ikke regn på jorden.»¹⁹⁴ Bickle bruker dette som utgangspunkt for å snakke om «inderlig bønn»: For det første er det bønn fra et hjerte som er opptatt av Gud, og ikke en innøvd bønn som vi slenger ut uten å tenke. For det andre er det utholdende bønn, som fortsetter å be selv om svaret ikke kommer. Når vi vet at vi ber noe som er i overensstemmelse med Guds vilje kan vi fortsette å be, og takke Gud for svarene før vi ser dem. Bickle sier at Gud vil at vi skal være utholdende, og han viser det gjennom lignelsen i Lukas 11 der det står at vi skal be, lete, og banke.¹⁹⁵ Han sier:

---

¹⁹⁰ Bickle 2015, s. 53

¹⁹¹ 1. Johannes 3:22, Jesaja 59:2, Matteus 5:8

¹⁹² Bickle 2015, s. 53

¹⁹³ Bickle 2015, s. 54

¹⁹⁴ Bibelen 2011

¹⁹⁵ Lukas 11:5-13

På gresk står verbene «be», «lete» og «banke» i en form som forteller om noe vedvarende. Vi skal med andre ord be og fortsette å be, lete og fortsette å lete, banke på og fortsette å banke på. Budskapet er et kall til utholdenhet.¹⁹⁶

Volumet på stemmen eller veltalenhet har ikke noe med inderlighet å gjøre. Vi trenger ikke å sammenligne oss med hverandre. Bickle sier igjen: «Inderlig bønn handler ikke om energi og volum; det handler om at hjertet er opptatt av Herren mens vi ber, og å holde ut i tro uten å gi seg.»¹⁹⁷ Inderlig bønn handler heller ikke om vi føler Guds nærvær eller ikke. Han skriver: «Det som skjer i Guds rike, baserer seg på hvem Jesus er og det han gjorde på korset, ikke på hva vi føler.»¹⁹⁸ Bickle snakker også om at Gud bruker svake mennesker, og sier at vi ville blitt overrasket dersom vi møtte de bibelske personene: hvor like oss de ville vært. Eksempelet han bruker er Elia som vendte hele Israel tilbake til Gud ved det han gjorde på Karmel.¹⁹⁹ Ved sin bønn gjorde Elia store ting, men han var et svakt menneske slik som oss. Dermed kan vi også gjøre store ting for Gud i bønn.

Gud vil svare oss på bønnene våre hvis vi ber om noe etter hans vilje²⁰⁰. Bickle skriver:

Virksom bønn er besvart bønn. Samtidig må vi ikke uten videre tro at det vi ber om er utenfor hans vilje, bare fordi vi ikke får svar med det samme. Gud kan for eksempel svare på en annen måte enn vi forventet. Eller han kan svare på et annet tidspunkt. Noen ganger kan svaret på en bønn som er etter Guds vilje, drøye til forbederen vandrer rett - til vedkommende omvender seg på et område der han eller hun lever i kompromiss med synden. som sagt er det ikke slik at god oppførsel gjør oss fortjent til bønnesvar, men vi trenger en gudfryktig karakter for å unne forvalte bønnesvaret på en måte som tjener oss og andre i Guds rike til gode. Mange troende overser sammenhengen mellom virksom bønn og rett livsførsel, enda skriften påpeker den gang på gang.²⁰¹

---

¹⁹⁶ Bickle 2015, s. 55

¹⁹⁷ Bickle 2015, s. 57

¹⁹⁸ Bickle 2015, s. 58

¹⁹⁹ Se 1. Kongebok 17 og 18, og Jakob 5:17-18

²⁰⁰ 1. Joh 5:14: Og dette er vår frimodige tillit til ham: at han hører oss når vi ber om noe som er etter hans vilje. (Bibelen, 2011).

²⁰¹ Bickle 2015, s. 61

Bickle sier her at svaret på bønn kan avhenge av forbederens livsførsel. Hverken utholdenhet eller det å leve rett gjør deg fortjent til bønnesvar, men lydighet og rett liv fører til at vi blir samstemt med Guds hjerte og et sterkere forhold til ham. Dette gjør at man kan forvalte svaret rett når det kommer og vil føre til velsignelse i livene våre. Han sier videre: «Å elske Gud, adlyde Gud og ha et virksomt bønneliv er (...) tre sider av samme sak: Å leve slik at hans herlighet kan bli synlig i livet vårt.»²⁰²

Til slutt i kapittelet bringer Bickle inn en interessant vinkel. Han snakker om at alle bønnene som er bedt opp igjennom historien blir bevart i gullskåler i himmelen.²⁰³ Det vil si at selv om vi har glemt bønnene vi har bedt så husker Gud på dem og vil besvare dem. Han sier:

Alle bønner om vekkelser og rettferd som er året fram av *alle de hellige* opp gjennom hele historien, vil bli besvart til fulle ved enden av denne tidsalderen. Disse bønnene «døde» ikke etter at de ble delvis besvart gjennom ulike vekkelser opp gjennom historien (...). Bønnene våre får et viktig, delvis svar i vår egen generasjon, og et større, mer fullkomment svar i framtiden - og også i kommende tider.²⁰⁴

---

²⁰² Bickle 2015, s. 62

²⁰³ Se Åp 5:8 og 8:1-6

²⁰⁴ Bickle 2015, s. 65

5. Metodistbevegelsen på 17-1800-tallet

Presentasjon av metodistbevegelsen

Historie

John Wesley ble født 17. juni 1703 i Epworth i Lincolnshire i England.²⁰⁵ Hans foreldre var den anglikanske presten Samuel Wesley, og Susanna Annesley, datter av en kjent dissident.

Som 17-åring begynte John Wesley ved universitetet i Oxford og var der de neste 15 årene. I 1729 ble han med i en akademisk forening i Oxford, sammen med broren Charles og to andre. Medlemmene søkte personlig hellighet og kom sammen for å studere Bibelen og kirkefedrene. Bibelen lærte dem om barmhjertighetsarbeid, og de besøkte fanger i fengslene, og underviste gjeldsfanger de også betalte fri. Gruppen fikk mange økenavn, og et av dem var «metodister», på grunn det ordnede åndelige liv gruppen førte. Dette ble senere navnet på bevegelsen som sprang ut av denne gruppen.

I 1735-38 dro brødrene Wesley til Amerika for å være misjonærer. De var prester i kolonien Georgia og opplevde at det ikke fungerte så bra. Men på veien dit hadde John et minneverdig møte med herrnhuterne. Han opplevde under en storm hvordan de hadde fullkommen fred og sang salmer, mens engelskmennene ombord skrek av redsel.²⁰⁶ I samtaler med herrnhuterne ble han overbevist om at frelsen var en gave fra Gud, og ikke en belønning for et hellig liv. Tilbake i England i 1738 opplever John Wesley et åndelig gjennombrudd. Under et møte i Aldersgate Street «føler han sitt hjerte så forunderlig varmt.»²⁰⁷

Peder Borgen skriver i *Kristne kirker og trossamfunn*:

Der ble Luthers fortale til Paulus brev til romerne lest. Da opplevde John at han hadde tro og tillit til Kristus, og til Kristus alene for sin frelse, og han fikk visshet om at Kristus hadde tatt bort nettopp hans synder og frelst ham fra syndens og dødens lov.²⁰⁸

---

²⁰⁵ Borgen 1993, ss. 231-232. Historien om John Wesley er i hovedsak hentet herfra.

²⁰⁶ Wesley, *The works of John Wesley - volumes 1 and 2*, 1872/1998, s. 22

²⁰⁷ Wesley, *The works of John Wesley - volumes 1 and 2*, 1872/1998, s. 103

²⁰⁸ Borgen 1993, s. 232

Etter denne opplevelsen begynte Wesley å preke enda klarere om frelsen som en gave man kunne ta imot i tro, få visshet om sin frelse og at Guds kraft forvandler menneskers liv. Fra høsten 1738 begynner metodismen å vokse fram som en vekkelsesbevegelse, og i april 1739 begynner Wesley å preke utendørs til gruvearbeiderne i Bristol. Vekkelsen skyter kraftig fart og mange blir frelst.²⁰⁹ Litt før dette, nyttårsnatten 1. januar 1739, har brødrene Wesley og deres venner en sterk «pinseopplevelse», som Whitefield senere kaller det.²¹⁰ Wesley skriver selv om dette i sin dagbok:

Mr Hall, Kinchin, Ingham, Whitefield, Hutchins og min bror Charles var til stede ved vårt kjærlighetsmåltid i Fetter-Lane, sammen med omkring seksti av våre brødre. Omkring klokken tre om morgenen, mens vi var vedholdende i bønn, kom Guds kraft mektig over oss, i den grad at mange ropte ut i overstrømmende glede, og mange falt på gulvet. Så snart vi kom oss litt fra ærefrykten og undringen over Majestetens nærvær, brøt vi ut med en stemme: «Vi priser deg, å Gud; vi anerkjenner at du er Herren!»²¹¹

Dette er et eksempel på den sterke ånds atmosfære som kunne være på bønnemøtene til metodistene.

Som tidligere nevnt besøkte metodistene fanger og drev sosialt arbeid. Peder Borgen skriver:

I 1739 omgjorde John Wesley eiendommen 'Foundry', et kanonstøperi, i London til møtesal, bokrom og rom for undervisning og sosialt arbeid. Flere sosiale tiltak ble startet: losjihus for arbeidere, apotek for fattige, en bank for fattige og et spinneri for kvinner osv.²¹²

Metodismen hadde fra starten av et sterkt fokus på personlig hellighet og åndelig liv, og samtidig fokus på ansvaret for mennesker rundt seg. I et forord til poetiske verker av John Wesley skriver han om det å være «hellig enslig» eller «hellige eneboere», at det ikke finnes. Hellighet blir alltid erfart i relasjon med andre mennesker:

---

²⁰⁹ Wesley, *The works of John Wesley - volumes 1 and 2*, 1872/1998, s. 185

²¹⁰ Rudmoen, Erlandsen, & Tegnander, 1994, s. 104

²¹¹ Wesley, *The works of John Wesley - volumes 1 and 2*, 1872/1998, s. 170

²¹² Borgen 1993, s. 232

I direkte motsetning til dette er Kristi evangelium. Man finner ikke einstøingsreligion der. «Hellige eremitter» er et uttrykk som ikke er mer i samsvar med evangeliet enn hellige ekteskapsbrytere. Kristi evangelium kjenner ikke til noen annen religion enn en sosial religion, og ingen annen hellighet enn sosial hellighet. Tro, virksom i kjærlighet, er lengden og bredden og dybden og høyden av kristelig fullkommenhet. Vi har denne befalingen fra Kristus: at den som elsker Gud også elsker sin bror; og at vi manifesterer vår kjærlighet ved å gjøre godt mot alle mennesker, spesielt mot dem som tilhører troens husholdning.²¹³

Sitatet om «social holiness» blir ofte brukt som en programerklæring om sosial omsorg, men jeg er uenig i den tolkningen. Når jeg leser dette i sammenheng opplever jeg at John Wesley her skriver om at individuell hellighet erfares i fellesskap med andre, og at «sosial» i denne sammenhengen er i betydningen «sammen med andre», ikke i betydningen «velferd». Men samtidig sier han at denne helligheten kan ha som en frukt sosiale handlinger, her nevnt ved «gjøre godt mot alle mennesker». Keith Drury sier: «Wesleys sitat handler om individualisert, personlig tilpasset, ute-av-kroppen religion, ikke sosial handling.»²¹⁴ Man kan finne mange gode sitater av Wesley om sosial handling, men dette er ikke ett av dem. Drury sier videre: «Ironisk nok kan dagens amerikanske kristne ha mer behov for å høre den originale betydningen enn denne utenfor-kontekst-bruken.»²¹⁵ Jeg tror det samme gjelder norske kristne.

Wesley var altså opptatt av at personlig hellighet skulle søkes sammen med andre, og det åndelige livet skulle ha muligheten til å vokse i fellesskapet i klassene og foreningene. Samtidig var Wesley opptatt av at denne personlige helligheten også skulle få et naturlig utspring i et sosialt engasjement.

Vekkelsen vokste fram blant fattige gruvarbeidere i Bristol, og spredte seg etter hvert over de britiske øyer, og videre til koloniene i Amerika. Bevegelsen fortsatte å vokse gjennom hele 1700-tallet. Wesley organiserte de nyfrelste i «societies» (tilsvarende menigheter) og klasser.

---

²¹³ Wesley, *Poetical Works - The Preface*: Webområde for CCEL, 2013, s. Egen oversettelse

²¹⁴ Drury, [DruryWriting.com/Weekly writings by Keith Drury](http://DruryWriting.com/Weekly%20writings%20by%20Keith%20Drury), 2013. Egen oversettelse

²¹⁵ Drury, [DruryWriting.com/Weekly writings by Keith Drury](http://DruryWriting.com/Weekly%20writings%20by%20Keith%20Drury), 2013. Egen oversettelse

Etter 5 år, i 1744, var det 45 predikanter, av dem 3 eller 4 prester. Det foreligger ikke noe nasjonalt tall på medlemskapet, men bare i London var det 2000 medlemmer i 1744. Dette året holdt John Wesley den første konferansen med 6 prester og 4 «assistenter». Agendaen var: «Hva lærer vi? Hvordan lærer vi? Hvordan regulere doktrine, disiplin og praksis.»²¹⁶ Konferansene ble redskapet for å styre kirken også etter Wesleys død. I 1784 organiserte han «Årskonferansen for folket som kalles metodister» med 100 medlemmer som skulle styre bevegelsen etter hans død.²¹⁷

John Fletcher

John Fletcher ble født i Sveits i 1729, og i 1752 ble han privatlærer for en engelsk familie. John Wesley forteller hvordan han kom i kontakt med metodistene: Mens familien hadde en stopp på vei til London gikk Fletcher en tur og kom ikke tilbake før etter at de hadde dratt videre. Når han nådde dem igjen ble han spurt om hva som hadde skjedd:

«Når jeg gikk møtte jeg en fattig gammel kone som snakket så vakkert om Jesus Kristus, at jeg ikke vet hvor tiden ble av.» «Jeg lurer på,» sa Mrs. H., «om ikke vår privatlærer blir metodist etter hvert.» «Metodist, madam,» sa han, «hva er det?» Hun svarte, «Metodister er mennesker som ikke gjør noe annet enn å be; de ber hele dagen og hele natten.» «Gjør de?» svarte han; «da, med Guds hjelp, skal jeg finne dem om de finnes her på jorden.» Han fant dem ikke lenge etter og ble tatt inn i «the Society».²¹⁸

Han ble ordinert til prest i 1757 og slo seg ned i Madeley i 1760 hvor han snart ble sogneprest. John Wesley beskriver hans engasjement for Madeley: «...han fikk en slik hengivenhet for menneskene i Madeley, og ingenting kunne stoppe den fra å vokse mer og mer til hans dødsdag.»²¹⁹ Han prekte fast mange steder i en omkrets av opp til 2,5 mil fra Madeley, og han kunne ha første preken kl 5 om morgenen og ikke være i seng før kl 1 eller 2 på natten. Han var ustoppelig i å besøke de syke, og om noen kom og spurte etter ham til

---

²¹⁶ A Methodist Preacher 2013, s. Egen oversettelse

²¹⁷ The Methodist Church 2013

²¹⁸ Wesley 1872/1998, s. 282 vol 11. Egen oversettelse

²¹⁹ Wesley 1872/1998, s. 290-91 vol 11. Egen oversettelse

en som var skadet eller døende svarte han om det var natt eller dag: «Jeg kommer umiddelbart.»²²⁰

Fletcher var også en stund lærer ved et økumenisk seminar ved Trevecka i Wales og John Wesley siterer et brev fra Mr. Benson:

Her så jeg en etterkommer etter den falne Adam, så fullstendig reist opp fra ruinene av fallet, at selv om han med kroppen var bundet til jorden, var hele hans «rike i himmelen;» var hans liv fra dag til dag «skjult med Kristus i Gud.» Bønn, tilbedelse, kjærlighet og nidkjærhet, brennende og løftet over det man kunne tenke seg var mulig i vår skrøpelige tilstand, var elementer som han kontinuerlig levde i. Når det gjaldt andre var hans eneste sysselsetting å kalle, bønnfalle og ivre for at de sammen med ham skulle stige opp til den herlige Kilden til liv og velsignelse. Han hadde ikke tid for noe annet. Språk, kunst, vitenskap, grammatikk, retorikk, logikk, selv teologi, som det kalles, ble lagt til side når han optrådte i klasserommet sammen med studentene. Hans fulle hjerte ville ikke tillate ham å være stille.²²¹

Wesleys arvtager

John Fletcher var også den John Wesley ønsket som sin arvtager som leder for metodistvekkelsen: «... i 1763, da John Wesley så seg rundt etter en arvtager, sa han: «Du er mannen...»²²². Han så i John Fletcher alt han ønsket seg hos den som skulle overta etter ham som leder for bevegelsen.

William Bramwell

En av metodismens mest markante predikanter på slutten av 1700- og begynnelsen av 1800-tallet var William Bramwell. Han var en utrettelig vekkelsesevangelist med store resultater når det gjaldt omvendte. Han ble født i Fylde, Lancashire i 1759, og begynte i fulltidstjeneste som predikant i 1785. Han virket spesielt i Lancashire og Yorkshire i England inntil han døde i tjeneste i 1818. Han var kjent for å kunne be fire til seks timer hver dag²²³, og hans

---

²²⁰ Wesley 1872/1998, s. 293 vol 11. Egen oversettelse

²²¹ Wesley 1872/1998, s. 295 vol 11. Egen oversettelse

²²² A Methodist Preacher 2016

²²³ Andrews 1909, ss. 16-17, 52

yndlingstema som predikant var «full helliggjørelse»²²⁴. Han opplevde selv tidlig i sitt liv denne opplevelsen:

Himmelen kom ned til jorden; den kom til min sjel. Herren, som jeg hadde ventet på, kom plutselig til mitt hjertes tempel; og jeg hadde et umiddelbart tegn på at dette var den velsignelsen jeg hadde søkt etter en tid. Min sjel var da bare undring, kjærlighet og lovprisning. Det er nå omkring tjueseks år siden; jeg har vandret i denne friheten siden da. All ære til Gud! Jeg har blitt bevart ved Hans kraft. Jeg blir stående ved tro.²²⁵

Vekkelse i Amerika

Metodistvekkelsen i Amerika begynte som en legmannsbevegelse som ble organisert rundt 1760. John Wesley sendte to legpredikanter i 1769 for å styrke arbeidet, og litt senere kom Francis Asbury som ble den viktigste personen i amerikansk metodisme. «Hans energiske hengivenhet for den wesleyanske teologis grundsætninger, forkyndergerning og organisation formede metodismen i Amerika — på en måde som ingen anden enkeltperson har gjort det.»²²⁶ Metodistkirken var sammen med baptistene den viktigste delen av «The Second Great Awakening», en stor vekkelse som gikk over USA i begynnelsen av 1800-tallet. Kirken økte enormt tallmessig, og medlemmene holdt fast på den åndelige disiplinen kirken hadde satt opp gjennom blant annet de «Alminnelige Regler».²²⁷ Fra 1800 til 1844 økte medlemskapet i kirken fra 64 894 til 1 171 356, en økning på 1805%.²²⁸

Bønn og bønnemøter i metodistkirken

Bønnemøtene i den tidlige metodismen var viktige for bevegelsens åndelige liv. Karen B. W. Tucker sier om innholdet i disse møtene: «Improvisert bønn, lesning av Skriften, salmesang, samtaler og vitnesbyrd karakteriserte også disse planlagte eller spontane samlingene.»²²⁹ Prester og andre ledere ble oppfordret av kirkeordningen²³⁰ til å sørge for at bønnemøter

---

²²⁴ Andrews 1909, s. 96

²²⁵ Andrews 1909, ss. 97-98. Egen oversettelse

²²⁶ Metodistkyrkan i Nord-Europa 1993, s. 14

²²⁷ Metodistkyrkan i Nord-Europa 1993, s. 17

²²⁸ Simpson 1876, s. 367-368

²²⁹ Tucker 2001, s. 230. Egen oversettelse

²³⁰ "Book of Discipline" som inneholdt ordningene for hvordan metodistene organiserte seg.

fant sted. Ofte var det bønnemøter i forbindelse med kvartalskonferansene²³¹, og når det var Camp Meetings, leirmøter, var det organisert bønnemøter i forskjellige grupper.

Entusiasmen som ble unnfanget på leirmøtene kunne lede til framveksten av bønnemøter i områder bebodd av mennesker som akkurat hadde kommet tilbake fra leiren, og muligens som et resultat oppildne til en utvidet vekkelse; og omvendt kunne et lokalt bønnemøte føde fram et leirmøte.²³²

Tucker sier at «Bønnemøter var (...) hjerte og sjel i metodistvekkelsen i den unge nasjonen.»²³³ Målet for bønnemøtene var at deltakerne på bønnemøtene skulle bli forfrisket og glade, omvendt og helliggjort.

Andre anledninger til offentlig bønn fremhevet også omvendelse eller vekst i hellighet:

Bønn kombinert med faste ble rutinemessig fastsatt av kirkeledere i de tidlige årene som en felles handling av anger og påkallelse, i tillegg til den personlige rutinen av bønn og faste som ble forventet minst på fredagen før det lokale kvartalsmøtet. Medlemmer av alle kirkene i New York City ble kalt til faste og bønn 20. september 1793 'for å bønnfalle Herren om å stoppe den ondartede uordenen i Philadelphia,' og som et svar på det ble kirkene overflommet av mennesker som samlet seg på møter med bønn og forkynnelse.²³⁴

Bønnemøtene kjølnet av etter 1860 i likhet med flere andre deler av metodistisk fromhetsliv i USA. Det ble gjort forsøk på gjenoppliving gjennom å lage ordninger for møtene, sette pastoren i spissen for dem, og andre forsøk. Men institusjonaliseringen av kirken gjorde bønnemøtene mer og mer til en bisak mellom mange andre møter og aktiviteter. Tucker sier:

Misjonsvirksomhet, utdanning og utadrettet virksomhet hadde på noen steder tatt forrang over rutinen med felles bønn som i tidligere år på en sunn måte hadde understøttet barmhjertighetsgjerninger og disippelskap.²³⁵

---

²³¹ Kvartalskonferanser er et system for tilsyn hvor grupper eller kretser av metodister samlet seg fire ganger i året for å sjekke tilstanden på både åndelige og timelige saker. Se Tucker 2001, s. 71.

²³² Tucker 2001, s. 230. Egen oversettelse

²³³ Tucker 2001, s. 231. Egen oversettelse.

²³⁴ Tucker 2001, s. 231. Egen oversettelse

²³⁵ Tucker 2001, s. 234. Egen oversettelse

Kristelig fullkommenhet og Hellighetsbevegelsen

John Wesley lærte kristelig fullkommenhet som noe som kunne oppnås i dette liv. I Metodistkirkens lære- og kirkeordning står fortsatt læren om kristelig fullkommenhet beskrevet som en del av kirkens læregrunnlag:

Vi tror, at helliggjørelsen er Guds nådes værk gjennom Ordet og Ånden, ved hvilken de, som er blevet fødte igen, er rensede fra synd i deres tanker, ord og gerninger og er blevet i stand til at leve i overensstemmelse med Guds vilje, stræbe mod hellighed, uden hvilken ingen vil se Herren. Fuld helliggjørelse er en tilstand af fuldkommen kærlighed, retfærdighed og sand hellighed, som hver genfødt troende kan opnå ved at være befriet fra syndens magt, ved at elske Gud af hele sit hjerte, sjæl, sind og styrke, og ved at elske sin næste som sig selv. Gennem tro på Jesus Kristus kan denne nådige gave modtages i dette liv — både gradvist og øjeblikkeligt, og den bør alvorligt søges af ethvert Guds barn. Vi tror ikke, at denne erfaring befrier os for svaghed, uvidenhed og fejl, som er almindelige for et menneske, vi befries heller ikke for muligheden for yderligere synd. Den kristne må blive ved med at være på vagt imod åndelig stolthed og forsøge at vinde sejr over hver fristelse til synd. Han må være helt modtagelig for Guds vilje, så at synden vil miste sin magt over ham, og verden, kødet og den Onde er lagt under hans fødder. Således behersker han disse fjender med årvågenhed gennem Helligåndens kraft.²³⁶

Kristen fullkommenhet ble forkynt blant metodistene både i England og i Amerika. Wesleys «A Plain Account of Christian Perfection» var trykket i sin helhet som en del av disiplinen fram til 1812, da den ble tatt ut av plasshensyn. Den ble deretter trykket som et vedlegg sammen med andre viktige teologiske skrifter.²³⁷ Allan Coppedge sier at selv om læren om kristen fullkommenhet ikke var like sterkt vektlagt fra 1812-35 var den likevel en sentral del av den læren som ble forkynt av metodistene.²³⁸ I 1840 og 50-årene vokste det fram en sterkere fokus på denne læren igjen.²³⁹ En ny bevegelse, hellighetsbevegelsen, vokste frem, og var fram til 1890 dominert av metodistene. Bevegelsen la stor betydning i John Wesleys lære om kristen fullkommenhet, med fokus på muligheten for at denne tilstanden kunne

---

²³⁶ Metodistkyrkan i Nord-Europa, 1993, s. 77-78

²³⁷ Coppedge 2013

²³⁸ Coppedge 2013

²³⁹ Pierard 2013

erfares umiddelbart. De mente om seg selv at det var de som virkelig fulgte Wesley. Etter hvert distanserte hoveddelen av metodistkirken seg mer og mer fra bevegelsen, og rundt 1880 begynte et skille mellom de to.

Edward M. Bounds

Ut fra den begynnende hellighetsbevegelsen og bønnetradisjonen i metodistkirken kom også en mann som Edward McKendree Bounds. Han var pastor i «The Episcopal Methodist Church, South» fra 1860. I 1894 trakk han seg fra tjenesten på grunn av at kirkesamfunnet nektet å anerkjenne evangelistembetet og behovet for noen som kunne forkynne sterkt til omvendelse. Han sa opp sin lønn, privilegier som pastor og framtidig pensjon.²⁴⁰ Han viet seg til bønn og skriving, og reiste som evangelist der han ble invitert fram til sin død i 1913. Han er kjent langt utover metodistenes rekker som en stor autoritet på bønn, og etter over 100 år blir flere av hans bøker stadig gitt ut på nytt.

I og med at Bounds trakk seg fra tjenesten i Metodistkirken kan det settes spørsmålsteget ved om Bounds kan representere det metodistiske. Det ser ut som om han befinner seg noe i yttergrensen av metodismen. Men når vi ser på hans lære og tjeneste ser vi at han helt klart befinner seg innenfor den tidlige metodismen. Han kan på en måte stå som et eksempel på det jeg siterer fra Tucker under «Bønn og bønnemøter i Metodistkirken». Hans fokus på personlig bønn og bønnemøter tilhører den samme tradisjonen som Tucker sier begynte å kjølnes av etter 1860, og som hadde understøttet barmhjertighetsgjerninger og disippelskap på en sunn måte. Barmhjertighetsgjerninger og disippelskap hos Tucker tilsvarer helliggjørelsen, som er et annet fokus hos Bounds. Han hører med til dem som holder fast på metodistisk hellighetslære, og trekker konsekvensene av den i sin lære om bønn og bønnesvar.

Det er heller metodistbevegelsen som før og etter århundreskiftet beveger seg bort fra den opprinnelige metodistiske læren, kanskje som et resultat av overdrivelser i hellighetsbevegelsen, eller ut fra et ønske om å være mer respektabel.

Arne Hassing beskriver utviklingen i Norge i forbindelse med Barratts overgang til pinsevekkelsen: «Metodismens helliggjørelseslære ble igjen, men nå bare som en formalitet.

---

²⁴⁰ Dorsett 1991, s. 46

Metodistene kunne insistere på nødvendigheten av vekst i kristenlivet, men mer enn det ble sjelden nevnt.»²⁴¹

Denne utviklingen er grunnen til at jeg i problemstillingen har valgt å fokusere på metodismen på 1700- og 1800-tallet, og Bounds tilhører denne tidligere tradisjonen.

Helligjørelse og bønn i metodismen

Jeg vil nå se på hva metodistene lærer om helliggjørelsens betydning i bønnen. For å få klart for oss hva metodistenes lære om helliggjørelse handler om vil jeg først ta for meg dette emnet ut fra hva John Fletcher sier om det. Det er tre grunner til at jeg bruker John Fletcher og ikke John Wesley selv. Det ene er at Fletcher var en sentral teolog i metodistbevegelsen på 1700-tallet sammen med Wesley. Han var også av John Wesley utsett som hans etterfølger som leder for bevegelsen. Det andre er at hans sterkere fokus på helliggjørelsen som en dåp av Den Hellige Ånd var viktig for metodistene som var opptatt av hellighetslæren fra 1840-tallet. Det tredje er at Fletcher er mindre belyst her i Norge enn Wesley selv er, og det kan være interessant å gjøre han mer kjent.

Etter at jeg har sett på helliggjørelseslæren vil jeg bringe inn bønn og bønnesvar i forbindelse med hellighet, i hovedsak ut fra metodistpredikanten og forfatteren E.M. Bounds. Han binder sammen helliggjørelse og bønn og sier:

Helliggjørelsens vesen er bønnens ånd. Bønn og helliggjørelse er så nøye forenet som sjel og kropp, som liv og hjerte. Det blir ikke virkelig bønn uten helliggjørelse, ingen helliggjørelse uten bønn. Predikanten må være overgitt til Gud i en uavkortet helliggjørelse. Han er ikke en mann med en profesjon eller et fag. Hans tjeneste er ikke en profesjon. Den er en guddommelig anordning, en guddommelig tjeneste. Han er helliget Gud. Hans mål, hensikter, begjær er for Gud og til Gud, og for et slikt menneske er bønnen så nødvendig som maten for livet.²⁴²

---

²⁴¹ Hassing 1991, s. 112

²⁴² Bounds E. M. 1947, s. 53

Helligjørelse og kristen fullkommenhet

For John Wesley var læren om kristelig fullkommenhet sentral. Han sier om metodismen at «essensen av den er hellighet i hjerte og liv; alle detaljene peker mot dette.»²⁴³ Han sier også om full helligjørelse: «Denne læren er det store pantet som Gud har inngitt hos folket som kalles metodister; og det var for å fremme denne læren at han synes i hovedsak å ha reist oss opp.»²⁴⁴

John Fletcher definerer kristen fullkommenhet slik: Med uttrykket kristelig fullkommenhet mener vi ikke noe annet enn

modenheten av alle de dyder som utgjør den kristelige karakter i den stridende kirke. Med andre ord: kristelig fullkommenhet er et åndelig stjernebilde, satt sammen av disse klart lysende stjerner: fullkommen omvendelse, fullkommen tro, fullkommen ydmykhet, fullkommen saktmodighet, fullkommen selvfornektelse, fullkommen underkastelse, fullkomment håp, fullkommen kjærlighet til våre fiender så vel som til våre venner, og fremfor alt fullkommen kjærlighet til den usynlige Gud gjennom den klare og tydelige kunnskap om vår mellommann, Jesus Kristus. Og da denne sistnevnte stjerne alltid følges av alle de andre, på samme måte som Jupiter følges av sine måner eller biplaneter, så bruker vi på samme måte som apostelen Johannes uttrykket «fullkommen kjærlighet» istedenfor ordet «fullkommenhet», og med det mener vi Guds kjærlighet utøst i de troendes hjerter ved den Hellige Ånd, som er gitt dem under den kristelige husholdning.²⁴⁵

Fletcher fortsetter å forklare hva kristelig fullkommenhet hviler på.²⁴⁶ Den må hvile på den evangeliske grunnvollen, som består av budet og løftet. Hvis den bare skulle hvile på budet ville det bli for hardt, og ikke oppmuntrende nok. Hvis den bare skulle hvile på løftet ville den ikke forplikte nok. Men sammen så danner det guddommelige budet og det guddommelige løftet en urokkelig grunnvoll. Han sammenligner disse to med troens to ben.²⁴⁷

---

²⁴³ Wesley 1872/1998, s. 260 Vol 13

²⁴⁴ Wesley 1872/1998, s. 9. Vol 13

²⁴⁵ Fletscher, s. 3-4 Egen oversettelse

²⁴⁶ Fletscher, s. 5-17

²⁴⁷ Fletcher bruker mange flere bibelvers fra NT og GT enn de jeg har tatt med, men disse er tatt med for å vise noe av grunnlaget for utleggingen hans.

Høyre fot settes i tro på budet:

«Hør, Israel! Herren er vår Gud, Herren er én. Du skal elske Herren din Gud av hele ditt hjerte og av hele din sjel og av all din makt.» Og videre: «Du skal ikke hate din bror i ditt hjerte. Men du skal tale din landsmann til rette, så du ikke for hans skyld fører synd over deg. Du skal ikke ta hevn og ikke bære nag til dine landsmenn, men du skal elske din neste som deg selv. Jeg er Herren. Dere skal holde mine forskrifter.» Og «...Lær din fars Gud å kjenne, og tjen ham helhjertet og villig! For Herren ransaker hvert hjerte og kjenner hver tanke som stiger opp i det.»²⁴⁸

Troens venstre ben settes på løftet:

«Da skal Herren din Gud omskjære deg og dine etterkommere på hjertet, så du elsker Herren din Gud av hele ditt hjerte og hele din sjel, og du skal få leve.» «Kom, la oss gjøre opp vår sak! sier Herren. Om deres synder er som purpur, skal de bli hvite som snø; om de er røde som skarlagan, skal de bli hvite som ull.» «Jeg vil gi dem et hjerte så de kan kjenne meg, og forstå at jeg er Herren. De skal være mitt folk, og jeg vil være deres Gud, når de vender om til meg av hele sitt hjerte.» «Nei, slik er den pakten jeg vil slutte med Israels folk i dager som kommer, lyder ordet fra Herren: Jeg vil legge min lov i deres sinn og skrive den i deres hjerte. Jeg vil være deres Gud, og de skal være mitt folk.»²⁴⁹

Alle disse versene handler om helliggjørelsen. Fletcher sier at åpenbaringen om Jesus og Åndens utgytelse:

...skal frembringe den kristelige fullkommenhets plante hos troende kristne! Og at denne åpenbaringen av Kristus i Ånden så vel som i kjødet; at disse utgytelser av livets vann, denne ilddåp, som brenner opp syndens agner, renser oss fra alle våre urenheter og befri oss fra våre fiender.²⁵⁰

Han stiller også spørsmålet om hvor mange dåp av Den Hellige Ånd som er nødvendige for å rense en troende fra all synd. Fullkommen kjærlighet kan bli gitt gjennom en dåp, men hvis

---

²⁴⁸ Bibelen 2011. 5. Mos 6:4-5, 3. Mos 19:17-19, 1. Krøn 28:9

²⁴⁹ Bibelen 2011. 5. Mos 30:6, Jes 1:18, Jer 24:7 og 31:33

²⁵⁰ Fletcher, s. 8

to eller tre er nødvendige kan Herren gjenta dem. Fletcher siterer også Wesley om også helt nyfrelste kan nå kristelig fullkommenhet:

Dersom de virkelig har nådd det, vil jeg si at de er rettferdiggjorte og frelst fra synd i samme øyeblikk; og at de aldri behøver å miste det Gud har gitt dem, eller noen gang gjøre synd igjen. Men dette forekommer sannsynligvis meget sjeldent.²⁵¹

Vanligvis vil det ta tid å utrydde de onde tilbøyelighetene i seg, og før dette er borte er de ikke fullkomment fornyet i kjærlighet. Men Gud gjør ting på forskjellige måter. Noen ganger gjør Gud på et øyeblikk det som andre ganger tar mange år. Og det kan være et gradvis verk både før og etter dette øyeblikket. Derfor gir Fletcher rett til både dem som sier at det skjer på et øyeblikk, og de som sier at det skjer gradvis.

Når det gjelder å bli fullkomne må man definere hva slags fullkommenhet som menes. Noen setter målet så høyt som fullkommenhet lik englene, da skyter man langt over målet og blir motløs. Andre setter målet for lavt. Målet for kristelig fullkommenhet er ikke så høyt at det er umulig å nå, men heller ikke så lavt at det ikke krever noen innsats. Målet krever at man anstrenger seg til det ytterste samtidig med at man underkaster seg kraften i Jesu blod og Åndens helliggjørende innflytelse.

Fletcher sier at veien til kristelig fullkommenhet er en rett sammensetning av forutgående, støttende nåde, og ydmyk, understøttet fri vilje. Det er feil at fri nåde gjør alt, og det er feil med fariseisk virksomhet som vil gjøre alt selv. Man må bringe sammen læren om barmhjertighet og rettferdighet, og læren om den frie nåde og frie vilje. Det handler om Guds trofasthet i å holde nådens pakt, og menneskets trofasthet i å holde fast på pakt og holde seg innenfor dens grenser. Troen tar både i mot og handler, som Paulus sier i Filipperne 2:13: «For det er Gud som er virksom i dere, så dere både vil og gjør det som er etter Guds gode vilje.»²⁵² Å ta imot er den passive delen av troen, og å gjøre etter Guds vilje er den aktive delen av troen. Fletcher sammenligner denne troen med en passer. Den ene delen er fast plantet i midten av sirkelen som skal tegnes, og den andre roterer rundt denne og lager sirkelen:

---

²⁵¹ Fletcher, s. 16. Egen oversettelse

²⁵² Bibelen 2011

Når deres hjerte trygt hviler i Gud ved troen, ligner det på det ene benet på passeren som hviler i sirkelens midtpunkt. Men når det stadig beveger seg mot Gud i troen, når det gjør en flittig arbeiders verk, når deres sjel skriker etter Gud likesom hjorten etter friskt vann, da kan det lignedes med det benet på passeren som skriver sirkelens omriss.²⁵³

Vår tro skal være festet i Gud som midtpunkt, og lydigheten beveger seg i kraft av den hvile og styrke som finnes i midtpunktet. Den ydmyke troen redder fra fariseismen, og den lydige kjærligheten redder fra lovløsheten, og sammen underordner de seg Kristus og gjør oss til fullkomne kristne.

Når det gjelder de som tenker at vi har fullkommenhet bare i vår himmelske stedfortreder, Kristus, og ikke trenger en ydmyk kjærlighet i seg selv, sier Fletcher:

Unngå denne villfarelse, vær fullkomne i dere selv og ikke i en annen. La deres ydmykhets og kjærlighets fullkommenhet tilhøre dere selv; la den bo i dere. La den fylle deres eget hjerte og ha innflytelse på deres eget liv.²⁵⁴

Han sier vi må beslutte å bli fullkomne i oss selv, men ikke av oss selv. Vi må ikke tro at vi kan samle opp det lyset vi har fått og spare det til dagen etter, og deretter si at vi kan klare oss uten lyskilden og gjøre vår gjerning dagen etter uten den. Vi må konstant ha Gud som vår lyskilde, men lyset er virkelig i oss, ikke bare tilregnet.

For å kunne oppnå kristelig fullkommenhet trenger vi både ydmykhet, selvfornektelse og tro. Vi trenger å være ydmyke og angre det onde vi gjør og har gjort, sørge over synden i vårt liv. Vi trenger også å fornekte oss selv og ta opp vårt kors og følge Jesus, rense bort alt som står i veien for å kunne følge ham med alt det vi er og har. Men det er troen som gir oss muligheten til å motta det Gud vil virke i oss, for den virker ved kjærlighet. Wesley sier i et brev til John Ogilvie:

Så lenge du selv ærlig søker full frihet fra all synd, og en fornyelse til hele Guds bilde, vil Gud la deg lykkes i ditt arbeid; spesielt hvis du konstant og med styrke formaner

---

²⁵³ Fletscher, s. 20. Egen oversettelse

²⁵⁴ Fletscher, s. 30. Egen oversettelse.

alle troende til å forvente full helliggjørelse nå, ved enkel tro. Og bli aldri trøtt av å gjøre det gode: I sin tid skal du høste hvis du ikke mister motet!²⁵⁵

I følge Wesley er det altså tro som kan gi deg full helliggjørelse umiddelbart, i tillegg skal vi gjøre gode gjerninger.

Men hva slags tro er det som renses oss fra synd og gjør oss fullkomne i kjærlighet? Fletcher setter opp fire punkter:²⁵⁶ 1) En guddommelig visshet og overbevisning om at Gud har lovet det i sitt Ord. 2) At Gud er mektig til å holde alt det han har lovet. 3) At han er både villig og mektig til å gjøre det nå. 4) Forvissningen om at Gud virkelig gjør det nå. Da renses sjelen fra all synd og urettferdighet.

Fletcher legger også vekt på bønnens betydning for å oppnå fullkommen kjærlighet:

Når mange troende hjerter løfter opp og kjemper i fellesskap med Gud i bønner, så kan vi sammenligne dem med mange flittige hender som arbeider ved en stor pumpe. Det er spesielt når dette skjer at kildene i det store nådedyp åpnes opp, himmelens sluser åpnes, og levende vannstrømmer flyter inn i de lydige troendes hjerter.²⁵⁷

Fletcher anser felles bønn som særdeles nyttig, og sammenligner det med disiplene på øvresalen på pinsedagen.

Siste del av Fletchers bok om kristelig fullkommenhet gir råd til den som har oppnådd målet. Han advarer dem at de må være på vakt fordi det er mulig å falle fra denne tilstanden også, likesom Adam. Han oppfordrer til å leve i kamp og ydmykhet, og å se på Jesus på korset for å forstå prisen for det man har oppnådd. Han oppfordrer også til å leve i samfunnet med Kristi lidelser, og ikke søke noe annet enn kjærlighet. Fletcher siterer Wesley:

«Årsaken til tusen feiltagelser», sier Wesley, «er at man ikke fullkomment setter seg inn i at kjærlighet er Guds høyeste gave -- den ydmyke, fromme, tålmodige

---

²⁵⁵ Wesley 1872/1998, Vol 12 s 527

²⁵⁶ Fletscher, s. 39

²⁵⁷ Fletscher, s. 42. Egen oversettelse

kjærlighet; at alle syner og åpenbaringer av ethvert slag er ubetydeligheter i forhold til kjærlighet.»²⁵⁸

At man er fullkommen i kjærlighet betyr ikke at man er uten feil. Derfor er det viktig å bekjenne enhver forseelse eller feil man har begått. Det også viktig å vise kjærlighet til alle. Kjærligheten skal ikke bare være til de menneskene som er enige med deg, og hvis man bare vil høre de predikanter som faller i smak, «står dere i fare for å falle fra fullkommenheten og bli partiske.»²⁵⁹ Man må sørge for å bruke det man har fått, og la troen føre til fullkommen gjerning (Jak. 1:3-4).

Til slutt siterer Fletcher igjen Wesley:

Når dere har gjort noe for Gud eller mottatt noen nådesbevis fra ham, så trekk dere tilbake fra verden, om ikke inn i deres lønnkammer, så i det minste inn i deres eget hjerte, og si: 'Jeg kommer, Herre, for å gi tilbake til deg det du har gitt, og jeg overgir det frivillig for igjen å gå tilbake til mitt eget intet. For hva er vel den mest fullkomne skapning i himmelen eller på jorden i ditt nærvær annet enn et tomt kar, som kan blir fylt med deg og av deg, liksom luften som er tom og mørk kan fylles med solens lys? Gi derfor, å Herre, at jeg aldri må tilregne meg din nåde som av meg selv. (...) Å, gi meg samme evne til å både motta og gi tilbake din nåde og dine velgjerninger. Jeg sier dine, for du er den som virker i oss «både å ville og å gjøre». Det rette middel til å fylles på ny med nådens rikdommer er dermed å avkle seg selv. Uten dette er det svært vanskelig å unngå å bli kraftløs i utøvelsen av det gode.»²⁶⁰

Bønn og hellighet

Kristen atferd

Metodistpredikanten Edward M. Bounds sier mye om hellighet og et rent liv i forbindelse med bønn, og hvordan de henger sammen: «Bønn styrer atferd, og atferd skaper karakter. Atferd er det vi gjør; karakter er det vi er.»²⁶¹ Bønnen er en hjelper for karakter og atferd, og hjelper til å etablere begge deler. Både karakter og atferd er avhengig av bønnen for å

---

²⁵⁸ Fletscher, s. 61. Egen oversettelse.

²⁵⁹ Fletscher, s. 65. Egen oversettelse.

²⁶⁰ Fletscher, s. 71. Egen oversettelse.

²⁶¹ Bounds E. M. 2002, s. 69. Egen oversettelse

fortsette å utvikle seg. Jo mer vi ber, jo renere og bedre blir livene våre. Han sier at den kristne religionen handler om mennesker som mangler åndelig karakter og lever vanhellige liv. Religionen søker å forandre dem slik at de blir hellige i hjertet og lever rettferdige liv, d.v.s. å forandre dårlige mennesker til å bli gode mennesker. Bønnen hjelper til med dette. Bønnens oppgave er å endre menneskers karakter og atferd. Det forutsettes at kirken er rettferdig og skal være opptatt av å vende mennesker til rettferdighet. Et produkt reflekterer særpregene til produsenten. En rettferdig kirke med en rettferdig hensikt produserer rettferdige mennesker. Bønn skaper et rent hjerte og rent liv, mens et urettferdig liv kommer ut av mangel på bønn.

Et liv fylt av kraftløshet reflekterer kraftløsheten i bønner. Vi kan ikke tale til Gud intimt og med kraft om vi ikke lever for ham. Bounds skriver: «Ganske ofte forliser kristen erfaring på atferdens klippe. Nydelige teorier skjemmes av stygge liv. Den vanskeligste tingen med fromhet (...) er å ha evne til å leve det ut.»²⁶²

En bønn Gud alltid hører er omvendelsesbønner. Men omvendelse er ikke bare å være lei seg for synd, men også å vende seg bort fra det gale og lære å gjøre det rette. Bønn som ikke resulterer i rette tanker og liv er en farse. Hvis ikke bønner renser karakteren og retter opp atferden har man misset hele bønnens hensikt. Bønner vokser i kraft i samme grad som den får muligheten til å korrigere vårt liv.

Bounds fortsetter å si at karakter i det indre livet er en betingelse for effektiv bønn. Hvis vi lever inkonsistent hindrer det bønnelivet og nøytraliserer det lille vi faktisk ber. Det er alltid bønner til den rettferdige som utretter mye (Jakob 5:16). Bounds mener at man faktisk kan gå lenger og si at det er bare den rettferdiges bønn som utretter noe i det hele tatt, noensinne.²⁶³ Det som gir vekt, innflytelse og kraft til vår bønn er å alltid ha et øye mot å herliggjøre Gud, og være besatt av en ærlig lengsel etter å behage ham. Bønn må komme ut et rent hjerte. Den må alltid bli styrket av et liv som sikter på å adlyde Gud, rette seg etter den guddommelige loven og legge seg under den guddommelige viljen.

---

²⁶² Bounds 2002, s. 74. Egen oversettelse

²⁶³ Bounds 2002, s 75

Bønn og lydighet

Bounds snakker om viktigheten av lydighet. Han nevner at moseloven regner lydighet som bedre enn offer²⁶⁴. Lydigheten er en høy dyd, og tro virkeliggjort i handling. Lydighet er også kjærlighet, som Jesus uttrykker i Johannes 15:10: «Hvis dere holder mine bud, blir dere i min kjærlighet, slik jeg har holdt min Fars bud og blir i hans kjærlighet.»²⁶⁵ «Lydighet til Gud er en tilstand av åndelig sparsommelighet, indre tilfredsstillelse og hjertestabilitet.»²⁶⁶

Men hva er lydighet? Bounds sier at lydighet er å gjøre Guds vilje og holde hans bud. Og det gjelder alle hans bud. Spørsmålet er om det er mulig å holde alle Guds bud. Ja, det kan man, sier Bounds, gjennom bønn kan man oppnå dette. Gud gir ikke befalinger mennesker ikke kan holde. Gud er ikke så urettferdig at han krever noe vi ikke kan gjøre. Guds bud er gode. Derfor er det viktig for oss å legge merke til hva han sier og adlyde det. Gud har gitt oss bud for å fremme det som er til det beste for oss. Det lønner seg å være lydige.

Lydighet er kjærlighet som oppfyller alle ønsker, og ikke et hardt krav. Kjærligheten elsker å adlyde og tilfredsstille den som den elsker. Oppgaven er ikke for hard, for Jesus sier: «For mitt åk er godt og min byrde lett.»²⁶⁷ Gud har gitt oss midler som hjelper oss å oppfylle hans vilje. Guds bud kan dermed oppfylles av alle som søker tilgang på nåde som setter dem i stand til å adlyde. Guds barn har en forpliktelse til å adlyde ham, for opprør er kjernen i synd. Det er en fornektelse av Guds autoritet som han ikke kan tåle. Gud gir oss, gjennom den nye fødsel og Den Hellige Ånds virke, en nåde som gjør det mulig for oss å gjøre alt som blir krevet av oss når vi er under Forsoningen. Denne nåden blir gitt uten begrensning som svar på bønn.

Samtidig som Gud altså krever, har han også forpliktet seg på å gi oss den nødvendige styrken og viljen og nåden for å kunne tilfredsstille hans krav. Gjennom tro og bønn blir menneskets natur forandret slik at den får del i guddommelig natur. All motvillighet til å adlyde Gud blir tatt ut av ham, og den naturlige manglende evnen til å holde budene blir tatt bort.

---

²⁶⁴ Bibelen 2011. 1. Sam 15:22

²⁶⁵ Bibelen 2011

²⁶⁶ Bounds 2002, s. 78. Egen oversettelse

²⁶⁷ Bibelen 2011 Matt. 11:30

Ingen kan nekte for at en mann som ikke er fornyet ikke kan adlyde Gud. Men å erklære – etter at man har blitt fornyet av Den Hellige Ånd, har mottatt en ny natur, og blitt et barn av Kongen – at han ikke *kan* adlyde Gud er å holde fast på en tåpelig innstilling. Det viser en sørgelig uvitenhet om forsoningens verk og betydning.²⁶⁸

Den som er kalt til bønn er kalt til fullkommen lydighet. Gud svarer på bønn når vi er lydige overfor hans bud. Gud ville ikke satt dette som betingelse dersom vi ikke kunne være lydige.

I følge Bounds sa Martin Luther at den kristne bransjen var bønn, men Bounds mener at kristne har en annen bransje å lære før han lærer bønnens hemmeligheter, og det er lydighet til Faderens vilje. «Lydighet følger kjærlighet, og bønn følger lydighet.»²⁶⁹

Bounds sier at en som har vært ulydig kan be. Men da må han be om tilgivelse og nåde. Han må komme til Guds føtter med tårer, bekjennelse og et angrende hjerte. Gud vil høre ham og svare på bønnene. Men denne typen bønn hører ikke til Guds barn, men til en angrende synder som ikke har noen annen måte å nærme seg Gud på. Men selv om livet er flekket av synd kan en angrende synder vende seg til Gud og søke tilgivelse og frelse. Gud vil svare på den bønningen.

Livet i lydighet hjelper bønningen fram. Når viljen er helt i overensstemmelse med Guds vilje og det ytre livet viser frukten av rettferdighet, så vil dette livet løfte opp og støtte de bedende hender slik som Aron og Hur gjorde.

Gud godkjenner ikke synd eller unnskylder ulydighet. Man kan ikke bruke unnskyldningen om at det er umulig å være lydig mot Gud, for da plasserer man mennesket i en stilling der det er umulig å være lydig mot Gud. Jesus sier: «Hvorfor kaller dere meg 'Herre, Herre!' og gjør ikke det jeg sier?»²⁷⁰ Bounds sier: «Guds kongelige forbedere kommer fram for Ham med kongelige liv.»²⁷¹

Full overgivelse

Bounds sier at den bønningen som har store resultater er ikke bare å framsi bønner, men det er hellig bønn, «de helliges bønner» (Åp 8:4). De som ber med store resultater er de som er satt

---

²⁶⁸ Bounds E. M. 2002, s. 82-83. Egen oversettelse

²⁶⁹ Bounds E. M. 2002, s. 84. Egen oversettelse

²⁷⁰ Bibelen 2011. Lukas 6:46

²⁷¹ Bounds E. M. 2002, s. 86-87. Egen oversettelse

til side *fra* synd og *til* Gud. Full overgivelse åpner døren til nådens trone. Jesus var «hellig, uten ondskap, ren, atskilt fra syndere»²⁷² (Hebr. 7:26), og han hadde helt åpen tilgang til sin Far på grunn av sin ubetingede lydighet. To ting satte ham i stand til å nærme seg nådens trone med stor frimodighet: Han ønsket å gjøre sin Fars vilje, og han var bevisst på at det var det han ville. Lydighet som springer ut fra kjærlighet gir oss visshet og posisjonerer oss for å be effektivt. Denne lydigheten må være vedvarende og full av kjærlighet. Bounds skriver: «Jesus lærte lydighet i lidelsens skole. På samme tid lærte Han bønn i lydighetens skole. På samme måte som det er en rettferdig manns bønn som utretter mye, er det rettferdighet som er lydighet til Gud. En rettferdig mann er en lydig mann. Han kan be effektivt. Han kan utrette store ting når han går på kne.»²⁷³ Bønn er ikke bare å si et navn²⁷⁴, bønn er lydighet. Bak bønnen må det ligge handling. Det er det å stadig gjøre Guds vilje i hverdagen som gir bønnen sin kraft. Intet navn, uansett hvor stort og kraftfullt, kan gi effektivitet i bønn som ikke er fulgt av å gjøre Guds vilje.

Det nytter ikke bare å ta tak i et løfte og med stahet holde fast på det. Det kan hjelpe i å styrke troen, men utholdende og påtrengende bønn må legges til dette løftet. Det er bare de som adlyder Gud som har evne og kompetanse til å kunne gjennomføre slik bønn. Tro er en frukt av bønn, og de to er gjensidig styrkende. Når man er lydig mot budene stoler man på løftene:

Der hvor lydighetens ånd helt gjennomsyrrer sjelen og viljen er fullkomment overgitt til Gud blir troen en realitet. Den gjør også det hvor det er et fast, uforanderlig formål om å adlyde Gud. Da blir troen nesten ubevisst. Etter lydighet er det neste naturlige steg. Det steget tas enkelt og lett. Vanskeligheten i bønn er dermed ikke med tro, men med lydighet, som er troens grunnlag.²⁷⁵

Mangelen på lydighet i våre liv bryter ned vår bønn. Når våre liv er i opprør blir bønnen nesten umulig, bortsett fra bønn om nåde.

---

²⁷² Bibelen 2011

²⁷³ Bounds E. M. 2002, s. 91. Egen oversettelse

²⁷⁴ Matteus 7:21-23

²⁷⁵ Bounds E. M. 2002, s. 93. Egen oversettelse

Eksempler fra metodisthistorien

I presentasjonen av metodistbevegelsen nevnte jeg William Bramwell fra England. Han ble metodist som ung mann på tross av motstand fra foreldrene, og ble snart klasseleder og lokalpredikant. Han kjente et kall til tjeneste ikke lenge etter at han ble omvendt, men kjempet lenge imot fordi han opplevde dette som en så høytidelig og opphøyet tjeneste. I løpet av tjenesten ble han utsatt for mye forfølgelse, og han ble ofte plassert der hvor det var vanskeligheter og stridigheter i forbindelse med menigheten. Han ble utnevnt til Dewsbury hvor ledelsen i kapellet hadde gjort opprør og utnevnt sin egen pastor, så kapellet var tapt for metodistene. Bramwell var meget opptatt av full helliggjørelse, som nevnt i presentasjonen, og hans første spørsmål på et nytt sted gjaldt de som hadde opplevd full helliggjørelse. Han sa om Dewsbury at han ikke kunne finne en eneste som hadde opplevd helliggjørelse.²⁷⁶ Han startet umiddelbart med bønnemøter kl fem om morgenen. Han sendte også bud etter sin venn, Ann Cutler, som kom og hjalp ham. Hun ble kalt «Praying Nanny», og var en av de første som ble omvendt da han begynte som predikant. Hun var en kvinne som var fullstendig innviet til å tjene Gud i bønn. De ba og kjempet i bønn i hvert sitt rom tidlig hver morgen, uke etter uke, måned etter måned, til de endelig brøt gjennom. Det andre året i Dewsbury kom en mektig vekkelse som svar på bønner.

Bramwell skriver om Ann Cutler:

Hun levde i tro. (...) På flere steder, når predikanter og andre hadde mistet håpet om vekkelse, utvalgte hun noen få til å bistå henne i bønner, og til stor overraskelse for mange seiret hun og brøt igjennom med Gud.²⁷⁷

På en vanlig dag kunne både Bramwell og Cutler be opp mot 6 timer og mer. De innså at kraften i bønner var det som gjorde at det ble et gjennombrudd på steder og byer.

Når Bramwell kom til Sheffield beskriver han et sted hvor det er hyggelige mennesker, men ingen som er helliggjort, og han tviler også på om mange virkelig er rettferdiggjort. Han ser omkring 20 bli satt i frihet av Gud i hvert møte, men kommenterer at han tror han ville sett mange flere hvis det var noen som ba: «Jeg tror jeg skulle ha sett mange flere, men jeg kan ennå ikke finne en bedende mann. Det er mange gode mennesker, men jeg har ikke funnet

---

²⁷⁶ Andrews, 1909, s. 16

²⁷⁷ Bramwell, 2013

noen som kjemper med Gud.»²⁷⁸ Men i løpet av få måneder er det vekkelse de fleste plasser og noen steder store vekkelser. Noen steder er det så mye folk at hundrevis ikke kommer inn i lokalet. «På slutten av det første året av Bramwells tjeneste i Sheffield fant man at antallet kirkemedlemmer hadde økt med 1250.»²⁷⁹

Bønnesvar

Jeg har allerede behandlet en del stoff om bønnesvar i gjennomgangen av E.M. Bounds, men vil ta med noe mer. Vi så at hovedårsaken til bønnesvar i det jeg har behandlet tidligere var hellighet og innvielse til Gud. Samuel Wakefield sier at hvis våre bønner skal bli hørt må de framføres med rett sinnelag. De må utføres (1) uten å fremheve seg selv, (2) i tilgivelsens ånd, (3) i ydmykhetens og erkjennelsens ånd, (4) i forsakelsens ånd, og (5) i tro.²⁸⁰

Når vi så på Bramwell og Cutler ser vi at en grunn til bønnesvar er mye bønn og inderlig bønn. Utholdenhet i bønnen var viktig i tidlig metodisme. Når det blir mindre bønn, minker altså sjansen for bønnesvar. Bounds nevner noen årsaker til at bønnen minker:

Andre plikter vokser seg store og trenger bønnen til side. Først begynner man å skynde seg gjennom bønnen, og man blir rastløs. Deretter korter man ned tiden som brukes på bønn. Så trenges den inn i et hjørne og utførelsen av den er avhengig av små fragmenter av tid som kommer innimellom. Bønnens verdi har minket, den får ikke den respekten den skal ha og virkningen minker. Til slutt regner vi ikke lenger med bønnen, og den er ikke en del av våre vaner. «Vi slutter å be og slutter å leve åndelig.»²⁸¹

Den eneste måten å demme opp for travelhet og verdslighet er bønn. Og den eneste måten å sørge for at vår bønn ikke blir hindret er å ha klart for seg hvor stor verdien av bønnen er. Storheten i bønn kan man ikke se uten åndelig disiplin, noe som er hardt arbeid som involverer hele mennesket. Et hellig liv er bare en forberedelse på bønn. Det er like vanskelig å be som å leve et hellig liv.

Bønn i Det gamle testamente kalles å kjempe. Konflikt og dyktighet, anstrengende, uttømmende innsats er involvert. I Det nye testamentet har vi begrepene strebe,

---

²⁷⁸ Andrews, 1909, s. 22. Egen overs.

²⁷⁹ Andrews, 1909, s. 24. Egen overs

²⁸⁰ Wakefield, 1888, s. 595

²⁸¹ Bounds E. M. 2004, s. 342. Egen oversettelse

inderlig strid, brennende, effektiv, smerte, alt indikerer at det legges inn en intens innsats og at vanskeligheter overvinnes.²⁸²

Ordene som brukes i Bibelen taler om ting som er hardt arbeid. Bounds kommer fram til at resultater i bønn generelt er proporsjonalt med kostnaden i å fjerne de hindringene som står i veien for vår kommunikasjon med Gud.

Bønn er ikke frukten av naturlige talenter, men en frukt av tro, hellighet og åndelig karakter. Mennesker lærer å be mens de lærer å elske Gud. Fullkommen enkelhet, med ydmykhet i troen er de viktigste ingrediensene.

Bønnens ånd må styre vår ånd og vår atferd, ellers blir tiden i lønnekammeret kjedelig og tørr. Vi må leve for Gud utenfor lønnekammeret om vi ønsker å møte Gud i lønnekammeret. Hvis mennesker levde bedre ville de be bedre. Det er snakk om lydighet, men mer enn bare lydighet, det handler om å gjøre de tingene som Gud liker godt.

Bounds skriver: «Det utgjør en stor forskjell om vi kommer til Gud som en kriminell eller et barn; for å bli benådet eller for å bli anerkjent; for å gjøre opp eller for å bli omfavnet; for straff eller for velvilje.»²⁸³ Jesu navn må æres i våre liv før navnet vil ære våre forbønner. Troens liv gjør troens bønn fullkommen. «Kraften fra bønnerommet består av energien som flyter ut fra summen av det å leve.»²⁸⁴ Kristne burde utfordres til å be sine liv, eller ikke be i det hele tatt.

Bounds sier at så mye av våre bønner er uten mål eller mening. Den er uten hensikt. Bønnen springer ut av en stor fare eller følelsesmessig påkjenning, og vi løper til Gud og prøver å linke ham til vår sak, eller å få ham til å brenne for det vi brenner for. Vi kan be for alle ting, men vi må be med rene hender og underkastelse under Guds vilje mens vi forblir i Kristus. Bounds beskriver noe han kaller «Prayerless prayer»²⁸⁵, bønneløs bønn. Det er bønn fra mennesker som er ute av harmoni med Kristus, som ber bønner som kan høres fine ute, men er uten det sanne hjertet i bønn, og som ikke får bønnesvar. Han sier om dette at det er to store onder: å ikke be i det hele tatt, og å be på feil måte. Han tror kanskje det største ondet

---

²⁸² Bounds E. M. 2004, s. 344. Egen oversettelse

²⁸³ Bounds E. M. 2004, s. 345. Egen oversettelse

²⁸⁴ Bounds E. M. 2004, s. 346. Egen oversettelse. Eng.: "The closet force is made up of the energy which flows from the confluent streams of living."

²⁸⁵ Bounds E. M. 2004, s. 347

er å be feil, for da kan det se ut som om man utfører den plikten man har, uten at man gjør det.

Betingelsene for bønn er klare: Det er å bli i Kristus, i hans navn. Det er ingen ting som vil holde oppe bønnelivet som en dyp overbevisning om at bønn er å komme nær til Gud. Lengsel legger tyngde på bønnevogna, og troen driver hjulene på den. Bønneløs bønn har ikke denne desperate lengselen som Moses uttrykker: «Tilgi nå syndene deres! Kan du ikke det, så stryk meg ut av boken du skriver i!»²⁸⁶ Bønneløs bønn har ikke hjertet i sin bønn, den er ikke oppriktig. Men det verste er at den skiller bønner fra livet, den ytrer ord som går mot onde ting i verden, men med hjertet og livet løper den med verden; den ber om ydmykhet, men gir næring til stolthet. Den får ingen resultater. Bounds avslutter utlegningen med setningen: «Bønn kan gjøre hva som helst Gud kan gjøre!»²⁸⁷

---

²⁸⁶ Bibelen 2011, 2. Mos. 32:32

²⁸⁷ Bounds E. M. 2004, s. 349. Egen oversettelse

6. Drøfting

Jeg vil begynne drøftingen med å gjenta forskningsspørsmålet som ligger til grunn for denne avhandlingen: «I hvor stor grad er det likhetstrekk mellom metodismen på 1700- og 1800-tallet og bønnehusbevegelsens lære om helliggjørelse og bønnesvar?»

For å svare på dette vil jeg i drøftingen begynne med å sammenligne Metodistkirken på 1700- og 1800-tallet og Bønnehusbevegelsen når det gjelder hellighet og helliggjørelse. Deretter vil jeg ta for meg de to bevegelsene med tanke på bønnesvar som har med hellighet å gjøre. Jeg tar også med et lite underkapittel om hindringer for bønnesvar som ikke nødvendigvis har med hellighet å gjøre. I drøftingen vil jeg sammenligne med forfatterne jeg brukte i teoridelen i tillegg til at jeg supplerer med andre forfattere som sier noe relevant om temaet.

Drøfting av hellighet og helliggjørelse

Hva er hellighet og helliggjørelse?

Bønnebevegelsen snakker om hellighet på flere måter, men de bruker ikke nødvendigvis uttrykkene hellighet og helliggjørelse. Derfor er det litt vanskelig å finne en definisjon på hva hellighet er ut fra bøkene deres. Derfor vil jeg sette en enkel definisjon at hellighet er Kristuslikhet, og helliggjørelse er vekst i modenhet, og finne ut hva de skriver om det.

Billy Humphrey skriver om rettferdighet og Guds rike som skal komme. Det å komme inn i Guds rike er en parallell til å være hellig fordi Guds rike bringer rettferdighet der hvor det får innflytelse. Humphrey sier: «Til syvende og sist er rettferdighet *frihet for alle som er fanget.*»²⁸⁸ Når Guds rike skal komme handler det om at rettferdigheten og kulturen fra himmelen skal gjennomsyre alle samfunn på jorden.

Pete Greig beskriver hellighet som noe lysende som «skjærer i øynene»²⁸⁹, som handler om høy integritet og som er ubesudlet, som ikke er fornøyd med gode ting, men som vil strekke seg etter det beste. Helge Brudeli snakker om relasjonen med Gud som må opprettes, og den relasjonen er avhengig av et visst mål av hellighet. Hellighet åpner veien til Gud, og mangel på hellighet stenger og hindrer for at Gud skal komme med vekkelse. Hellighet er

---

²⁸⁸ Humphrey 2009, s 69. Egen oversettelse.

²⁸⁹ Greig 2011, s 23 bakfra

også noe vi mennesker kan få del i ved å se på Guds storhet og hellighet, «og så skjer det noe i meg som gjør at jeg blir slik.»²⁹⁰ Hellighet er altså å bli lik Gud.

Mike Bickle skriver om å bli i Kristus, som består av tre ting: Snakke med Gud, ta til oss av løftene hans, og underordne oss hans lederskap. Særlig den siste handler om hellighet, med fokus på at Gud vet best, hans vilje er hellig, og dermed blir også lydighet mot ham hellighet. Lydigheten er en del av paktsforholdet til Gud: Gud elsker oss og vi skal elske ham tilbake av all vår kraft. Det er ikke slik at vår lydighet gjør at han elsker oss mer, men vår kjærlighet til ham gjør at vi ønsker å være lydige, og det gjør at vi kan kjenne hans kjærlighet bedre.

Siden Metodistene er mer direkte opptatt av begrepet hellighet er det naturlig at det er lettere å finne svar på det blant dem. John Wesley sier at hellighet er kjærlighet:

Jeg fortalte deg at det var kjærlighet; kjærlighet til Gud og vår neste; Guds bilde stemplet i hjertet; Guds liv i menneskets sjel; det sinnelag som var i Kristus, som gir oss evne til å vandre som Kristus vandret.²⁹¹

John Fletcher sier at hellighet eller kristen fullkommenhet er «modenheden av de dyder som utgjør den kristelige karakter i den stridende kirke. (...) og fremfor alt fullkommen kjærlighet til den usynlige Gud gjennom den klare og tydelige kunnskap om vår mellommann, Jesus Kristus.»²⁹² I tillegg til kjærlighet regner han opp blant annet fullkommen omvendelse, tro, ydmykhet, selvfornektelse og så videre.

Dette perspektivet med kjærlighet finner vi ikke så mye hos bønnebevegelsen, men jeg har en følelse av at de ikke vil være uenige med metodistene her. Bickle skriver om paktsforholdet til Gud som består av at Gud elsker oss og vi skal elske ham tilbake

Hegstad sier at NTs definisjon på helliggjørelse er å «vende seg bort (fra) synden til et liv i overensstemmelse med Guds vilje.»²⁹³ Hellighet kan bare erfares fullt ut ved den endelige frelse hos Gud i herlighet, men skal gi seg konkrete utslag i dette livet. Det er mulig å la

---

²⁹⁰ Brudeli 2013

²⁹¹ Wesley 1872/1998. Vol 3 s 341. Egen oversettelse.

²⁹² Fletcher s 3. Egen oversettelse.

²⁹³ Hegstad 2015, s 197 («fra» lagt til av meg)

helligheten prege livet mer eller mindre. Helliggjørelsen er prosessen som gjør at helligheten preger livet.

Både bønnebevegelsen og metodismen passer inn i denne beskrivelsen av hellighet. Sentralt her er Guds vilje, og å vende om slik at vi kan bli lik Gud. Bickle skriver om lydighet og Fletcher skriver om omvendelse og selvfornektelse

Hvorfor skal vi bli hellige?

Hensikten med å bli hellige er i Humphreys perspektiv på Guds rike at dette riket skal få mer og mer innflytelse slik at Guds plan kan gjennomføres i verden. Dette gjelder både individer og nasjoner. Hellighet er en forutsetning for å overleve de siste tider og trengselen og forberede Jesu gjenkomst. For Greig er hellighet en forutsetning for å kunne fullføre oppdraget, og det å vokse i hellighet er også en del av relasjonen til Jesus.

Metodistene begrunner det i at Guds bud kommer med noen krav om å elske Gud, tjene ham, være helhjertet og kjenne ham. Helligheten skal også ha som resultat at man elsker sine medmennesker og gjør godt mot dem. John Wesley sier om den som er helliggjort: "Han føler i sin sjel et brennende, hvileløst ønske om å bruke og bli brukt for dem."²⁹⁴

Hvis vi sammenligner med teoridelen ser vi noen av de samme elementene. Hegstad skriver at det bibelske perspektivet er at Gud ønsker at vi skal vende oss bort fra synden for å leve etter Guds vilje. Videre skriver han at et sterkt motiv i luthersk sammenheng er at helliggjørelsen ikke er for egen del, men for vår neste. Meistad skriver om wesleyansk hellighetsforståelse at den skal komme til uttrykk i samfunnet rundt slik at samfunnet kan forvandles etter Guds vilje.

Her ser vi at hellighet motivert av lydighet mot Guds vilje finnes både hos de tidlige metodistene og hos bønnebevegelsen og i referanselitteraturen. Tanken om at det skal være til nytte for vår neste er også til stede hos alle. Men når det gjelder det eskatologiske perspektivet som spesielt Humphrey legger vekt på, der helligheten er en del av endetidsforberedelsen, så virker ikke det så fremtredende i de andre tradisjonene.

---

²⁹⁴ Wesley 1872/1998. Vol 14 s 321. Egen oversettelse.

Hvor langt er det mulig å nå i helligjørelsen?

Er det mulig for mennesker å nå et mål hvor de ikke kan synde? Her ser det ut som alle forfatterne jeg har lest er enige, og det gjelder både metodister og bønnebevegelsen: Det er ikke mulig. Wakefield bruker eksempelet med «våre første foreldre», Adam og Eva.²⁹⁵ De var i en fullkommen hellighetstilstand siden de var skapt fullkomne av Gud, og Gud hadde sagt «det var overmåte godt»²⁹⁶. Men selv om de var fullkomne ble de fristet, falt i synd, og fordervet ved det menneskeslekten. Da sier det seg selv at det heller ikke er mulig for mennesker som kommer fra en syndfull tilstand og blir hellige å komme inn i en tilstand der de ikke **kan** falle i synd.

Men hvor langt er det mulig å komme i erfaringen av helligjørelse? Wesley skrev: «Kristelig fullkommenhet innebærer altså ikke som noen mennesker synes å ha forestilt seg, at man blir løst fra uvitenhet, mistak, svakhet eller fristelse.»²⁹⁷ I den metodistiske læren om kristelig fullkommenhet definerer man synd som «frivillig overtredelse av en kjent Guds lov.»²⁹⁸ Hellighet, eller kristelig fullkommenhet, er modenhet og fullkommengjøring av Åndens frukt²⁹⁹ og lydighet mot kjærlighetens lov³⁰⁰ uttrykt ved 1. Joh 4:18b: «Den fullkomne kjærligheten driver frykten ut.»³⁰¹ Dermed er hellighet fullkommen kjærlighet.³⁰²

Jeg har ikke funnet denne definisjonen av synd hos bønnebevegelsen. Der ser det i hovedsak ut som om de har den vanlige definisjonen av synd som å komme til kort i forhold til Kristuslikhet. I det jeg har lest har er det tydelig at vekst i modenhet og hellighet er mulig og ønskelig, men jeg har ikke sett noe som tyder på at bønnebevegelsen tror at man kan komme til noe stadium av fullkommenhet. Et unntak kan være Pete Greigs dikt «Visjonen» hvor han snakker om «hellighet som skjærer i øynene», «lengsel etter stjernene» og «strekker seg etter det beste.»³⁰³ Her vises det til et ideal som er veldig høyt, men spørsmålet er om det er mulig å nå «stjernene».

---

²⁹⁵ Wakefield 1888, s 547.

²⁹⁶ Bibelen 2011: 1. Mos 1:31.

²⁹⁷ Wesley 2013, s 201

²⁹⁸ Wesley 1872/1998, s 394, bind 12. Dette kaller Wesley for «sin, strictly speaking», dvs «synd i streng forstand». Den vanlige definisjonen av synd er å komme til kort i forhold til Kristuslikhet.

²⁹⁹ Gal 5:22-23

³⁰⁰ Matt 22:37-39

³⁰¹ Bibelen 2011

³⁰² Se Wakefield 1888, s 539.

³⁰³ Greig 2011, ss. 23, 25 bakfra

For Fletcher og Wesley i metodismen er det klart at man kan nå fullkommenhet. Fletcher legger vekt på at det er et Åndens verk i mennesket som fører til fullkommen omvendelse, tro, ydmykhet, saktmodighet, selvfornektelse, underkastelse, håp, kjærlighet til fiender og venner, og kjærlighet til Gud. Som jeg skrev tidligere er fullkommenheten ikke absolutt, men det er mulig å gjøre feil i denne tilstanden. Derfor er det viktig å bekjenne enhver forseelse og feil man begår. Det er også alltid mulig å vokse videre fra ethvert stadium, og det er gradvis vekst både før og etter oppnåelsen av full helliggjørelse.

For Bickle i bønnebevegelsen ser det ikke ut som om det er en mulighet for å oppnå fullkommenhet, selv om det er et mål å vokse i modenhet. Han sier at det er viktig at lydighet er en hjertesak, men at det ikke er mulig å komme så langt at man ikke gjør feil. Som tidligere nevnt sier Bickle: «Det er viktig av vi gjør lydighet til en hjertesak, selv om vi kommer til kort i praksis. Det finnes ingen som har kommet så langt i rettferdighet at han eller hun er hevet over alle fristelser og aldri snubler på sin vandring med Gud.»³⁰⁴ Dette kan bety det samme som metodistene sier at han her ikke snakker om synd, men om feiltagelser og mangler som kommer som en følge av at man ikke har all kunnskap. Men det virker mer som om han snakker om synd når han skriver om å «snuble».

Hvis vi sammenligner bønnebevegelsen og metodistene med de 7 kategoriene til Drury kan vi slå fast at metodistene tilhører blant de tre siste kategoriene, hvor det er mulig å oppnå fullkommen hellighet og beholde denne helligheten. De sier ikke at alle oppnår dette, men at det er mulig og ønskelig at det skjer. Det synes som om bønnebevegelsen i hovedsak tilhører kategori 2 «verdige mål – umulig drøm». Man skal strekke seg etter hellighet, men det er ikke mulig å nå fram til målet. Det kan hende at representanter fra bønnebevegelsen på direkte spørsmål ville sagt at det er mulig å oppnå hellighet en liten stund dvs. kategori 3 eller 4, men det er ikke mulig å lese ut av litteraturen jeg har. Men jeg tviler på at de ville havnet på de samme kategoriene som metodistene.

Hvis vi ser på det Meistad sier om luthersk lære med at den kristne er tilregnet hellighet på samme måte som med rettferdighet, så har Fletcher et svar på dette. Han sier at vi skal unngå «villfarelsen» at helligheten er bare i vår himmelske stedfortreder, Jesus. Han sier at vi skal være fullkomne i oss selv og ikke en annen. Fullkommenheten skal bo i oss og fylle

---

³⁰⁴ Bickle 2015, s. 53

vårt hjerte og ha innflytelse på vårt eget liv. Det betyr likevel ikke at vi er fullkomne av oss selv, for det er noe som må komme fra Gud hver eneste dag. Han bruker bildet med at vi trenger lyskilden for å ha lys, vi kan ikke spare lysskinnet i et rom når lyset er slokket.

Når det gjelder hva som er fullkomment i metodismen ser det for meg ut som om man også kan bruke uttrykket fullkommen motivasjon. Med det mener jeg at motivasjonen man har for alt man gjør i livet sitt er å søke Gud og hans vilje alene.

Hvordan blir vi helliggjort?

Et viktig ord hos både bønnebevegelsen og metodismen er omvendelse. Humphrey skriver at for å komme inn i Guds rike er man avhengig av omvendelse. Dette gjelder den første omvendelsen som går på rettfærdiggjørelsen, men det går videre også på forandring av livet. Dette gjaldt Israel på Jesu tid, og det gjelder oss i vår tid. Humphrey sier at omvendelse er å forandre sinn slik at man forandrer sine handlinger. Det er ikke nok å være lei seg, men bedrøvelsen må føre til forandring av oppførsel.

Brudeli snakker også om en forvandling som skjer. Når man regelmessig fyller seg med Guds ord, i hans tilfelle salmenes bok, fokuserer man på Guds storhet og hellighet, og så skjer det en forvandling slik at man blir lik det man fokuserer på.

Bickle skriver om å bli i Kristus: snakke med ham, ta til oss av løftene hans og underordne oss hans lederskap. Når vi blir i Kristus bærer vi frukt som varer, og det handler om helliggjørelse. I vår tid fremhever man ofte nåde og overser lydighet, men Bickle skriver at det er viktig å kalle synd for synd og erklære krig mot den, og ta en beslutning om å leve for Gud. Men når vår lydighet ikke strekker til er Guds nåde nok for oss.

Kristus flytter inn i vår ånd når vi blir født på ny, og der og da begynner helliggjørelsesprosessen. Den Hellige Ånd underviser oss og lærer oss Guds vilje, han fyller oss slik at vi kan overgi oss helt og leve helhjertet for Jesus, og han utrunder oss slik at vi kan leve i lydighet og kjærlighet. Ånden utrunder hjertet vårt og hendene våre, forandrer vårt indre slik at vi kan leve i lydighet og kjærlighet, og han forløser sin kraft slik at vi kan berøre andre med hans kjærlighet.

Alle disse snakker om en langsom forandring når man blir påvirket av Gud ved Den Hellige Ånd gjennom omvendelse og lydighet i samarbeid med Guds nåde.

Når det gjelder metodismen skriver Fletcher om hva helliggjørelsen må hvile på: den evangeliske grunnvullen som består av budet og løftet. Gud har gitt noen bud, eller krav, som vi er forpliktet på å følge. Dette handler om omvendelse og å leve etter Guds vilje. I tillegg har Gud gitt løfter til hva han skal gjøre for oss, at han ved sin nåde skal hjelpe oss å gjennomføre det han krever fra oss. Begge disse delene må vi ta imot i tro. For Fletcher har altså troen en viktig rolle i helliggjørelsen.

I følge Fletcher trodde Wesley at det var mulig at kristelig fullkommenhet kunne gis til helt nyfrelste, men at det var meget sjeldent. I Wesleys utleggelse av læren skriver han at de ikke kjenner til noen tilfeller der gjenfødelse og full helliggjørelse har skjedd samtidig.³⁰⁵

Helliggjørelsen skjer ved at vi får en åpenbaring om Kristus sammen med en eller flere dåp i Den Hellige Ånd som renses oss fra alt ondt. Det tar vanligvis tid å utrydde de onde tilbøyeligheten i seg, og det kan skje på mange måter. Det kan skje både gradvis og på et øyeblikk. Åpenbaringen vi trenger er som følger: 1) En guddommelig visshet og overbevisning om at Gud har lovet det i sitt Ord. 2) At Gud er mektig til å holde alt det han har lovet. 3) At han er både villig og mektig til å gjøre det nå. 4) Forvissningen om at Gud virkelig gjør det nå. Da renses sjelen fra all synd og urettferdighet.

Fletcher er opptatt av at en viktig måte å oppnå full helliggjørelse er å søke den i fellesskap med andre. Felles bønn åpner opp for at Gud kan virke.

Hegstad sier at Luther legger vekt på den daglige omvendelse, en daglig kamp mot det gamle menneske slik at det nye menneske kan vinne mer og mer plass. Med bønnebevegelsens fokus på omvendelse ser det ut som om de ligger nær Luther her. I følge Bickle skulle man erklære krig mot synden og være lydige mot Kristus. Samtidig har de et fokus på at veksten skjer ved hjelp av Den Hellige Ånd, og at det faktisk skjer en vekst i hellighet som har sammenheng med den troendes innsats.

Meistad skriver om pinsevekkelsens forståelse av hellighet som en dåp i Den Hellige Ånd som fører til en erfaring av Guds nærvær. Metodismen har også noe av dette perspektivet,

---

³⁰⁵ Wesley 1872/1998, Vol 11 s 380

men er samtidig opptatt av at helliggjørelsen ikke bare er en dåp eller plutselig verk av Gud, men også en gradvis prosess som kan virke både før og etter en eventuell full helliggjørelse.

Drøfting av hellighet og bønnesvar

Jeg vil i den følgende drøftingen i hovedsak følge rekkefølgen til Pete Greig siden han har den mest innholdsrike gjennomgangen av årsaker til manglende bønnesvar. Deretter supplerer jeg med andre forfattere etter hvert. For hver av temaene trekker jeg inn perspektiver fra teoridelen og drøfter opp mot det. Jeg vil også trekke inn noen tanker fra forfattere som ikke nødvendigvis har noe med disse to bevegelsene å gjøre, men som kan utdype temaene de belyser.

Jeg behandler ni grunner til bønnesvar eller mangel på bønnesvar som jeg anser har med hellighet å gjøre: Læren om lidelse, motiv og innstilling, relasjon til Gud og andre, tro, utholdenhet, synd og lydighet, et rettferdig menneske, rettferdighet og at Gud alltid hører omvendelsesbønner. og rettferdighet. Noen av dem direkte, og andre indirekte som noe som blir påvirket av hellighet.

Læren om lidelse har med hellighet å gjøre fordi det å lære å utholde lidelse er en del av den kristne erfaringen, og noe som Gud lar oss oppleve for at vi skal vokse i modenhet. Motiv og innstilling handler om hellighet fordi den indre motivasjonen endres til å bli mer og mer likt Guds motivasjon jo nærmere vi kommer ham. Helliggjørelsen er en vekst nærmere Gud og handler derfor om en relasjon til ham, og relasjon til andre er også en del av modningen som kristen. Troen kommer av tilliten som vi får til Gud når vi kjenner ham bedre. Vekst i utholdenhet er en del av karakterutviklingen som skjer ved helliggjørelsen. Synd er det motsatte av hellighet, og hele poenget med helliggjørelse er å leve etter Guds vilje og ikke gjøre synd. Så det å lære lydighet er en viktig del av helliggjørelsen. «Et rettferdig menneske» i Jakobs brev handler om hellighet fordi Jakob beskriver en rettferdighet som er vist i levd liv, som er helliggjørelse. Rettferdighet er en del av helliggjørelsen fordi hellighet ikke er noe isolert som skjer mellom bare Gud og enkeltmennesket. Det har alltid implikasjoner for det livet vi lever. Omvendelsesbønner handler om hellighet fordi det er starten på et kristent liv og dermed inngangsporten til helliggjørelsen.

Læren om lidelse

Noen ganger blir ikke bønnene besvart på den måten vi ønsker fordi vår forståelse av, og våre forventninger til Gud er feil, hevder Pete Greig. For å illustrere bruker han historien om Sjadrak, Mesjak og Abed-Nego og hvordan de svarer kongen framfor ildovnen. De sier til kongen at Gud kan redde dem fra ildovnen, de tror at han vil redde dem, men hvis han ikke gjør det kommer de likevel ikke til å tilbe avguder og går gjerne i døden for det.³⁰⁶ Deres lære om Gud viser seg i dette tilfellet i tre deler. For det første har Gud makt til å redde dem fra ildovnen. For det andre tror de at han vil redde dem. Og for det tredje, hvis han ikke redder dem vil de likevel holde fast på ham. De har tro til å holde ut lidelse dersom miraklet ikke skulle skje. Greig sier at noen kristne ikke har denne tredje delen i sin doktrine. Hvis de da møter problemer i sitt liv vil de få problemer i sitt forhold til Gud. Alle kristne trenger en rett forståelse av den viktige plassen lidelse har i kristen erfaring.

E.M. Bounds kommer inn på samme tema i boka «The Essentials of Prayer». Der her han to kapitler som handler om «bønn og vanskeligheter». Han skriver:

Om man ikke forventer noe annet enn solskinn og bare ser etter letthet, nytelse og blomster har man et fullstendig galt syn på livet og viser en overlegen uvitenhet. Det er denne gruppen mennesker som blir så sørgelig skuffet og overrasket når vanskeligheter bryter inn i deres liv. Dette er de som ikke kjenner Gud...³⁰⁷

Søvik kommer inn på noe av samme tema når han skriver om at Gud lutrer vår tro: «Men vi kjenner oss selv så dårlig. Derfor prøver Gud oss for at vi skal lære både oss selv og ham bedre å kjenne.»³⁰⁸ Det er på denne måten doktrinen om lidelse kommer inn i helliggjørelsen. En del av det å vokse i som kristen er å lære å kjenne Gud bedre og i en slik prosess vil erfaringen av lidelse være noe som gir oss en sterkere og rikere forståelse av hvem Gud er. Og dette vil deretter justere vår lære.

---

³⁰⁶ Greig 2007, s 194. Se også Daniel kap. 3.

³⁰⁷ Bounds 2004, s 101. Egen oversettelse.

³⁰⁸ Søvik 1996. s 194.

Som vi ser er både bønnehusbevegelsen og metodistene ganske samstemte når det gjelder læren om lidelse, og dette er et kjent tema også hos Søvik.

Motiv og innstilling

Pete Greig skriver at bønner som blir bedt med selviske motiv ikke blir besvart, selv om de kan høres rette ut. Han forteller om misjonæren James Fraser som oppdaget at han ikke var opptatt av å ære Gud, men å lykkes i sin tjeneste. Når man forandrer hjertet bak bønnen fra selviske motiver til å være opptatt av Guds ære får bønnene resultat.

Hvis vi ser på metodistene er Samuel Wakefield også opptatt av rett motivasjon og sinnelag i sin teologibok. Den som ber skal komme til Gud uten å fremheve seg selv, med en tilgivende ånd, i ydmykhet og erkjennelse, i forsakelse og i tro. Bounds skriver om bønn fra mennesker som er ute av harmoni med Kristus, hvor bønnene høres fine ut, men ikke har det sanne hjertet bak bønnen. Han mener at dette er verre enn å ikke be, fordi det ser ut som man gjør det man skal uten at man gjør det. Bounds sier at betingelsen for bønn er å bli i Kristus.

Det er også en sammenheng mellom bønn og karakter. Bounds sier at bønnen hjelper til med å forvandle dårlige mennesker til å bli gode mennesker. Bønnens oppgave er å endre menneskers karakter og atferd.

Her møter vi noe av det samme som Greig beskriver i historien om James Fraser. Karakteren blir forandret slik at han blir mindre opptatt av seg selv og mer opptatt av Gud. Når karakteren forandres blir bønnene etter hvert mer effektive. Det er likevel en forskjell siden Bounds også sier at det går motsatt vei, at bønn skaper karakter.

Hvis vi går til Hallesby ser vi at også han skriver om innstillingen til den som ber: Bønnens hensikt er først og fremst å forherlige Gud. Han kaller det «grunnloven for bønn»³⁰⁹. Anker Nilsen skriver noe lignende når han sier at bønnen skal ta sikte på å gi Gud ære. Her er de begge enige med Pete Greig om motivasjon. Frikirkepastoren Oddvar Søvik sier: «Til Guds ære, i samsvar med Jesu vilje og til vårt beste, det er de tre hovedbetingelsene for bønnehørelse.»³¹⁰

---

³⁰⁹ Hallesby 1971, s 121

³¹⁰ Søvik, Bønn framfor alt 1995, s 197 (Forfatters utheving.)

Hallesby skriver også om å komme med et åpent hjerte. Her mener han at man ikke skal prøve å holde noe skjult for Jesus. Dette beveger seg inn på samme område som Wakefield når han sier at man skal komme i ydmykhet og erkjennelse.

Hallesby sier videre at man må lide med den man ber for, og at deres nød må drive oss til forbønn. Der kommer han inn på samme tema som Bounds når han snakker om å være i harmoni med Kristus som også vil inneholde hjertet for andre mennesker.

Anker Nilsen skriver at egoistiske bønner som vil fremme mine interesser på bekostning av andre får nei. Dette samsvarer med Greig.

I Bibelen ser vi at motivasjon og innstilling er en viktig faktor både i GT og i NT. Ett av versene er Salme 66:18: «Hadde jeg urett i sinne, ville Herren ikke ha hørt meg.»³¹¹ Hvis salmeforfatterens hensikt var urett eller å synde, ville Gud ikke ha hørt hans bønn og svart på den. Mays kommenterer versene 16-19:

Jeg ropte til ham - han hørte min bønn. Det blir utviklet videre bare gjennom uttalelsen at Guds svar bekrefter at han ikke hadde urett i sinne (v. 18). Uttalelsen er mer et vitnesbyrd om måten Gud lytter til dem som frykter ham (34:19, 15-18) enn at han hevder selvrettferdighet.³¹²

Ifølge John Wesley er «urett» enhver synd, og han kommenterer angående betydningen av «urett i sinne»: «Hvis mitt hjerte hadde vært falskt overfor Gud, selv om jeg hadde unnlatt å gjøre ytre gjerninger. Hvis jeg hadde vært skyldig i det, i mitt hjerte holdt fast på synd, eller jeg bare ønsket det som jeg i mitt hjerte hadde bestemt meg for å bruke på mine lyster.»³¹³ Hvis et menneske kommer til Gud i bønn, og enten har til hensikt å bruke bønnesvaret på noe som er urett, eller på andre måter har tanker på å gjøre synd eller urett, så vil ikke Gud høre bønnen.

Vi finner dette temaet også i NT, for eksempel i Jakob 4:3 «Dere ber, men får ikke, fordi dere ber galt. Dere vil sløse det bort i nytelser.» Jakob nevner her en årsak til manglende bønnesvar: man ber galt, motivasjonen³¹⁴ er gal, og hensikten er å tilfredsstille egne lyster.

---

³¹¹ Bibelen 2011

³¹² Mays 1994, s 223

³¹³ Wesley, Notes on the whole bible: Webområde for CCEL, 2013, s. 3007. Egen oversettelse

³¹⁴ Wesley 1898, s. 365. Egen oversettelse

Det er ambisjoner på egne vegne. Dette avsnittet står inne i en rekke med negative ting som fører til negative konsekvenser. Pheme Perkins knytter dette til tvesinnet fra kapittel 1:

De interne splittelsene representerer tvesinnetheten som står i veien for bønn (1:7-8) Jakob kommer tilbake til temaet bønn midt inne i dette utbruddet (vv2b-3). Den tvesinnede personen kan ikke forvente at Gud skal svare på bønn som sikter på å oppfylle slike forstyrrede lyster.³¹⁵

Vi ser at både Greig, metodistene, Hallesby og tekstene fra bibelen sier at det må være en ekthet hos personen som ber. Hindringer kan være selviskhet og egoisme, fastholding av synd, prøve å holde noe skjult for Jesus og en gal innstilling bak bønnen. På den positive siden har vi en tilskyndelse til å ha en tilgivende ånd, komme i ydmykhet, erkjennelse, forsakelse, tro, ha medlidenhet med dem man ber for, søke Guds vilje og å bli i Kristus. Både bønnebevegelsen, metodistene og referanselitteraturen er altså enige om at motivasjonen og innstillingen bak bønnen er en viktig ingrediens, selv om de betoner noe forskjellige deler av den.

Relasjon til Gud og andre

Greig nevner også relasjonen til Gud som en av sine grunner for bønnesvar eller ikke. For Gud er relasjonen til den som ber det viktigste. Når Gud venter med å svare på bønnen kan det føre til at den som ber trekker nær til Gud, og det er det Gud ønsker mest av alt.

Bickle nevner også relasjon til både Gud og mennesker rundt oss som en viktig ingrediens. En betingelse for bønnesvar er å leve rett overfor både Gud og mennesker. Han sier at de som søker å få et godt forhold til Jesus også vil få større kjærlighet til mennesker. Han argumenterer også for viktigheten av å ha et godt forhold til ektefellen, og sier at dette er svært viktig for den globale bønnebevegelsen.

Hos metodistene nevner Wesley dette temaet i sin bibelkommentar som vi ser nedenfor, men jeg har ikke funnet det i annen litteratur om bønn. Hallesby nevner egenkjærlighet som noe vi skal kjempe mot, og kommer inn på det samme som Bickle om kjærlighet til mennesker. Man kan kanskje si at det å leve i omvendelse fører til god relasjon til Gud. Men det ser ikke ut som om relasjon er et stort tema for ham. Anker Nilsen nevner det samme

---

³¹⁵ Perkins 1995, s. 123. Egen overs.

som Bickle om å leve rett med våre nærmeste for at bønnene ikke skal hindres. Han tar også fram Markus 11:25 der det står om at vi skal tilgi når vi ber slik at Faderen kan tilgi oss. Begge disse to har med relasjon til mennesker å gjøre, og den siste også relasjonen til Gud. En misgjerning er noe som kan hindre svar på bønn, og manglende tilgivelse av andre kan hindre at vi selv blir tilgitt. Wesley sier, «Tilgi - og på denne betingelsen skal dere få hva dere enn ber om, uten vrede eller tvil.»³¹⁶ Henry sier at tilgivelse er noe vi må huske på hver dag «fordi vi har ett stort ærend til nådens trone hver dag, og det er å be om tilgivelse for våre synder.»³¹⁷

Vi finner også 1. Peter 3:7 som Mike Bickle også nevner: «På samme måte dere menn: Vis omtanke i samlivet med kvinnen, som er den svakere part. Vis henne ære, for sammen skal dere arve nåden og livet. Gjør dette, så ikke deres bønner blir hindret.»³¹⁸ Hvis man har uoppgjorte ting i ekteskapet kan det føre til manglende bønnesvar. Wesley sier at man skal vise ektefellen ære:

Både i hjerte, i ord og i handling, som de som er kalt til å være medarvinger til det evige livet som dere og dem ønsker å motta ved Guds frie nåde. At deres bønner ikke skal bli hindret - for både den ene og den andre part. All synd hindrer bønn; spesielt sinne. Alt vi er sinte på har aldri større sjanse for å dukke opp i tankene våre enn når vi er i bønn; og de som ikke vil tilgi vil ikke finne noe tilgivelse hos Gud.³¹⁹

Når det gjelder forholdet til Gud har vi Jeremia 11:14: «Du skal ikke be for dette folket og ikke sette i med klagerop eller bønn for dem. For jeg vil ikke høre på dem når de roper til meg i ulykkens tid.»³²⁰

Foranledningen for dette bibelverset er en utleggelse av hvordan mennene i Juda har sammensverget seg for å gå tilbake til syndene fra sine første fedre. Jeremia fortsetter med å si at det kommer en ulykke over dem. Avgudene deres kommer ikke til å svare dem, for de

---

³¹⁶ Wesley 1898, s. 75. Egen overs.

³¹⁷ Henry 2013, s. 928. Egen overs.

³¹⁸ Bibelen 2011

³¹⁹ Wesley 1898, s. 372. Egen overs.

³²⁰ Bibelen 2011

har mengder av gudebilder. Gud vil heller ikke høre dem fordi de selv har stengt seg ute.

«Eksistensen av pakten impliserte sterk lydighet fra Israels side.»³²¹

Det ser ut som om relasjon til mennesker er en større sak for bønnehusbevegelsen enn for de gamle metodistene, i hvert fall i den litteraturen jeg har tilgang på. Det blir som sagt også nevnt hos Hallesby, men er ikke noen stor sak der heller. Relasjonen med Gud blir nevnt av Bickle, og det er også et tema både i NT og GT med versene fra Markus og Jeremia.

Tro

Det neste temaet har også med relasjon til Gud å gjøre. Greig sier at det ser ut som om tro er den grunnleggende ingrediensen i all effektiv bønn. Troen handler om en relasjon og tillit til Gud, og gjør at vi åpner hendene for ham. Greig regner opp flere ting som fører til tro (se avsnittet om Greig for referat). Tro er en gave fra Gud, som vi får når vi tilbringer tid med ham, og som er en refleksjon av hans karakter i oss.

Mike Bickle sier at bønnen må være rotfestet i tro som består av tillit til (1) at Jesus er herre over sykdom og mørkets gjerninger, (2) at Jesu blod gjør svake mennesker kvalifisert til å forløse Guds kraft, og (3) at Jesus ønsker å velsigne.

Fra metodistenes side går Wakefield inn på tro som en del av det rette sinnelag man må ha for å be. Bounds sier at tro er en frukt av bønn, og de to er gjensidig styrkende. Han knytter troen også til lydighet og sier at når man er lydig mot budene stoler man på løftene. Den som ber må strekke ut hendene i tro mot det han ikke kan se eller bevise. Han sier: «Tro gjør det umulige fordi den lar Gud gjennomføre for oss, og ingenting er umulig for Gud»³²²

Hallesby sier om troen at man kan oppleve å tvile i forbindelse med bønnen, men vi har tro nok når vi vender oss til Jesus i vår hjelpeløshet. Vi trenger ikke mer tro enn det, for bønnens vesen er å lukke opp for Jesus. Vi behøver ikke hjelpe ham med å oppfylle bønnen, men bare lukke opp for ham. Anker Nilsen sier også at man trenger tro for å få bønnesvar, men den trenger ikke være stor. Han sier også: «Det er jo for såvidt en tydelig selvmotsigelse i det å be til en Gud som en ikke tror på. En kan ikke få noe, for en ber jo i virkeligheten ikke.»³²³

Oddvar Søvik skriver at en av grunnene til manglende bønnesvar er hvis vi ikke ber i tro. Men

---

³²¹ Clements 1988, s. 77. Egen oversettelse

³²² Bounds 2002, s 8

³²³ Nilsen 1963, s 116

det er ikke en «tro på sin tro»³²⁴. Troen er en gave fra Gud som gis ved Guds ord og Guds Ånd. Den kan gjerne være liten, men er likevel virksom fordi den er et uttrykk for Guds vilje. Han sier: «Det er ikke hvor *sterkt* jeg tror som er det viktigste, men *hvem* jeg *tror på*.»³²⁵

Ett av stedene i NT som handler om bønn og tro er Matteus 21:22 «Og alt dere ber om i bønnene deres, skal dere få når dere ber med tro.»³²⁶

Dette verset står som en undervisning av disiplene etter at Jesus har forbannet et fikentre som deretter visner. Løftet om bønnesvar knyttes her til at man har tro. Dahl sier at løftet om bønnehørelse «er gitt under en viss betingelse og gjelder den tro som er uten tvil, den bønn som skjer i tro.»³²⁷ Troen er ikke av det slaget som man har når man driver med vindusshopping: «Å, se der, jeg ønsker meg det og det.» Det er uforpliktende ønsketenkning. Troen som må til er en forståelse av Guds vilje og fastholdelse av dette selv om det koster. Kvalbein skriver om dette skriftavsnittet:

Gjennom bønnen får mennesker kontakt med Guds ubegrensede makt. Men her betones det at bønnen må skje i tro, uten tvil. Det dreier seg ikke om å suggerere seg selv til å tro mot bedre vitende. Det dreier seg om den trygge overbevisning om at Gud har makt og muligheter som kan sprengte våre nøkterne kalkyler og vår realistiske vurdering, men som ikke gjør dem overflødige.³²⁸

Både bønnebevegelsen, metodistene, referanselitteraturen og bibelen legger altså vekt på tro som en viktig ingrediens for bønnesvar.

Utholdenhet

I følge Greig er utholdenhet noen ganger et kriterium for bønnesvar. Man kan si det samme til Gud daglig over lang tid, og plutselig en dag får man bønnesvar i løpet av noen minutter. Han sier at når bønnesvaret ikke kommer umiddelbart kan det være fordi Gud ønsker å lære oss noe annet, eller håndtere dypere problemer i vårt liv. Brudeli sier at vi i den vestlige verden er vant til at ting skal gå med en gang, og at resultater kan måles i løpet av 3

---

³²⁴ Sjøvik 1996, s 203

³²⁵ Sjøvik 1996, s 205

³²⁶ Bibelen 2011

³²⁷ Dahl N. 1962, s. 254

³²⁸ Kvalbein 1990, s. 146

måneder. Men det kan de ikke alltid. Mange ganger trengs et regelmessig bønneliv over lang tid for å få svar på bønn.

Fra metodistenes side skriver Bounds om å holde fast på løfter fra Gud samtidig som man ber med utholdenhet og inderlighet. Man holder fast på løftene overfor Gud selv om man ikke får bønnesvar med en gang. I historien om William Bramwell ser vi et eksempel på hvordan utholdende bønn hver dag i over ett år leder til at bønnesvaret kommer i form av en stor vekkelse. I dette tilfellet var det ikke bare at de var utholdende i bønnen over flere måneder, men de ba også mye hver dag. Bramwell og Cutler ba gjerne 6 timer dagen. Det var altså mye bønn om gangen, inderlig bønn, og bønn over lang tid. Bounds nevner også at det å bruke mye tid med Gud fører til resultater:

Og likevel - i vår personlige omgang med Gud er tiden viktig for bønnens verdi. Mye tid med Gud er hemmeligheten til virkningsfull bønn. Bønn som blir til en mektig tvingende kraft, er det indirekte eller direkte resultat av at mye tid blir brukt med Gud.³²⁹

Hvis vi sammenligner med teoridelen ser vi at Hallesby skriver om å kjempe seg gjennom hindringer, og da mener han ting som skal sørge for at vi ikke klarer å be. Måten å komme gjennom dette er å legge det fram for bønnens ånd, altså for Gud. Vi må også legge tiden for bønnesvaret i Guds hånd, det vil si at vi må være utholdende og ikke forvente at svaret kommer med en gang. Anker Nilsen sier at Gud svarer på all bønn, men at svaret kan være ja, nei, eller vent. Vent-svaret passer sammen med utholdenhetskategorien til Greig og Bounds. Han sier at grunnen til at Gud sier vent kan være tre ting. Det første kan være at Guds plan ikke har kommet så langt, det vil si at Gud har tenkt å svare på bønnen, men først på et senere tidspunkt. Det andre er at vi trenger å modnes før vi kan ta imot svaret. Det tredje er at Gud lar oss vente på svaret for å prøve oss. Da kan det enten være for å prøve vår tro eller prøve vår tålmodighet. Dette faller sammen med det Greig sier om at Gud med å vente med bønnesvaret ønsker å håndtere dypere problemer i våre liv. Hvis vi ser på Oddvar Sjøvik ser vi det samme temaet som Anker Nilsen: Når Gud venter med bønnesvaret ønsker han å lutre vår tro og styrke den. Sjøvik sier:

---

³²⁹ Bounds E. M. 1947, s. 40

Guds prøvelse er egentlig til *selvprøvelse*. Gud må skjule seg, holde sine bønnesvar tilbake for en tid, for at vi skal gå inn i oss selv og lære vår sanne situasjon å kjenne. Prøvelser er en del av Guds oppdragelse av oss.³³⁰

Søvik skriver også om når Gud sier vent fordi hans time ikke har kommet. Han nevner blant annet Jesu svar til Maria om at hans time ennå ikke var kommet når de manglet vin i Kana. Det kan også være at bønnesvaret skal komme på et nøyaktig øyeblikk for at vi skal oppleve hvordan Gud kommer i «rette tid.»³³¹ Søvik behandler også hvor lenge vi skal vente. Han sier at hvis Gud har sagt nei kan vi oppleve at vi etter hvert ikke lenger har fred for å be for dette emnet. Eller vi kan oppleve at Gud allerede har svart ja, før vi opplever bønnesvaret. Da kan vi takke Gud for svaret til vi ser det. Hvis vi ikke får det ene eller det andre skal vi fortsette å be, uansett hvor lang tid det tar.

I Lukas 18:1-8 forteller Jesus en lignelse om en fattig enke som maser på en urettferdig dommer slik at han til slutt gir henne rett. Jesus sier den handler om å være utholdende i bønn og ikke miste motet, og bruker dommeren som en motsats til Gud. Gud svarer mye heller enn dommeren for dommeren er urettferdig og Gud rettferdig. Barclay sier:

Bare Gud ser tiden som en helhet, og derfor er det bare Gud som ser hva som er godt for oss i det lange løp. Derfor er det Jesus sier at vi aldri må miste motet og gi opp når vi ber.³³²

Alle kildene er forholdsvis enige om at utholdenhet kan være et viktig moment i det å få bønnesvar. Noen ganger tar bønnen lang tid.

Synd og lydighet

Personlig integritet har noe med bønnesvar å gjøre, sier Pete Greig. Han sier at vi må forstå relasjonen mellom hva vi ber og måten vi lever vårt dagligliv. Man ser eksempler å mennesker som vandrer nær Jesus hvor det ser ut som om deres bønner er veldig viktige for Gud. For Greig så innebærer dette ikke bare at man lever et liv i lydighet, men også at man er villig til å være svaret på sin egen bønn. Han sier: «... Mirakler skjer ofte når vi tillater Gud

---

³³⁰ Søvik 1996, s 194

³³¹ Søvik 1996, s 199

³³² Barclay 1989, s 100

å gjøre oss om til bøttesvar.»³³³ Bickle sier at en betingelse for bønner som virker er at vi lever rett overfor Gud og mennesker. Han trekker også inn Jakob 5:16 om et rettferdig menneskes bønn, og sier at et rettferdig menneske er «...enhver troende som tar en beslutning om å adlyde Jesus og prøver å leve i gudsfrykt og sannhet.»³³⁴ Det hjelper ikke å be litt mer og være mer flittig i åndelige disipliner dersom du tillater deg litt umoral. Hvis vi kompromisser blir bønnen kjedelig og ineffektiv, sier Bickle. Men det finnes ingen som ikke snubler, så når vi ikke lykkes med å leve i lydighet må vi omvende oss.

Når det gjelder metodistene skriver Bounds mye om karakter, lydighet og Guds vilje. Han sier at karakter i det indre livet er en betingelse for effektiv bønn. Vi må gjøre Guds vilje og holde hans bud. Hvis vi ikke lever etter Guds vilje vil det for det første hindre bønnelivet og for det andre nøytralisere det lille vi faktisk ber. Bounds trekker i likhet med Bickle fram Jakob 5:16 og sier at det alltid er bønnen til den rettferdige som utretter mye. Så går Bounds enda lenger og skriver: «Ja, man kan gå videre og si at det er bare den rettferdige bønn som utretter noe som helst, når som helst.»³³⁵ De som ber med store resultater er de som er satt til side *fra* synd og *til* Gud. Det er de helliges bønner³³⁶ som får resultater. Han sier at full overgivelse åpner døren til nådens trone. Bounds legger også til at det går motsatt vei: bønner fører også til rett liv og hellighet, for bønnens oppgave er å endre menneskers karakter å atferd.

Det ser ikke ut som om verken Hallesby eller Anker Nilsen nevner temaet synd i forbindelse med bøttesvar. Men Oddvar Sjøvik skriver at uoppgjort synd stenger for Gud. Han sier: «Det farligste for oss kristne er ikke å *falle* i synd, men å *bli værende* i synden.»³³⁷ Hvis vi ikke gjør opp får sak med Gud og mennesker stenger vi oss selv ute fra Gud. Han skriver som både metodistene og bønnebevegelsen om ulydighet som hindrer Gud. Han tar også opp det samme som Greig om villigheten til å være sitt eget bøttesvar: «Å be er nemlig å stille sitt liv til disposisjon for Gud.»³³⁸

L. Swetenham skriver noe lignende av det Bounds sier om karakter og bønn:

---

³³³ Greig 2007, s 229 Egen oversettelse.

³³⁴ Bickle 2015, s 53

³³⁵ Bounds 2002, s 75

³³⁶ Åp. 8:4

³³⁷ Sjøvik 1996, s 205

³³⁸ Sjøvik 1996, s 207

«Karakter er basis for all bønn - den viktigste faktor i den. Ikke bare kvaliteten og kraften i bønn blir påvirket av karakter, men jo mindre karakter en mann har jo mindre ber han.»³³⁹

«Bønnen må ta del i personlighetens natur, dens fortrinn og dens mangler. Ideen om at det er mulig for en dualisme å eksistere mellom personligheten til den som ber og bønnen den utfører har overlevd altfor lenge.»³⁴⁰

Det finnes mange bibelavsnitt som handler om synd og mangel på bønnesvar, både i GT og NT. Ett av dem er Jesaia 1:15: «Når dere løfter hendene, lukker jeg øynene for dere. Hvor mye dere enn ber, hører jeg ikke. Hendene deres er fulle av blod.»³⁴¹ I dette verset sier Gud at han ikke hører og ser dem fordi de har blodige hender, dvs. at de bedriver vold. Vi finner det samme temaet i Jesaia 59:2. Wesley sier at de er skyldige i mord og undertrykkelse.³⁴² Henry sier: «Gud blir aldri trøtt av å høre på bønnene til de rettskafne, men blir snart trøtt av de dyrebare ofrene til de onde. Han skjuler sine øyne fra deres bønner, som noe han har en aversjon mot og er sint på.»³⁴³ Et vers med samme tema er Mika 3:4: «Når de så roper til Herren, svarer han dem ikke. På den tid skal han skjule ansiktet for dem, for de har gjort onde gjerninger.»³⁴⁴ Igjen ser vi et vers hvor Gud ikke svarer fordi de som ber har gjort onde gjerninger. «Ulydighet fører til adskillelse fra Gud.»³⁴⁵ James Limburg sier om Mika 3:1-4:

Når disse lederne roper til Herren midt i vanskelighetene som kommer mot dem vil det ikke komme noen svar. Når de søker Herrens ansikt vil han ikke vende seg mot dem og stråle fram velsignelse og nåde (4. Mos 6:24-26), men vil skjule seg. Hvorfor? Den siste setningen vender tilbake til «ondskaps»-temaet som avsnittet begynte med og sier igjen grunnen til Herrens stillhet: «for de ha gjort onde gjerninger.»³⁴⁶

Fra NT finner vi samme tema i 1. Timoteus 2:8 «På hvert sted vil jeg at mennene skal be med løftede og rene hender, uten sinne og strid.»³⁴⁷ Den som skal be «må be uten vrede og

---

³³⁹ Swetenham, 1908, s. 24. Egen oversettelse

³⁴⁰ Swetenham, 1908, s. 25. Egen oversettelse

³⁴¹ Bibelen 2011

³⁴² Wesley 2013, s. 3418. Egen oversettelse

³⁴³ Henry 2013, s. 29. Egen overs.

³⁴⁴ Bibelen 2011

³⁴⁵ Barker 2006, s. 1531. Egen overs.

³⁴⁶ Limburg 1988, s. 176. Egen overs.

³⁴⁷ Bibelen 2011

diskusjoner, d.v.s. at den bedendes sinnelag er det avgjørende for at Gud skal høre bønnen.»³⁴⁸ Dette sier Sandstrøm. Sinne og strid hindrer bønnesvaret, mens hellighet og rene hender fremmer bønnesvar. Han sier også at *hosios*, ordet for «rene» eller «hellige» som brukes her er et annet enn det som vanligvis brukes for hellig i NT. Dette ordet kan bety «sann fromhet» eller «fullkommen guds frykt» med alle de guddommelige egenskapene det inneholder.

Å løfte hellige hender er å be oppriktig, på en måte som sammenfaller med ens oppførsel, uten hykleri, med ensrettet sinn, med et rent hjerte som er fokusert på den ene tingen som er nødvendig - oppmerksomheten rettet mot Guds vilje.³⁴⁹

Samme tema har Matteus 7:21-23 om de som kommer og tror de har gjort Jesu gjerninger, men som aldri har kjent ham. Verset handler ikke direkte om bønn og bønnesvar, men heller om frelse. Men det passer tematisk likevel inn her. Dahl sier: «Det hjelper ikke å anerkjenne Jesus som «herre», om en ikke gjør etter hans fars vilje som han har kunngjort.»³⁵⁰

Det finnes også noen bibelavsnitt som handler om de som ikke vil høre når Gud taler til dem, eller ikke vil være lydige. Eksempler på det er Ordspråkene 28:9 og Sakarja 7:13 «Når han ropte, ville de ikke høre. «Så, når de roper, vil ikke jeg heller høre», sa Herren over hærskeene.»³⁵¹ Elizabeth Achtemeier sier at Sakarja «peker på at Herren var klar til å svare et oppriktig folk, men at de ikke virkelig hadde vendt seg til ham (v. 13). Derfor ble de sendt i eksil.»³⁵² Når menneskene velger å unnlate å høre på Gud, slutter Gud å høre på dem. Vi finner også dette temaet i NT, blant annet i 1. Johannes 3:22 der en grunn til at vi får svar på våre bønner er at vi holder hans bud.

Hvis man har gjort urett og synd er det mulig å omvende seg. 2. Krønikebok 7:14 blir ofte brukt i ulike bønneinitiativ til kall til omvendelse og ydmykhet: «Hvis da dette folket som mitt navn er nevnt over, ydmyker seg og ber, søker meg og vender seg bort fra sine onde veier, skal jeg høre dem fra himmelen, tilgi dem syndene og lege landet.»³⁵³ Hvis de som kaller seg

---

³⁴⁸ Sandstrøm 1992, s. 36. Egen overs.

³⁴⁹ Oden 1989, s. 92. Egen overs.

³⁵⁰ Dahl N. 1949, s. 106

³⁵¹ Bibelen 2011

³⁵² Achtemeier 1986, s. 135. Egen overs.

³⁵³ Bibelen 2011

kristne («kalt ved mitt navn») ydmyker seg vil Gud ikke bare tilgi syndene, men også helbrede det som er galt i nasjonen. Steven S. Tuell sier:

Det konseptet som introduseres her , at sann omvendelse begynner med ydmykhet, er karakteristisk for Krønikene. (...) bønn og omvendelse er ikke en privatsak. Hvis man virkelig ønsker å søke Guds ansikt er den passende konteksten for den søken tilbedelse i tempelet sammen med folket «som er kalt ved [Guds] navn,» mens de deltar i Davids gamle liturgi.³⁵⁴

På samme måte som man søker Gud og utfører elementene i 7:14 i fellesskap, er også løftet om svar felles: «Gud lover i sin tur å høre deres bønner, «tilgi dem syndene og lege landet.» Oppriktig omvendelse og trofast tilbedelse vil bringe helse og helhet til hele nasjonen.»³⁵⁵

For å oppsummere dette punktet ser vi at det er enighet om dette temaet blant metodistene og bønnehusbevegelsen og Sjøvik og det er et ganske stort tema i bibeltekstene. Forskjellen mellom de to bevegelsene finner vi i styrken som Bounds hevder at det er *bare* den rettferdige som får svar på sine bønner. Her kan jeg ikke se at Greig eller Bickle følger ham like sterkt. Dette er også beslektet med punktet nedenfor om at Gud alltid hører omvendelsesbønner. Fokuset på omvendelse i 2. Krønikebok 7:14 finner vi sterkt igjen i bønnehusbevegelsen, bl.a. Bickle, og det er et viktig tema for dem.

Jakob 5:16 Et rettferdig menneskes bønn

Når vi har vært inne på synd og lydighet er det også passende å behandle Jakob 5:16b: «Et rettferdig menneskes bønn er virksom og utretter mye.»³⁵⁶ Både bønnehusbevegelsen og metodistene kommer inn på dette verset i sin behandling av bønn. Bickle bruker dette og de neste versene om Elia til å gå gjennom hva inderlig bønn er i kapittelet «Kjennetegn på virksom bønn». Han sier: «Et rettferdig menneske er enhver troende som tar en beslutning om å adlyde Jesus og prøver å leve i gudsfrykt og sannhet.»³⁵⁷ Han skriver videre om hva som skjer dersom man begynner å kompromisere med synd, og prøver å kompensere med mer bønn. Han sier: «Det er direkte sammenheng mellom livsførselen vår og gleden av

---

³⁵⁴ Tuell 2001, s. 143

³⁵⁵ Tuell 2001, s. 143

³⁵⁶ Bibelen 2011

³⁵⁷ Bickle 2015, s 53

bønn.»³⁵⁸ Han fortsetter: «Lever vi med gjentatte, bevisste kompromiss, hindrer det vår åndelige vekst og evnen til å be etter Guds vilje, for synd hemmer kjærligheten til ham.»³⁵⁹

Bounds nevner dette verset flere steder, blant annet det som er nevnt under synd og lydighet, at det er bare den rettferdiges bønn som utretter noe i det hele tatt. Han har mye å si om det Bickle snakker om ovenfor med å ikke kompromisse, men da bruker han ikke det verset. Når han nevner verset skriver han en gang om virkningen av bønnen³⁶⁰, som jeg ikke skal gå mer inn på, og en gang om hvordan Jakob bruker verset til å vekke opp de hellige til innsats i bønn. Han sier at det er store muligheter i bønn: «De menn som har gjort mektige ting for Gud har alltid vært mektige i bønn, har forstått godt mulighetene i bønn, og gjort det meste ut av disse mulighetene.»³⁶¹

Fra behandlingen av verset under avsnittet om bibelsk perspektiv kom vi fram til at den rettferdige var et menneske som er rettferdiggjort ved tro, lever ut troen i tillit til Gud, og ønsker å leve i lydighet. Personen har ikke nødvendigvis kommet fram til full helligjørelse, men søker å leve etter Guds vilje. Et viktig moment i konklusjonen var at den rettferdige var en som satset alt på at det var sant det han trodde på, det vil si at troen ikke bare satt som en intellektuell overbevisning i tanken, men var noe som holdt også når det krevde handling.

Rettferdighet

Greig tar også opp manglende rettferdighet som noe som hindrer bønnesvar. Med det mener han personlig urettferdighet overfor mennesker i samfunnet, for eksempel de fattige. Han tar med noen eksempler fra Bibelen som for eksempel Jesaia 58:7 og 9 om den rette fasten som handler om å kle de fattige osv. Da vil Gud gi svar på bønn. Mike Bickle nevner også det å leve rett overfor Gud og mennesker som et kriterium for at bønnene våre skal være virksomme, men han kommer ikke videre inn på hva det betyr å leve rett. Jesaia 58:4, 9 sier:

---

³⁵⁸ Bickle 2015, s 53

³⁵⁹ Bickle 2015, s 54

³⁶⁰ Bounds 2004, s 283

³⁶¹ Bounds 2004, s 341

(...) Dere faster ikke slik i dag at stemmen deres kan høres i det høye. (...) Da skal du kalle, og Herren skal svare, du skal rope, og han skal si: «Her er jeg!» Om du tar bort hvert åk hos deg, ikke peker med fingrene og snakker ondskapsfullt,³⁶²

TNIV Study Bible sier at: «Slik hyklersk religiøs aktivitet er faktisk en hindring for bønn.»³⁶³ Vi har også Ordspråkene 15:29: «Herren er langt borte fra de urettferdige, men han hører de rettferdiges bønn.»³⁶⁴ Hele dette kapittelet i Ordspråkene handler om en motsetning mellom den urettferdige og den rettferdige. Alt går galt for den urettferdige, mens Herren er med den rettferdige. Det samme er det med dette spesifikke verset. Leo Perdue sier om dette avsnittet at «den vise rettferdige blir opplært til å utstråle sine karakterdyder som leder til velbefinnende og opprettholder den sosiale orden.»³⁶⁵

Jeg har ikke funnet dette temaet hos metodistene, og heller ikke hos forfatterne jeg bruker som teorigrunnlag. Men som vi har sett er det et utvilsomt et bibelsk tema som bør være med i en liste over hindringer for bønnesvar som har med helliggjørelse å gjøre.

Gud hører alltid omvendelsesbønner

Bounds nevner en type bønn som ikke krever hellighet på forhånd. Han er opptatt av at det er de troende som kan forvente bønnesvar, men likevel hører Gud alltid omvendelsesbønner uansett hvem det er som ber. Når man ber denne bønnen kreves ikke noe hellighet for å få bønnesvar, men det kreves at man samtidig begynner å vende seg bort fra det gale man har gjort.

Jeg har ikke funnet dette temaet hos bønnebevegelsen, men Hallesby nevner også at hvis synderen vil omvende seg hører Gud fra første stund. Han sier at Gud ikke har lovet å svare andre enn sine barn, men Gud kan gjøre mer enn han har lovet. En grunn til at Gud vil svare på bønnen til en uomvendt er at han vil frelse. Det ser ut som om Bounds begrenser denne typen bønnesvar til kun en ren bønn om omvendelse, mens Hallesby åpner for at Gud kan svare på en hvilken som helst bønn som fører synderen til omvendelse. Ed Silvano nevner i sin bok *For at ingen skal gå fortapt* en rancheier i Argentina som ikke var en troende, men gikk litt i kirken. Han hadde akkurat hørt en preken om å salve syke med olje da han en

---

³⁶² Bibelen 2011

³⁶³ Barker 2006, s. 1216. Egen overs.

³⁶⁴ Bibelen 2011

³⁶⁵ Perdue 2000, s. 172. Egen oversettelse

morgen kom ut og fant avlsoksen sin død. Han stormet inn og fant en flaske olivenolje og helte over den, og oxen spratt opp og var levende. Silvoso skriver:

Hvorfor vekket Gud en død okse? Av samme grunn som Jesus gjorde noe helt uvanlig da han forvandlet vann til vin. Det var et følt behov som var så virkelig at da det ble oppfylt, kunne det ikke annet enn åpne øynene på den fortapte for virkeligheten av Guds kraft og kjærlighet. Mr Alvarez ble endelig en kristen.³⁶⁶

Dette bønnesvaret førte til at han ble en kristen. Silvoso spurte rancheieren om han noen gang senere hadde opplevd et slikt bønnesvar, men det hadde han ikke. Silvosos konklusjon var at Gud svarte med et ekstraordinært bønnesvar for at mannen skulle bli frelst.

Selv om ikke bønnehusbevegelsen sier stort om dette så betyr ikke nødvendigvis det at de ikke tror at det er slik. Det viser deres fokus på omvendelse generelt. De er ofte opptatt av et bibelvers jeg nevnte tidligere fra 2. Krønikebok 7:14 som handler om hvordan de som tror kan omvende seg slik at nasjonen blir forandret.³⁶⁷

Grunner til manglende bønnesvar som ikke nødvendigvis har med hellighet å gjøre

På sin liste over grunner til at bønner ikke blir besvart nevner Greig flere som ikke nødvendigvis har med hellighet å gjøre. De tre første han nevner er «sunn fornuft», «motsigelse» og «naturlovene». Han sier at enkelte bønner ikke blir besvart fordi de er dumme og inkonsekvente. Andre ganger motsier bønnene andre bønner, som for eksempel når fotballtilhengere ber om at deres lag skal vinne. Det vil sannsynligvis være folk på begge lag som ber, og Gud lar sannsynligvis slike bønner ligge, ifølge Greig. Andre ganger igjen vil bønnene vi ber være mot naturlovene og skadelige for verden og andres liv. Gud kan gjøre mirakler hvor det virker som naturlovene blir opphevet, men det er ikke det vanlige i slike tilfeller. Anker Nilsen skriver også noe om dette temaet. Han sier at bønner som får nei først og fremst er meningsløse bønner. «Det går ikke an å be om ting som er imot Guds lover og planer og mot en rettferdig menneskelig ordning.»³⁶⁸

---

³⁶⁶ Silvoso 2000, s. 86

³⁶⁷ Bickle 2015, s 25

³⁶⁸ Nilsen 1963, s 115

Neste grunn til manglende bønnesvar fra Greig er at livet er hardt. Skapningen er under forgjenglighet, og av og til vil det bety at livet blir vanskelig. Han skriver:

Apostelen Paulus lengtet ikke bare etter 'å kjenne Kristus og kraften av hans oppstandelse,' men også 'samfunnet med å dele hans lidelser' (Fil 3:10). Det kristne vitnesbyrdet og vårt endelige håp er ikke bare en mirakuløs rekkefølge av mirakuløs flukt fra all menneskelig lidelse. Det er heller gleden over en stadig dypere relasjon med 'en smertenes mann, vel kjent med sykdom' (Jesaia 53:3) som elsker oss og lever i oss.³⁶⁹

Greig nevner også en grunn kan være at Gud ønsker noe enda bedre for oss enn det vi kommer på å be om. Dette finner vi også hos Hallesby som sier at vi ofte ber om sølv når Gud ønsker å gi gull. Noen ganger kan det vi ber om være skadelig for oss, og Hallesby tar her eksempelet med å gi et barn et salonggevær. Det kan nok være morsomt, men skadepotensialet er stort.

Søvik har også med denne grunnen. Han sier at det kan hende at bønnen ikke er i samsvar med hans vilje.³⁷⁰ Det kan enten være at Gud sier nei til bønnen, eller han har en bedre plan.

Noen ganger kan det være menneskers frie vilje som hindrer bønnesvaret. Gud vil ikke tvinge et menneske til å gjøre noe han eller hun ikke ønsker å gjøre. Dette gjelder for eksempel bønner om at mennesker skal bli frelst. Ingen andre enn personen selv kan ta bestemmelsen, uansett hvor mye vi ber. Søvik sier noe av det samme når han sier at Guds allmakt begrenses av Guds kjærlighet. Han skriver: «Men Gud kan ikke tvinge mennesker til å elske seg. Vårt gudsforhold må bygge på kjærlighet, og kjærlighet innebærer frihet til å si ja og frihet til å si nei når Gud kaller.»³⁷¹

Greigs neste kategori kaller han for «innflytelse». Noen av våre bønner blir ikke besvart fordi de virker gradvis og ikke er upersonlige mekanismer som kan kontrolleres med kraft. Dette ligger nær opp til «vent»-kategorien som jeg beskrev tidligere under «utholdenhet». Både Søvik og Anker Nilsen har skrevet om dette.

---

³⁶⁹ Greig 2007, s 153. Egen oversettelse.

³⁷⁰ Søvik 1996, s 196-97

³⁷¹ Søvik 1996, s 208

Den siste kategorien er at bønnesvaret ikke kommer på grunn av satanisk motstand. Utholdenhet, tro og bruk av Guds ord er viktig for å vinne seier.

7. Konklusjon

Problemstillingen jeg valgte til denne masteravhandlingen er: «I hvor stor grad er det likhetstrekk mellom metodismen på 1700- og 1800-tallet og bønnehusbevegelsens lære om helliggjørelse og bønnesvar?»

For å finne svar på dette forskningsspørsmålet har jeg presentert hver av de to bevegelsene, og deretter har jeg undersøkt dem med tanke på to områder: Det første er læren om helliggjørelse i de to bevegelsene, og det andre er hva de sier om hvilke kriterier de mener Gud setter for bønnesvar. I behandlingen av det andre området har jeg lagt vekt på de grunnene som kan ha med helliggjørelse å gjøre. Jeg har også sett noe på bibelavsnitt som handler om hvorfor Gud svarer på bønn. Der har jeg behandlet Jakobs brev 5:16 forholdsvis grundig, og samlet andre bibelavsnitt om bønnesvar i forskjellige kategorier. I begynnelsen av oppgaven har jeg lagt et teoretisk grunnlag for å skrive om helliggjørelse og bønnesvar ved å bruke anerkjente forfattere til å beskrive forskjellige måter å se disse temaene på. Til slutt har jeg drøftet de to bevegelsenes lære opp mot hverandre på forskjellige punkter innenfor de to hovedområdene og sammenlignet dem med det teoretiske grunnlaget og andre aktuelle forfattere. Når det gjelder bønnesvar har jeg også sammenlignet med bibelavsnittene.

Svar på forskningsspørsmålet

Når det gjelder hellighet og helliggjørelse er det en del forskjeller på metodismen på 1700- og 1800-tallet og bønnehusbevegelsen, men når det gjelder lære om bønnesvar ser det ut til at det er ganske likt eller mindre forskjeller.

Bevegelsene er ganske enige når det gjelder hva hellighet og helliggjørelse er. Begge passer inn i beskrivelsen om at helliggjørelse er å vende seg bort fra synden til et liv i overensstemmelse med Guds vilje. Enigheten er også ganske stor når det gjelder hvorfor vi skal bli hellige. Helligheten er først og fremst motivert ut fra lydigheten mot Guds vilje, og fra tanken om at vi skal være til nytte for vår neste. Et perspektiv som bønnehusbevegelsen er alene om er tanken om at helligheten er en del av endetidsforberedelsen.

Når det gjelder hvor langt det er mulig å nå i helliggjørelsen er det en viss enighet når det gjelder frihet fra synd. Verken metodistene eller bønnehusbevegelsen mener at det er mulig

å nå et mål av hellighet der man ikke kan synde. Synden er alltid en mulighet. Men når det gjelder om det er mulig å oppnå en tilstand av fullkommenhet der man faktisk ikke gjør synd er det uenighet. Metodistene mener at det absolutt er mulig å oppnå fullkommen hellighet i den forstand at man ikke begår bevisst synd, og beholde denne helligheten. Samtidig mener de at det er perioder av vekst i modenhet både før og etter denne opplevelsen. Det ser ut som om bønnehusbevegelsen i hovedsak tilhører kategorien som sier at dette er et verdig mål, men en umulig drøm. Det er rett å strekke seg etter hellighet, men vil ikke være mulig å nå dit.

På spørsmålet hvordan vi blir helliggjort er omvendelse et viktig ord for begge bevegelsene. Omvendelse er både noe som skjer idet man kommer inn i Guds rike og når man vokser som allerede kristen. I bønnehusbevegelsen snakker man om en langsom forandring når man blir påvirket av Gud ved Den Hellige Ånd gjennom omvendelse og lydighet i samarbeid med Guds nåde. Metodistene tror også på en gradvis forandring, men tror også at det kan skje i et øyeblikk.

Når det gjelder lære om bønnesvar ser det ut til at det er større likheter. Det første emnet er læren om lidelse, at livet ikke er uten vanskeligheter. Noen kristne mangler denne biten av sin lære, og får dermed problemer med sin gudstro hvis de møter vanskeligheter. Her er bønnehusbevegelsen og metodistene samstemte i sin undervisning: at noen ganger møter vi vanskelige ting i livet selv om vi tror på Gud. Når det gjelder motiv og innstilling er det samstemmighet hos begge bevegelsene at det må være en ekthet hos personen som ber. Det å være egoistisk, fastholde synd, eller prøve å holde noe skjult for Jesus hindrer bønnesvar. Mens det å komme til Gud i ydmykhet, erkjennelse, forsakelse, tro, søke Guds vilje og bli i Kristus fører til at Gud ønsker å svare.

Relasjon til andre mennesker er et tema som bønnehusbevegelsen ser som viktig, både til ektefelle og andre. Jeg har ikke funnet det samme fokuset hos metodistene. Relasjon til Gud er et annet emne som blir tatt opp. Også her sier bønnehusbevegelsen mest direkte om emnet, men her ligger det nok en del innbakt hos metodistene når de snakker om viktigheten av lydighet mot Gud og lignende.

Tro er en viktig ingrediens for bønnesvar for begge bevegelsene. Det handler om tillit til at Jesus har evne til å helbrede og gå imot den ondes gjerninger, at vi kan være redskaper til å

forløse Guds kraft pga. Jesu blod, og at Gud ønsker å velsigne. Troen er en frukt av bønn, og troen gjør at vi har tillit til at Gud vil handle. Også når det gjelder utholdenhet er bevegelsene enige. Ting kan ta lang tid, og det gjelder å holde ut inntil bønnesvaret kommer.

Når det gjelder synd og lydighet er det også en samstemmighet om at det er ting som har innvirkning på bønnesvar. Hvis du ønsker at Gud skal høre bønnene dine må du ha et ønske om å leve etter Guds vilje og omvende deg til Gud dersom du faller i synd. Her kan vi også ta med et rettferdig menneskes bønn fra Jakob 5:16. Det er sammenheng mellom livsførselen vår og gleden ved bønn sier Bickle fra bønnehusbevegelsen og metodistene er enige i det. Det er likevel en liten forskjell på de to bevegelsene. Metodisten Bounds hevder at det er *bare* den rettferdige som får svar på sine bønner. Her er ikke bønnebevegelsen like bastant.

Et tema som bare bønnehusbevegelsen behandler er manglende rettferdighet overfor medmennesker som hindring for bønnesvar. Dette har støtte i bibeltekster, men metodistene nevner det ikke i noen av de tekstene jeg har sett på.

Et fokus som metodistene ved Bounds er alene om er at Gud alltid hører omvendelsesbønner. Jeg tror ikke bønnehusbevegelsen er uenige i dette, for det ligger naturlig i deres fokus på omvendelse. Men også her er Bounds ganske bastant og sier at fra mennesker som lever i synd er det *bare* omvendelsesbønner Gud hører. Hallesby som jeg hadde som en del av teorigrunnlaget virker som om han har en mer åpen tilnærming, han sier at Gud svarer på bønner som *fører til* omvendelse.

For å oppsummere ser vi at det er en del forskjeller på metodistene og bønnehusbevegelsen når det gjelder læren om hellighet og helliggjørelse, mens det er betydelig større likheter når det gjelder lære om hva som fører til, eller hindrer, bønnesvar.

Hvis man skal svare på spørsmålet om bønnesvar har noe med hellighet å gjøre vil både metodistkirken og bønnehusbevegelsen kunne svare positivt på det. Det er nødvendig å være i et rett forhold til Gud for at man skal kunne være i posisjon til å motta bønnesvar. Men samtidig er Gud suveren til å bestemme hvem han vil svare på bønnene fra. Det finnes også en del flere momenter som kommer inn i bildet som er nevnt i kapittelet «Grunner til bønnesvar som ikke nødvendigvis har med hellighet å gjøre». Her nevnes blant annet sunn fornuft og naturlover, menneskers frie vilje, motstand fra den onde, med mer. Dette betyr at

hellighet ikke er det eneste kriteriet for å få bønnesvar, siden det finnes mange andre årsaker og virkninger som kommer inn i bildet.

Mitt forskningsbidrag

Mange har arbeidet med både metodismen på 1700- og 1800-tallet og bønnebevegelsen, og studert bevegelsene fra forskjellige synsvinkler hver for seg. Men jeg har ikke funnet noen andre som har gjort en sammenligning av de to bevegelsene med tanke på læren om bønnesvar og hellighet. Det jeg har påvist er at det er en forskjell på læren om hellighet og helliggjørelse mellom de to bevegelsene, men at det samtidig er store likheter mellom hvordan de ser på grunner til at man får bønnesvar. Dette gjelder også grunner til bønnesvar som har med hellighet å gjøre.

Egne refleksjoner

I arbeidet med denne avhandlingen har jeg blitt fasinert over hvor radikal metodistenes hellighetslære er, og å lese historier om mennesker som beskriver en total overgivelse til Gud. Denne overgivelsen førte også til en kompromissløshet i eget liv og samtidig en stor kjærlighet til mennesker. Kjærligheten til mennesker ble så sterk at de gjorde alt for å vinne dem for Jesus.

Bønnehusbevegelsen har også gjort sterkt inntrykk på meg i sitt fokus på både å søke så nær Gud som de bare klarer, og samtidig fokuset på mennesker som trenger hjelp på forskjellige måter. Der har jeg også funnet en veldig lengsel etter hellighet som har vokst fram de senere årene.

Det ser ut som om Bounds og de tidlige metodister er enda mer utfordrende enn bønnebevegelsen er, og holder fram idealet på en enda sterkere måte. Jeg tror at dette fokuset på det fullkomne og målet som ligger der opp ved stjernene faktisk vil føre til at flere strekker seg enda lengre i det å søke Gud, og søke fullkommenhet.

Mitt håp er at både metodistkirken i vår tid og bønnehusbevegelsen skal begynne å studere hvordan personlig hellighet ser ut i våre dager, og hvilke løfter Gud har for dette. Jeg tror at det vil føre til at begge bevegelsene vil kunne være til enda større velsignelse for samfunnet rundt seg, og en enda større utbredelse av Guds rike.

Bibliografi

- 24-7 and Oasis. (2005). *Prayerworks - the manual*. Bletchley, Milton Keynes, Bucks: Spring Harves Publishing Division and Authentic Media.
- Achtemeier, E. (1986). *Mahum-Malachi*. Atlanta: John Knox Press.
- Andrews, C. W. (1909). *William Bramwell, Revivalist*. -: R. Culley.
- Barclay, W. (1989). *Din daglige studiebibel - Lukas evangelium Bind II*. Oslo: Ansgar forlag.
- Barclay, W. (1991). *Din daglige studiebibel - Jakobs brev, Peters-brevene*. Oslo: Ansgar Forlag.
- Barker, K. L. (2006). *Zondervan TNIV Study Bible*. Grand Rapids: Zondervan.
- Bibelen - Den Hellige Skrift*. (1994). Gjøvik: Norsk Bibel A/S.
- Bibelen*. (1978). Det Norske Bibelselskap.
- Bibelen*. (2011). Bibelselskapet.
- Bibelen Den Hellige Skrift* (3. ed.). (1988). Norsk Bibel A/S.
- Bickle, M. (2015). *Vokse i bønn*. Ottestad: Proklamedia.
- Borgen, P. (1993). Metodistkirken. In P. Borgen, & B. Haraldsø, *Kristne kirker og trossamfunn* (pp. 231-242). Trondheim: Tapir Forlag.
- Bounds, E. M. (1947). *Veien til sann vekkelse*. Oslo: Filadelfiaforlaget A/S.
- Bounds, E. M. (2002). *Prayer & Spiritual Warfare*. New Kensington, PA: Whitaker House.
- Bounds, E. M. (2004). *The Complete Works of E. M. Bounds on Prayer*. Grand Rapids: Baker Books.
- Brudeli, H. (2013, april 30). Hellighet og bønnesvar. (H. Olsen, Interviewer)
- Bryn, E., Myhre, K., Mæland, J. O., & Valen, K. (1987). *Fortolkning til Salmenes bok - Bind II*. Oslo: Nye Luther Forlag og Lunde Forlag A/S.
- Buttrick (red), G. A. (1957). *The Interpreter's Bible, Volume XII*. Nashville: Abingdon Press.

- Carrin, C. (2001). *The Edge of Glory - Receiving the Power of the Holy Spirit*. Lake Mary, Florida: Creation House Press.
- Clements, R. (1988). *Jeremiah*. Atlanta: John Knox Press.
- Dahl, N. (1949). *Matteusevangeliet*. Oslo: Skrivemaskinstua - Universitetets studentkontor.
- Dahl, N. (1962). *Matteusevangeliet - Del II*. Oslo - Bergen: Universitetsforlaget.
- Dauids, P. H. (1982). *The Epistle of James - A Commentary on the Greek Text*. Exeter: The Paternoster Press.
- Dorsett, L. W. (1991). *E. M. Bounds - Man of Prayer*. Grand Rapids: Zondervan Publishing House.
- Drury, K. (2009). *Holiness for ordinary people*. Indianapolis: Wesleyan Publishing House.
- Finney, C. G. (1903). *Memoirs of Rev. Charles G. Finney*. New York: Fleming H. Revell Company.
- Fletscher, J. (n.d.). *Helliggjørelsen eller den kristelige fuldkommenhed*. Odense: Kirkebudets Forlag.
- Friberg, T. B. (2000). Analytical Lexicon to the Greek New Testament. *Bibleworks, v.8*. Grand Rapids: Baker.
- Gilbrant, T. (. (1996). *Studiebibelen, Bind II*. Gjøvik: Hermon Forlag as.
- Gilbrant, T. (. (1996). *Studiebibelen, Bind IV*. Gjøvik: Hermon Forlag As.
- Gilbrant, T. (. (1996). *Studiebibelen, Bind V*. Gjøvik: Hermon Forlag AS.
- Goll, J. W. (1997). *The Lost Art of Intercession*. Shippensburg, PA: Destiny Image Publishers, Inc.
- Greig, P. (2003). *Red Moon Rising*. Winter Park: Relevant Books.
- Greig, P. (2007). *God on Mute*. Eastbourne: David C Cook.
- Greig, P. (2011). *Løftet og Visjonen*. Oslo: Norsk Luther Forlag AS.

- Greig, P. (2011). *Visjonen og løftet*. Oslo: Norsk Luther Forlag AS.
- Hagen, O., Lier, A., & Nilsen, E. A. (1971). *Vår Tro*. Oslo: Norsk Forlagsselskap.
- Hallesby, O. (1971). *Fra bønnens verden*. Oslo: Lutherstiftelsens Forlag.
- Hare, D. R. (1993). *Matthew*. Louisville: John Knox Press.
- Hassing, A. (1991). *Religion og Makt - Metodismen i norsk historie*. Trondheim: Tapir.
- Hegstad, H. (2015). *Gud, verden og håpet*. Oslo: Luther Forlag.
- Henriksen, J.-O. (1994). *Tegn, tekst og tolk*. Oslo: Universitetsforlaget AS.
- Humphrey, B. (2009). *Until He Comes: Understanding the End-Time Prayer Movement*.
Kansas City: Forerunner Publishing.
- Kvalbein, H. (1989). *Fortolkning til Matteusevangeliet - Bind I*. Oslo: Nye Luther Forlag og
Lunde Forlag A/S.
- Kvalbein, H. (1990). *Fortolkning til Matteusevangeliet - Bind II*. Oslo: Nye Luther Forlag og
Lunde Forlag A/S.
- Limburg, J. (1988). *Hosea-Micah*. Atlanta: John Knox Press.
- Mays, J. L. (1994). *Psalms*. Louisville: John Knox Press.
- Meistad, T. (1992). *Frelsens veg: Teologi og etikk i wesleyansk tradisjon*. Alta: Seksjon for
kristendomskunnskap og menighetsarbeid - Alta lærerhøgskole/Finmark
distriktshøgskole.
- Metodistkyrkan i Nord-Europa. (1993). *Metodistkirkens lære og kirkeordning*. Helsingfors:
Nord-Europas Centralkonferens.
- Moffatt, J. (1947). *The General Epistles - James, Peter, and Judas*. London: Hodder and
Stoughton, Limited.
- Motyer, A. (2008). *The Message of James - The tests of faith*. Nottingham: Inter-Varsity
Press.

- Nilsen, E. A. (1963). *Det nytter å be*. Oslo: Lutherstiftelsen.
- Oden, T. C. (1989). *First and Second Timothy and Titus*. Louisville: John Knox Press.
- Perdue, L. G. (2000). *Proverbs*. Louisville: John Knox Press.
- Perkins, P. (1995). *First and Second Peter, James and Jude*. Luisville: John Knox Press.
- Perkins, P. (1995). *First and Second Peter, James, and Jude*. Louisville: John Knox Press.
- Rudmoen, R., Erlandsen, T., & Tegnander, O. (1994). *Et Hellig Folk*. Drammen: Rex Forlag.
- Sandstrøm, E. (1992). *Andligt ledarskap - enligt pastoralbrevet i NT*. Kungsängen: Förlaget
JESUS HELAR OCH UPPRÄTTAR.
- Silvoso, E. (2000). *For at ingen skal gå fortapt*. Ottestad: Prokla-Media.
- Simpson, M. (1876). *Hundred Years of Methodism*. New York/Cincinnati: Hunt &
Eaton/Cranston & Stowe.
- Smith, D. M. (1991). *First, Second and Third John*. Louisville: John Knox Press.
- Smith, O. J. (1965). *The Passion for Souls*. Edinburgh: Marshall, Morgan & Scott.
- Swetenham, L. (1908). *Conquering Prayer or The Power of Personality*. London: James Clarke
& Co.
- Sæverås (red.), O. (1990). *Ettbindskommentaren*. Oslo: Lunde forlag og bokhandel a.s.
- Søvik, O. (1995). *Bønn framfor alt*. Oslo: Luther forlag.
- The United Methodist Church in Northern Europe & Eurasia. (2009). *The Northern Europe &
Eurasia Book of Discipline of the United Methodist Church*. Strandby: The United
Methodist Publishing House.
- Tucker, K. B. (2001). *American Methodist Worship*. New York: Oxford University Press, Inc.
- Tuell, S. s. (2001). *First and Second Chronicles*. Louisville: John Knox Press.
- Wakefield, S. (1888). *Kristelig Theologi*. Kristiania: Den Religiøse Traktatforenings Forlag.

Wesley, J. (1872/1998). *The works of John Wesley - volumes 1 and 2*. Grand Rapids, Michigan: Baker Books.

Wesley, J. (1872/1998). *The Works of John Wesley - Volumes 11 and 12*. Grand Rapids: Baker Books.

Wesley, J. (1872/1998). *The Works of John Wesley - Volumes 13 and 14*. Grand Rapids: Baker Books.

Wesley, J. (1872/1998). *The works of John Wesley - volumes 3 and 4*. Grand Rapids: Baker Book House Company.

Wesley, J. (1898). *Explanatory Notes Upon The New Testament*. London: Wesleyan-Methodist Book-Room.

Wesley, J. (2013). *John Wesleys standardprekener*. Ove Braaten.

Elektroniske kilder:

24-7 Prayer. (2013, mars 4). *Now Praying: Webområde for 24-7 Prayer*. Hentet fra Webområde for 24-7 Prayer: <http://24-7prayer.com/nowpraying>

A Methodist Preacher. (2013, April 24). *Chapter XIII - In Conference with the Preachers: Webområde for Wesley Center Online*. Hentet fra Webområde for Wesley Center Online: <http://wesley.nnu.edu/john-wesley/john-wesley-the-methodist/chapter-xiii-in-conference-with-the-preachers/>

Bounds, E. M. (2013, mars 12). *Holiness and Prayer*. Hentet fra Sermonindex.net: http://img.sermonindex.net/modules/articles/article_pdf.php?aid=1717

Bounds, E. M. (2013, mars 4). *The Essentials of Prayer: Webområde for Christian Classics Ethereal Library*. Hentet fra Webområde for Christian Classics Ethereal Library: <http://www.ccel.org/ccel/bounds/essentials.pdf>

Bramwell, W. (2013, mai 11). *Ann Cutler – Intercessor: Webormåde for UK Wells*. Hentet fra Webormåde for UK Wells: <http://ukwells.org/location-biographies/ann-cutler>

Coppedge, A. (2013, mars 29). *ENTIRE SANCTIFICATION IN EARLY AMERICAN METHODISM: 1812–1835: Webområde for The Gospel Trumpet*. Hentet fra Webområde for The Gospel Trumpet:

http://www.lcogt.org/Articles/entire_sanctification_in_early_a.htm#_ftnref52

Drury, K. (2013, august 24). *DruryWriting.com/Weekly writings by Keith Drury*. Hentet fra DruryWriting.com:

<http://www.drurywriting.com/keith/no%20holiness%20but%20social%20Holiness.htm>

Easterngate International House of Prayer. (2013, april 24). *Forerunner Evangelism:*

Webområde for Easterngate International House of Prayer. Hentet fra Webområde for Easterngate International House of Prayer:

<http://www.ihopeg.org/forerunnerevangelism/>

Henry, M. (2013, mai 9). *Commentary on the whole Bible - Volume II: Webområde for CCEL*.

Hentet fra Webområde for Christian Classic Ethereal Library:

<http://www.ccel.org/ccel/henry/mhc2.pdf>

Henry, M. (2013, mai 9). *Commentary on the whole Bible - Volume III: Webområde for CCEL*.

Hentet fra Webområde for Christian Classic Ethereal Library:

<http://www.ccel.org/ccel/henry/mhc3.pdf>

Henry, M. (2013, mai 9). *Commentary on the whole Bible - Volume IV: Webområde for CCEL*.

Hentet fra Webområde for Christian Classic Ethereal Library:

<http://www.ccel.org/ccel/henry/mhc4.pdf>

Henry, M. (2013, mai 11). *Commentary on the whole Bible - Volume V: Webområde for CCEL*.

Hentet fra Webområde for Christian Classic Ethereal Library:

<http://www.ccel.org/ccel/henry/mhc5.pdf>

Henry, M. (2013, april 17). *Matthew Henry Concise Commentary: Webområde for CCEL*.

Hentet fra Webområde for Christian Classic Ethereal Library:

<http://www.ccel.org/ccel/henry/mhcc.pdf>

IHOP. (2013, februar 26). *24/7 Prayer Room*. Hentet fra A Brief History of 24/7 Prayer:
<http://www.ihopkc.org/prayerroom/history/>

Jamieson, Fausset, Brown Commentary. (2013, april 17). Hentet fra Webområde for Christian
Classic Ethereal Library: http://www.ccel.org/study/James_5

Pierard, R. V. (2013, mars 29). *American Holiness Movement: Webområde for The Gospel
Trumpet*. Hentet fra Webområde for The Gospel Trumpet:
http://www.lcoggt.org/history/american_holiness_movement.htm

Preacher, a. M. (2016, August 11). *John Wesley the Methodist - Chapter XVIII - Setting His
House in Order*. Hentet fra Wesley Center Online: <http://wesley.nnu.edu/john-wesley/john-wesley-the-methodist/chapter-xviii-setting-his-house-in-order/>

The Methodist Church. (2013, April 24). *Birth of the conference: Webområde for The
Methodist Church*. Hentet fra Webområde for The Methodist Church:
<http://www.methodist.org.uk/who-we-are/history/birth-of-the-conference>

Wesley, J. (2013, mai 9). *Notes on the whole bible: Webområde for CCEL*. Hentet fra
Webområde for Christian Classics Ethereal Library:
<http://www.ccel.org/ccel/wesley/notes.pdf>

Wesley, J. (2013, mars 21). *Poetical Works - The Preface: Webområde for CCEL*. Hentet fra
Webområde for Christian Classics Ethereal Library:
<http://www.ccel.org/ccel/wesley/works.iv.html>

Wesley, J. (2016, August 14). *Notes on the General Epistle of St James*. Hentet fra Wesley
Center Online: <http://wesley.nnu.edu/john-wesley/john-wesleys-notes-on-the-bible/notes-on-the-general-epistle-of-st-james/#Chapter+V>